Raftul Denisei

ROMAN NOMINALIZAT LA
DUBLIN LITERARY AWARD

DANIELA KRIEN

Focul

„PUTERNIC,
SUBTIL ȘI PSIHOLOGIC PĂTRUNZĂTOR.
— *TIMES LITERARY SUPPLEMENT* —

TRADUCERE DE
RAMONA TRUFIN

Daniela Krien

Focul

Traducere de

Ramona Trufin

EDITURA HUMANITAS

2024

DANIELA KRIEN
DER BRAND
Copyright © 2021

By Diogenes Verlag AG, Zurich
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2024, pentru prezenta versiune în limba română (ediția digitală)

ISBN: 978-606-097-416-1 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Colecție coordonată de DENISA COMĂNESCU

Redactor: Anca Dumitru
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Marilena Brînzan
DTP: Iuliana Constantinescu, Veronica Dinu
Tehnoredactor ebook: Radu Dobreci

Acest e-book este protejat de legea drepturilor de autor. Reproducerea sa integrală sau parțială, multiplicarea sa prin orice mijloace şi sub orice formă, punerea sa la dispoziție publică pe internet sau în rețele de calculatoare, stocarea sa temporară sau permanentă pe diverse dispozitive sau în sisteme care permit recuperarea

informației, gratuit sau în scop comercial, precum şi alte fapte similare, fără permisiunea scrisă a editurii reprezintă o încălcare a legislației privind protecția dreptului de autor şi se pedepsesc conform legilor în vigoare.

Contradicția este adevăratul element
al existenței umane.
— *Ernst Cassirer*[1]

Într-o zi de vineri a lunii august, Rahel Wunderlich mergea cu paşi rapizi pe Pulsnitzer Straße, îndreptându-se spre Martin-Luther-Platz. Călca parcă lipsită de griji, depăşindu-i cu avânt pe toți ceilalți trecători.

Rezolvase toată hârțogăraia de la cabinet, udase florile şi îi scrisese femeii de serviciu un bilețel cu instrucțiuni. Îşi cumpărase de la librăria ei preferată o carte care îi fusese recomandată, dar şi pe cea a lui Elizabeth Strout, pe care şi-o dorea de multă vreme – o povestire foarte apreciată despre o mamă şi fiica sa.

Cam într-o oră ar trebui să ajungă şi Peter acasă. Îi scrisese dintr-o podgorie din Radebeul, de unde îi trimisese poze cu diverse soiuri de vinuri albe, întrebând-o dacă era de acord cu ce alesese. I-a răspuns că-şi mai doreşte unul de viță nobilă şi a primit un „OK” drept răspuns.

Goli cutia poştală din holul casei şi verifică plicurile: o reclamă de la o pizzerie nou-deschisă, factura de la zugravul care renovase de curând bucătăria, o scrisoare oficială de la primărie cu o amendă pentru viteză de acum câteva săptămâni. Nouăzeci de euro plus douăzeci şi cinci euro taxe, plus un punct în registrul central. Putea fi şi mai rău; trecuse şi pe roşu la semafor!

---

[1] Din: *Versuch über den Menschen. Einführung in eine Philosophie der Kultur (Eseu despre om. O introducere în filozofia culturii umane*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1994, pp. 25–26*)* de Ernst Cassirer. Publicat în 1990 la Editura S. Fischer, Frankfurt a. Main, p. 30.

Rahel urcă scara până la etajul doi al clădirii vechi şi puse plicurile pe dulapul din hol. Când dădu să se descalţe auzi telefonul din camera ei. Ezită câteva secunde. De fapt, ar fi vrut să meargă mai întâi la toaletă, însă sunetul insistent al telefonului nu suporta amânare.

Cât a vorbit la telefon, a fost nevoită să se aşeze pe un scaun.

Bărbatul care sunase îi povestea cu vocea tremurândă că toată casa de vacanţă rezervată de Rahel cu luni bune în urmă luase foc. După aproape un secol în proprietatea familiei, casa din munţi fusese acum distrusă pentru totdeauna.

Rahel nu simţea nici un fel de compasiune. În timp ce bărbatul vorbea mai departe, oferindu-i informaţii cu privire la decontarea avansului şi propunându-i alte cazări, ea nu s-a gândit nici o secundă la pierderea proprietarilor, ci doar la Peter şi la privirea lui când va afla.

— Deci, vreţi locuinţa de vacanţă din sat, sau nu? o întrebă bărbatul, acum cu un ton mai de afaceri.

— Nu, mulţumim, răspunse Rahel. Vă rog să ne restituiţi avansul.

Aproape două luni căutase o asemenea cazare. Chiar de la începutul anului, de când se vorbise prima oară despre virus, s-au înţeles să petreacă lunile de vară la ţară.

Totul era perfect: o cabană în Bavaria Superioară, în Alpii din regiunea Ammergau, complet izolată pe un deal, o fântână cu pompă şi un bazin de piatră în faţă, la care ajungeai doar dacă mergeai pe un drum denivelat, plin de serpentine, prin pădure. Fără internet, fără televizor, nimic să-ţi distragă atenţia.

Peter a studiat săptămâni întregi tot felul de hărţi şi a alcătuit trasee de drumeţie. Şi-a cumpărat bocanci de munte scumpi, un rucsac pentru tururi de o zi, tricouri şi

pantaloni dintr-un material impermeabil, care să se usuce repede, o geacă de primă clasă de la o firmă elveţiană şi şosete de compresie, care să-i îmbrace cât mai bine picioarele. Şi Rahel îşi cumpărase mult echipament şi făcuse sport aproape în fiecare zi, ca să se pregătească pentru drumeţii.

În trei zile urmau să plece. Imposibil să mai găseşti ceva asemănător într-un timp atât de scurt – nu anul acela şi nu în condiţiile date. Fără să-şi facă prea mari speranţe, trecu toate dorinţele ei pe o pagină de internet cu locuinţe de vacanţă. Zero răspunsuri. Încercă şi pe altă pagină – acelaşi rezultat.

Apoi intră pe pagina cabanei din munţi. Trecu de la o poză la alta, de la ghivecele cu muşcate din veranda mică, cu privelişte la masivul muntos de vizavi şi înapoi la casă, de data asta văzută din alt unghi. Apoi de la bazinul de piatră de lângă fântână şi florile de câmp multicolore la focul ce ardea sus pe munte. Îşi închipui animale fugind şi un nor de fum, care urca în văzduhul plin de stele, se văzu pe ea cu Peter în mijlocul tuturor, stând ca pe un rug.

Dacă toate astea s-ar fi întâmplat cu zece ani în urmă, ar fi dat amândoi din cap. Peter ar fi spus probabil: „Cine ştie de ce s-au întâmplat lucrurile aşa...” şi ar fi consolat-o. Însă Peter nu mai avea aceeaşi seninătate. Umorul fin i se transformase în cinism, şi-n locul conversaţiilor pline de viaţă dintre ei apăruse o distinsă prietenie. Prin urmare – şi asta era cel mai rău –, încetase să mai facă dragoste cu ea.

Trecuse o jumătate de oră de la ultima conversaţie telefonică. Rahel stătea la fereastra camerei şi se balansa desculţă în vârfurile picioarelor. Şi-a prins în coc părul negru cu şuviţe argintii. Viaţa de afară, vocile tinerilor care se adunaseră pe băncile din faţa bisericii le percepea ca venind de foarte departe. Dezamăgirea o lăsase fără puteri.

Când telefonul a sunat din nou, nu s-a mai ridicat să răspundă. A aşteptat cu ochii închişi să se oprească.

Dar nu se oprea.

A aruncat o privire pe afişaj. Era Ruth. Fără să vrea, s-a îndreptat din umeri, şi-a dres glasul, şi-a controlat expresia feţei în oglinda de lângă masa de scris şi a ridicat receptorul.

De la primele cuvinte a remarcat o schimbare în vocea lui Ruth – acesteia îi lipsea tonul ferm. Totuşi a ajuns să-i comunice repede ce s-a întâmplat: Viktor suferise un accident cerebral cu câteva zile în urmă. A avut multe de rezolvat, şi asta explica de ce suna abia atunci. Începând din ziua aceea Viktor era internat pentru şase săptămâni în clinica de recuperare Ahrenshoop. Acolo se eliberase un loc pe neaşteptate. Ea voia să-l ajute, de aceea a găsit să stea la o prietenă comună, Frauke, o pictoriţă care locuia în Ahrenshoop. Iar acum căuta pe cineva să aibă grijă de casă şi de animale în Dorotheenfelde. Nu îi stătea în fire să vină cu asemenea rugăminţi, însă...

Se opri un pic, şi apoi continuă: dacă Rahel şi Peter ar putea prelua primele două săptămâni, ea şi Viktor le-ar rămâne extrem de recunoscători.

Cât pe ce ca Rahel să spună *nu*. *Nu, din păcate nu putem. Noi mergem la munte*. Dar îşi aduse aminte de incendiu şi răspunse:

— Da, bineînţeles, cu drag. Şi, dacă vrei, putem să rămânem chiar trei săptămâni.

*

Peter tăcu. Scutură din cap şi ridică neajutorat din mâini.

— Incredibil! spuse el în cele din urmă. Cât de mare poate fi probabilitatea ca exact locuinţa de vacanţă pe care ai rezervat-o să ia foc cu câteva zile înainte de plecare?

Apoi, cu privirea în pământ, se retrase în camera lui. Înainte fusese camera Selmei. După ce s-a mutat, a fost a

lui Simon şi, după ce şi acesta a părăsit cuibul părintesc, a urmat Peter. Fosta cameră a lui Simon devenise cameră de oaspeți, iar fostul birou al lui Peter îi aparținea acum lui Rahel. Reîmpărțirea camerelor au făcut-o imediat după mutarea lui Simon. Pentru un timp au căutat ceva mai mic, însă toate locuințele pe care le-au văzut erau mai scumpe, deşi aveau o suprafață mai mică şi nici amplasarea lor nu era extraordinară. Aici se aflau la granița dintre centrul nou şi suburbia oraşului Radeberg şi ajungeau repede atât în câmpiile Elbei, cât şi în pădurile Dresdei; şi nu voiau să renunțe la asta.

Ea respiră uşurată pentru câteva momente. Încă nu ştia cum să-i spună că acceptase să plece la Dorotheenfelde. Se îndreptă spre fereastră, se aplecă un pic în afară, se uită la trecătorii de jos, şi deodată auzi vocea lui Peter în spatele ei.

— Şi acum ce facem, hm? întrebă el, aşezându-se în şezlongul de culoare albastru-închis, pe care Rahel îl cumpărase recent.

Ea a ezitat un timp cu răspunsul, dar la final a învins pragmatismul.

— Mergem în Uckermark, la Dorotheenfelde, chiar mâine.

Zâmbetul ei se pierdu, iar ochii ei nu-l putură fixa prea îndelung. În timp ce îşi privea unghiile de la picioare, date cu lac, îi povesti despre discuția cu Ruth. Peter scoase un zgomot din gât, ca şi cum s-ar fi înecat.

— Fără să mă întrebi şi pe mine... spuse el şi se ridică în picioare. Deci atât de departe am ajuns deja.

Tălpile ei stăteau ca lipite de duşumea, limba îi amorțise în gură, iar Peter părăsi camera cu o expresie de om învins pe chip.

Rahel se aşează în şezlong, exact în locul în care a stat el. Apoi se întinse şi îşi acoperi ochii cu un braț. Privi în interiorul ei, dorindu-şi pe dată să nu o fi făcut.

Mai târziu, când scoase la întâmplare rochii din dulap şi le puse în geamantan, se gândi la Ruth. În faţa ochilor îi apăru chipul ei plin de viaţă. Cu trecerea anilor se petrecuseră câteva schimbări în simetria trăsăturilor feţei, însă şi acum Ruth îşi făcea mereu apariţia impecabil de îngrijită. Cu precădere în zilele posomorâte, perfecţiunea apariţiei ei exterioare se îndrepta împotriva imperfecţiunilor lumii. Această atitudine o invada adesea şi pe Ruth. Niciodată nu a apărut neîngrijită în prezenţa lui Ruth, tot timpul s-a îmbrăcat şi s-a comportat cu grijă în preajma acesteia. O disciplină pe care Ruth o deprinsese la Palucca. Când erau copii, ea şi Edith, mama lui Rahel, au început cursurile de dans clasic în acelaşi timp. După trei ani, Edith a renunţat, iar Ruth a continuat. Prietenia dintre ele a ţinut însă până la maturitate.

Legătura dintre Rahel, Viktor şi Ruth exista dintotdeauna şi avea aceeaşi vârstă cu ea însăşi. La ei acasă, în Dorotheenfelde, viaţa ei se calma. Existenţa agitată a lui Edith, care le rezervase lui Rahel şi surorii ei, Tamara, o copilărie cu taţi adoptivi diferiţi, tot felul de mutări în lung şi-n lat prin Dresda şi diverse datorii, fusese ca o furtună pe mare, şi, deşi Dorotheenfeld nu a devenit niciodată un port permanent, şederile lor aici au fost întotdeauna benefice sănătăţii.

În zilele petrecute la Dorotheenfelde, Edith şi Ruth erau de nedespărţit. Era o legătură strânsă între cele două prietene, în ciuda diferenţelor dintre ele şi, când cancerul se răspândise, în urmă cu câţiva ani, pentru a treia oară în corpul lui Edith, Ruth a venit şi a rămas cu ea. Până la final.

*

Au condus fără pauză. Sistemul de navigare le-a arătat trei ore şi treisprezece minute; Peter a considerat că e un timp foarte bun.

Pe drum, ea îi sună pe copii şi dădu telefonul pe difuzor. Selma îl ținea în brațe pe Max, care plângea. Orăcăitul lui se auzea mai tare decât vocea Selmei.

— Îmi pare nespus de rău că trebuie să vă petreceți acum concediul în altă parte, mama! strigă ea în telefon, dacă azi pe la miezul nopții o să găsesc o clipă pentru mine, o să vă plâng de milă. Şi închise.

Peter o potoli pe loc.

— Las-o! Are doi copii mici, de care trebuie să aibă grijă.

— Are un soț care şi-ar rupe amândouă picioarele pentru ei.

— Vorbeşti de parcă ai fi invidioasă.

Rahel se hotărî să nu dea curs provocării şi formă numărul lui Simon.

— Punem pariu că nu răspunde? zâmbi Peter.

Era pentru prima oară când zâmbea în ultimele zile şi, chiar dacă nu-i prea convenea ei momentul, i se luă o piatră de pe inimă. După ce a lăsat telefonul să sune de vreo treisprezece ori, a închis.

— Oare de ce mai are telefon? întrebă ea, plină de năduf.

— O fi pe undeva prin munți.

Rahel confirmă din cap şi puse telefonul din nou în geantă.

După ce au trecut de indicatorul de ieşire din sat, au luat-o la dreapta. Între timp, indicatorul de drum închis se decolorase şi se strâmbase. Înainte ca Viktor să fie nevoit să-şi predea carnetul de conducere, intrase de câteva ori cu maşina în el. Au trecut cu maşina hurducăind pe drumul vechi, cu dale din piatră, în mijlocul căruia năpădise iarba, apoi au urcat uşor pe o alee de pietriş şi nisip.

Ruth îi aştepta la intrarea în curte – înaltă, dreaptă şi îmbrăcată într-o rochie cu un decolteu adânc, care îi punea în evidenţă sânii impresionanţi. Nici urmă de bătrâneţe, deşi se apropia şi ea de-acum de şaptezeci de ani. Rahel coborî şi se îndreptă spre ea, în timp ce Peter intră cu maşina în curte, ca să o parcheze.

În continuarea casei se aliniau pe partea stângă grajdurile, şi pe partea dreaptă un hambar mare. La sfârşitul războiului, aici au locuit refugiaţi, mai târziu ferma a devenit sediul local al firmei LPG, după aceea Viktor şi Ruth au împărţit cu alte două familii vechea locuinţă a administratorului firmei – o casă cu încălzire la sobă şi latrină în curte. La începutul anilor 1970 s-a mutat una din familii, iar la începutul anilor 1980, cealaltă.

După căderea comunismului, Viktor şi Ruth au cumpărat toate clădirile, care erau deja pe jumătate în paragină, şi le-au renovat treptat, de-a lungul anilor. Acum trebuiau din nou renovate.

Ruth a refuzat îmbrăţişarea.

— Sunt transpirată, spuse ea şi alergă să-l salute şi pe Peter.

Pe masa din grădină erau o cană cu apă, un platou cu prăjituri, acoperit cu un capac, şi un termos cu cafea. Ruth turnă în căni şi începu să le povestească despre Viktor. În timp ce vorbea, Rahel se întreba în sinea ei dacă într-o bună zi ar fi în stare să vorbească la fel de frumos despre Peter. Cuvintele lui Ruth erau pătrunse de o legătură profundă, iar Rahel simţea privirea lui Peter îndreptată către ea.

După cafea, au adus bagajele din maşină şi au urmat-o pe Ruth sus, pe scări. La primul etaj le-a arătat o cameră pe partea dreaptă, la capătul coridorului.

— Mai bine dormiţi acolo, în camera de la nord-est. E răcoare. Sau... şi arătă în direcţia opusă, luaţi camera din

spate. Sud-vest, de acolo vedeți şi lacul printre copaci. Dar ce vă zic eu vouă, doar voi cunoaşteți totul aici.

Se întoarse cu spatele şi coborî scările.

Fără să se privească, au luat-o în direcții opuse – Peter, către nord-est; Rahel, către sud-vest. Au închis uşile încet.

Mai târziu, Ruth le-a spus ce aveau de făcut. Udatul florilor le lua cam o oră pe zi, trebuiau să folosească apa de ploaie din butoaiele din jurul casei.

Atelierul lui Viktor se afla în partea din față a hambarului, dar nu era nevoie să intre acolo. În ultimii ani, povesti Ruth, lucrările lui s-au împuținat. L-au lăsat puterile fizice, dar în nici un caz cele creatoare şi artistice.

Animalele erau partea cea mai grea. Nici Peter, nici Rahel nu avuseseră până atunci de-a face cu animale. Acum se afla în mâinile lor binele unui cal, al câtorva pisici, al unei duzini de găini şi al unei berze albe, care nu era în stare să zboare.

Au dat un tur de jur împrejurul curții. Un geam de la grajd trebuia să rămână permanent deschis, ca rândunicile să poată intra şi ieşi oricând. În ocolul găinilor din spatele grajdului se aflau mulți meri, încărcați de fructe. Gardul de sârmă era pe alocuri cârpit. În fiecare colț ar fi fost câte ceva de făcut. Tulpinile trandafirilor de pe peretele hambarului din curtea interioară nu mai fuseseră tăiate de mult, viță-de-vie de sub streaşina grajdului se uscase, iar Rahel numără din mers trei geamuri sparte şi văzu peste tot pe jos frunze şi crengi uscate de anul trecut.

Ruth se prefăcea că totul era în ordine.

Deodată privi în sus, la cer.

— Acuşi e şapte, spuse ea. E timpul să mâncăm.

Au cinat împreună în curtea interioară, la o masă acoperită frumos, în vreme ce înserarea înghițea treptat

toate semnele de ruină din curte. *Solyanka*[2], pâine, vin roşu şi apă, iar Peter exclamă într-un moment de satisfacție profundă, într-un profund dialect săsesc:

— *Eimannfrei!*[3]

Ruth izbucni într-un râs zgomotos, care o molipsi şi pe Rahel, ambele repetând cuvântul în cor: *Eimannfrei*, în timp ce în Rahel se trezi brusc o amintire.

Nu trecuseră prea mulți ani, poate doi, de când stătuseră tot aici, râzând împreună cu Viktor, Ruth şi Simon, la o *solyanka* cu pâine şi vin. Simon nu băuse alcool, iar când Viktor îl întrebase care e motivul, le-a spus de ce. Rahel şi Peter îl ştiau deja. După absolvirea Facultății de Educație Fizică şi Sport a Universității Militare, fiul lor voia să promoveze examenul de admitere ca ghid montan al armatei. Îi trebuiau doi-trei ani ca să se pregătească. Escaladările montane şi schiatul de performanță în ținuturi alpine înalte, de nestrăbătut, în cele mai grele condiții climatice, făceau parte din antrenament, la fel şi rezistența fizică şi mentală. Pentru el, toate au început cu renunțarea la alcool. Hotărârea lui de a face carieră ca ofițer în cadrul armatei federale o îngrozise pe Rahel. Fiul ei în postura de şef al unei trupe de vânători de munte a fost alt şoc pentru ea. Nici asigurările lui că totul era mai degrabă o provocare sportivă nu au liniştit-o. Nici Viktor nu părea prea convins în după-amiaza aceea.

— Şi apoi, în situații de urgență, îți pui gâtul la bătaie pentru țara asta! a exclamat el, uimit. N-o să te răsplătească nimeni!

---

[2] Ciorbă groasă şi acră, comună în Rusia şi în state din fostul bloc sovietic, inclusiv în Germania de Est.

[3] „Perfect” (germ.).

Câteodată Ruth îi dădea fiori. Ca şi cum i-ar fi citit gândurile, îi întrebă deodată despre Simon.

— Tot la München, la Universitatea Militară, i-a răspuns Peter.

— Nu m-a mai sunat înapoi viitorul nostru ofiţer, murmură Rahel, privindu-şi îngrijorată telefonul.

Apoi deschise pe telefon o serie de fotografii, majoritatea în care apăreau ba copiii, ba nepoţii ei, însă comentariile lui Ruth s-au limitat la câteva fraze politicoase. Din când în când rostea „*Oh da...*" sau „*Ce frumos...*" sau „*Aha...*", cu o voce gravă, în timp ce privirea ei continua să rătăcească, şi râsul părea forţat. Îşi duse mâna la gură, căscând, apoi le spuse că ar vrea să plece mai devreme.

— Nu trebuie să vă ridicaţi odată cu mine. Ne luăm la revedere acum şi asta-i tot, le spuse ea, cu fermitatea obişnuită.

Prima săptămână

Luni

Când Rahel se trezi, era aproape ora opt. Nu-şi amintea dacă oprise ceasul deşteptător. Însă mult nu dormise. Abia la unu noaptea îi răspunsese Simon la mesaj.

Bună, mama, îmi pare rău că nu a funcționat cu Bavaria. Aş fi trecut pe la voi şi v-aş fi arătat nişte trasee frumoase. Ei lasă, altă dată! Eu sunt bine. Mă antrenez în munții Karwendel. Salutări tuturor! Simon.

Pentru moment a răsuflat uşurată, însă bineînțeles că ştia că pericolele îl vor însoți mereu. Demonii nopții îi arătaseră câteva imagini cu trupul lui rupt în bucățele.

Uneori veneau la cabinetul ei câte o mamă care îşi pierduse copilul călcat de o maşină sau câte un tată care îşi văzuse fiica înecându-se în apele Mării Baltice. Stăteau în fața ei ca nişte lumini stinse, fără bucuria de a trăi, dar şi lipsiți de puterea de a-şi lua viața.

Rahel se ridică din pat şi merse în baie, unde îşi scoase gutiera. Şi ea ar deveni doar o urmă de existență ştearsă, dacă şi-ar pierde unul din copii. Alungând gândul, începu să curețe gutiera, o puse înapoi în cutiuța de plastic şi bău apă de la robinet. Apoi se întoarse în cameră, îşi scoase cămaşa de noapte, îmbrăcă o rochie neagră de in şi privi pe fereastră. Zări o siluetă care dispăru prin pădure în direcția lacului. Rahel îşi puse ochelarii de pe noptieră şi privi din nou afară. Omul dispăruse, numai barza se furişa cu capul plecat în spatele casei.

— Şerpi, şoareci, cârtițe. Vii, bineînțeles, a răspuns Ruth la întrebarea despre obiceiurile alimentare ale berzei, fără să schițeze vreun zâmbet. După ce-a savurat îndeajuns stupoarea de pe fețele lor, a zâmbit uşor în colțul gurii.

— Însă puteți să-i dați şi peştişorii din frigider. Sau puişorii şi şoriceii din congelator. Şi dacă plouă, puteți să adunați şi melcii de la flori – barza o să vă mulțumească.

Animalul nu avea un nume.

Rahel străbătu în picioarele goale holul lung, spre camera lui Peter. Ciocăni la uşă şi aşteptă, mai ciocăni o dată, apoi intră. Ferestrele erau larg deschise şi dinspre tufişul de soc, ale cărui ramuri ajungeau aproape în cameră, ciripeau vrăbii. Patul lui era gol, pătura, împăturită frumos. Ea se aşează pe marginea patului şi bagă mâna sub pătură, ca să simtă căldura lui. Însă cearşaful era neted şi rece.

Pe masa de scris era un teanc de cărți, pe care voia să le citească: *Propaganda* de Steffen Kopetzky, primul volum al romanului *În vechiul regat. Imagini din oraşele germane* de Ricarda Huch, toată colecția de *Eseuri* a lui Montaigne, *Poezii* de Tomas Tranströmer, *Scrieri corsare* de Pier Paolo Pasolini şi *Plimbare prin pădure* de Ernst Jünger.

În mijloc, un creion proaspăt ascuțit deasupra unui caiet nou, ochelarii lui şi un pachet de şervețele. Din oarece motiv, această aranjare a obiectelor pe masă stârni în ea un sentiment adânc. Părăsi camera, fără să lase urme, şi coborî treptele.

Intră oarecum confuză în bucătărie. Ce n-ar da acum să bea un cappuccino de la automatul ei de cafea, cu spumă cremoasă de lapte şi un praf de zahăr brun! Deschise dulapuri, sertare şi începu să înțeleagă ordinea din spatele haosului aparent al lui Ruth. Nu găsi o cafetieră, doar o presă de cafea. Ruth şi Viktor erau băutori împătimiți de ceai verde. Încă de la sosirea lor, Peter remarcase bucuros diversitatea cănilor, ceaiurilor şi ceştilor de ceai.

Clăti bine presa cu apă fierbinte şi găsi nişte cafea măcinată într-o cutie de tablă neagră. O mirosi, părea proaspătă. Apoi auzi uşa de la intrare şi paşii lui Peter în hol. Acesta intră binedispus în bucătărie şi îi povesti despre baia lui în lac.

— Aha, deci tu erai omul din pădure, rosti ea.

El o aprobă din cap.

— Am fost singurul înotător în tot lacul acela mare.

— Să-ți fac un ceai? întrebă ea, punându-i mâna pe braț.

— Nu, îmi fac singur.

În vreme ce Peter descoperi entuziasmat că fierbătorul de ceai avea un termometru de temperatură şi puteai să faci cu uşurință un ceai cu apă fiartă la şaptezeci de grade, Rahel îşi pregăti un terci de cereale. În acest timp şi-au împărțit între ei sarcinile. Peter, care n-a avut niciodată tragere de inimă pentru animale şi a refuzat mereu să aibă un animal în casă, în ciuda tuturor rugăminților şi implorărilor copiilor, a spus spre surprinderea ei:

— Eu sunt cu animalele.

Rahel se bucură. Oricum îi plăcea mai mult grădina.

Peter părăsi în grabă masa şi micul-dejun. L-a văzut apoi alergând spre grajdul de cai, de unde a ieşit câteva minute mai târziu cu calul în şa.

Calul era de fapt o iapă bătrână, de douăzeci şi trei de ani, pe nume Baila. O luaseră în grijă de cinci ani după ce, în urma unui accident la sărituri, a trebuit să părăsească acest sport. Tropăia în spatele lui Peter şi nu părea foarte dornică să se mute în padoc. Baila se oprea des, îşi cobora urechile şi se opintea cu copitele în pământ. Nici trasul de şa, nici mângâierea nu păreau să aibă vreun efect. Dintr-odată, Peter luă hățul în mână, îl învârti în jurul ei, o lovi la fund cu capătul funiei, iar Baila începu să se mişte şi să meargă frumos pe lângă el.

Mai târziu l-a văzut hrănind barza. Aceasta ciugulea cu lăcomie peştele dintr-un bol de plastic. Ruth dăduse drumul la găini şi le hrănise înainte de a pleca, iar pisicile păreau şi ele sătule şi fericite. Se întindeau şi hoinăreau prin curte sau se strecurau printr-o uşiță de pisici în casă, de unde se răspândeau repede în pivniță.

Rahel lăsă vasele în bucătărie şi ieşi în curte. Luă stropitoarea, dar butoaiele cu apă de ploaie erau goale. Şi

pe-aici verile erau fierbinți, secetoase şi pline de praf. În păduri mureau molizii şi fagii, şi luna august semăna cu luna septembrie. Deschise robinetul de lângă uşa de la intrare, desfăcu furtunul prins de acesta şi începu să ude doar plantele care, după părerea ei, aveau cele mai mari şanse de supraviețuire. Hibiscusul de grădină, trandafirii mari, un rododendron, diverse hortensii, gălbenele şi crini cu frunze în formă de inimă, uşor înclinate la pământ, dar care apoi se îndreptau din nou din tulpini. Doar tufa de lavandă înflorea din abundență de la sine şi alcătuia insule minunat de parfumate. Pentru ea era o enigmă cum Ruth, care urma să împlinească în curând şaptezeci de ani, şi Viktor, care era cu zece ani mai mare decât ea, puteau să facă față casei şi acestei curți. Evită să-şi imagineze ce s-ar putea întâmpla dacă Viktor nu şi-ar reveni.

Peter fu ocupat până la ora prânzului. Rahel a scos toate legumele din frigider, a aruncat ce era stricat, şi cu ce-a mai rămas bun s-a hotărât să facă o supă. Pâine aveau destulă. Puse masa afară, deschise umbrela de soare, udă vasul din lut, în care să țină la rece sticla de vin, până se închise la culoare şi alese un Pinot Blanc dintre toate sticlele aduse.

În frigider a mai găsit nişte resturi de miel, pe care i le-a lăsat cu un oftat lui Peter. De ceva vreme a început să mănânce mai puțin, ca să-şi mențină silueta.

În timpul mesei, Peter o anunță că va pleca după-masă cu Baila într-o plimbare mai lungă. Ruth i-a spus că iapa ar trebui să facă mişcare cel puțin o oră pe zi. În timp ce vorbea, nu s-a uitat la Rahel şi nici n-a întrebat-o dacă ar vrea să-l însoțească.

La strânsul mesei el scăpă un pahar din mână. Acesta se sparse în bucăți pe dalele de piatră din fața uşii de la intrare. Peter se opri, privi atent la cioburile care s-au împrăştiat pe jos. Câteva secunde rămase nemişcat şi doar se uită – o privire care a făcut-o să nu-l ajute. Rahel se

întoarse cu spatele. O rază de soare îi atinse chipul, ea închise ochii. Când îi deschise din nou, el stătea aplecat cu o mătură în mână şi aduna cioburile.

Peter a plecat cu Baila, Rahel s-a plimbat prin casă. Casa stătea acolo de peste o sută cincizeci de ani, ca un organism cu propriile sale legi, nu înceta să absoarbă oameni noi, să-i învăluie, să-i încorporeze, să-i pătrundă, lucrând mai întâi în ei, şi în final prin ei.

Podelele de lemn de culoare deschisă aveau zgârieturi adânci, plăcile de teracotă din bucătărie erau parţial crăpate, parţial ciobite, n-aveai loc s-arunci un ac. Totul pe orizontală era ocupat – fiecare pervaz de fereastră, fiecare comodă, fiecare masă erau încărcate cu teancuri de ziare, cataloage de expoziţii, cărţi, fotografii, CD-uri, notiţe, schiţe şi legiuni de figurine sculptate pentru copiii pe care Ruth nu i-a născut niciodată.

Rahel a recunoscut-o şi pe aceea pe care Viktor o făcuse pe vremuri pentru ea. A luat cu ea în turul casei una dintre figurine, un spiriduş.

Când a sunat telefonul în hol, a ezitat să răspundă. Ruth nu le dăduse instrucţiuni în eventualitatea în care suna cineva. Aparatul era nou. Lângă el se aflau instrucţiunile de folosire şi chitanţa. Înainte să intre robotul, ridică receptorul.

— Bună, Rahel, se auzi vocea lui Ruth. Am ajuns cu bine la Viktor, care îţi transmite salutări. Mi-a spus asta de trei ori, se pare că e extraordinar de important pentru el.

— Mulţumesc! Cum se simte?

— Binişor. Ascultă, trebuie să închid repede, pentru că urmează să vină medicul cu planul de tratament. Spune-mi ce fac animalele?

— Bine, foarte bine! Stai fără griji, totul e sub control.

— Mă bucur. O să mai sun. La revedere, draga mea, şi salutări lui Peter.

— Îi transmit.

După ce a închis Ruth, lui Rahel i-au venit în cap toate întrebările pe care voise să i le pună. Unde e aspiratorul? Când trece maşina de gunoi? Să-ţi trimit plicurile din poştă?

Zăbovi o clipă în faţa telefonului, apoi băgă spiriduşul în buzunarul de la rochie, ieşi din casă, traversă curtea şi deschise uşa de la atelierul lui Viktor.

În spatele încăperii, acolo unde nu ajungea soarele, stătea o sculptură mare pe un soclu. O femeie goală, cu picioarele uşor depărtate, trunchiul şi braţele îndoite în jos. O poziţie de dansatoare sau expresia unei dureri enorme. Rahel se apropie şi se cutremură: între picioare, direct sub zona pubiană, era o pânză mare de păianjen. Scârbită şi fascinată în acelaşi timp, Rahel observă insecta, care se retrase imediat.

Îşi trase un scaun mai aproape, ca să se uite mai bine la chipul sculpturii. Fără îndoială, era Ruth. Nu Ruth de astăzi, ci Ruth în tinereţe, Ruth înainte de căsătorie, dansatoarea şi muza artistului Viktor Kolbe.

În dreapta, pe perete, atârnau în ordine toate dălţile. Să fi fost cam o sută la număr. Pe un banc de lucru stătea o cutie deschisă, în care se vedeau cuţite de sculptat şi, lângă ea, câteva lucrări neterminate, toate cu motive religioase. Şi o carte: *Povestirile sincere ale unui pelegrin rus*. Pe un bileţel scria cu scrisul expresiv al lui Viktor: „*Rugaţi-vă neîncetat!*" şi „*Doamne Iiuse Hristoase, ai milă de mine.*"

Uimită, răsfoi câteva pagini din cartea pelegrinului. Din câte ştia ea, Viktor nu era credincios. Puse cartea înapoi şi părăsi atelierul într-o dispoziţie ciudat de deprimantă.

A luat un prosop din camera ei, l-a înfăşurat în jurul gâtului şi a pornit spre lac. De pe malul celălalt se auzeau

voci tinere, dar pe partea asta era doar ea. A intrat goală în apă, ca de obicei. Apa rece, curată îi învălui trupul; iubea acest moment, în care se scufunda, toate zgomotele pământeşti dispăreau, iar ea pătrundea în liniştea perfectă a apei.

Pe drumul de întoarcere a încercat să-şi închipuie ce-ar fi făcut ei acum în Bavaria. Nu-i venea nici o imagine în minte.

Peter şedea pe o bancă la umbră, în curte. Cu pălăria trasă pe ochi şi braţele încrucişate, parcă aţipise. Când s-a apropiat de el, Peter a ridicat capul.

Stăteau jos, unul lângă celălalt, fără să se atingă. Povestirile lui din plimbarea cu Baila au făcut-o pe Rahel să râdă. La început, iapa s-a prefăcut că şchiopătează. Se oprea din loc în loc, îşi ridica grumazul în sus sau încerca să pască iarba de pe marginea potecii. Pe drumul de întoarcere o luase la galop, şi Peter abia ţinuse pasul cu ea.

Când şi Rahel a vrut să-i povestească despre descoperirea din atelier, el s-a ridicat în picioare şi a spus:

— Mă duc să mă întind un pic.

— În ordine, a răspuns ea, fără să vrea.

*

Înainte de cină, Rahel a presărat pe două jumătăţi de lămâie un condiment din cuişoare şi le-a pus pe masă, afară, ca să nu vină viespile. În frigider găsise nişte resturi de şuncă de vită, o bucăţică de brânză de capră moale şi câteva măsline. Mâine ar trebui să meargă la cumpărături.

Ar fi băut şi un pahar de vin roşu, însă, la gândul că nu mai dormea bine după aceea, îi pieri cheful.

Duse tava cu farfurii afară, puse masa şi îl zări pe Peter ieşind pe uşa din faţă. Ţinea în mână trei cutii mari de mâncare pentru pisici, pe care le distribui în mai multe boluri. Apoi se aşeză pe jos, la câţiva metri distanţă, privind la haita de pisici cum mâncau. O pisică mică, căreia îi lipsea

o ureche, încerca în zadar să ajungă la mâncare. Peter le alungă pe celelalte, luă unul dintre boluri, apucă pisica roşcată şi o duse mai la distanță, unde putea mânca nestingherită, sub privirea lui atentă.

— Subminezi ordinea ierarhică! îi strigă Rahel.

El a dat din cap; părea foarte mulțumit.

După ce a terminat de mâncat, a împins farfuria spre mijlocul mesei, a luat o gură mare de bere, a pus din nou sticla pe masă, şi-a întins picioarele şi a încrucişat brațele după ceafă – o poziție pe care Rahel o văzuse până atunci la mulți bărbați, însă niciodată la Peter.

— Până la urmă n-a fost chiar aşa rău că nu am mai mers în Bavaria, tu ce spui? o întrebă el.

Chiar dacă şi ei îi trecuse prin cap acelaşi lucru, răspunse:

— Nu ştiu ce nu-i rău în asta.

El o privi cu atenție. Apoi se ridică în picioare, bău repede berea şi începu să strângă vasele.

Rahel a mai rămas o vreme afară, până când ochii i s-au adaptat la întuneric. Luna ilumina frumos curtea, şi astfel putea să recunoască siluetele sau să observe mulțimea de lilieci în zbor. Începând cu ziua aceea şi câteva după, Perseidele vor atinge apogeul. Cât de mult şi-ar dori să privească cerul împreună cu Peter, şi apoi să facă dragoste cu el.

Refuzul lui era un adevărat chin pentru ea.

Chiar înainte de incidentul de la universitate, Rahel devenise foarte atentă la felul în care făceau sex şi la faptul că inițiativa venea aproape întotdeauna de la ea; cunoştea bine aceste semne. De multe ori aflase de la pacienții ei cum şi-au pierdut treptat sexualitatea. Iubirea s-a transformat într-o prietenie afectuoasă, şi rareori a mai fost cale de întoarcere.

Uneori, imediat după orgasm, Peter începea să vorbească despre orice îi trecea prin minte. Apoi o privea cu o blândețe ciudată. Priviri lipsite de dorință, care îi stârneau o senzație de moleşeală în tot corpul. Când au apărut primele semne ale menopauzei, se simțise de-a dreptul aruncată în tot felul de dispoziții schimbătoare. Erau momente când, plină de poftă, suna la universitate şi îl ademenea pe Peter acasă. În alte zile, atingerea lui îi era insuportabilă. Uneori îl dorea de mai multe ori pe zi, iar când el a început să se sustragă dorințelor ei, l-a întrebat sfioasă despre o eventuală aventură.

— Doamne fereşte, Rahel! răspunse el. În primul rând, nu mă atrage deloc atunci când vânatul se întinde în fața puştii şi, în al doilea rând, există oameni pentru care sexul nu are atâta importanță!

Aceea fusese lovitura de grație. Câteva săptămâni stătuse bosumflată şi se gândise chiar la un preparat hormonal care să-i reducă acele izbucniri emoționale violente. Dar, dacă era sinceră cu ea, îşi dorea să simtă tot! Lacrimile care apăreau brusc, epuizarea şi transpirația, euforia de a fi pur şi simplu în viață şi foamea de soțul ei.

Uneori nu era foamea de el, ci dorința de a avea un bărbat.

Marți

Dacă urmăreai poziția soarelui, era aproape ora prânzului. Dormise din nou prea mult şi avea impresia că a pierdut o bună parte din viață.

Îşi netezi rochia neagră de in de ieri şi se gândi cum o va purta şi în zilele următoare. Când se îmbrăcă, spiriduşul alunecă din buzunar şi căzu pe duşumea. O aripă i s-a frânt. Ea a aşezat-o cu grijă pe noptieră, alături de figurină, şi gândurile au dus-o la Viktor. Interesul lui pentru Rahel a fost foarte vizibil de la bun început; pe sora ei, Tamara, o trata mai degrabă cu indiferență. Când Ruth l-a întrebat o dată de ce, i-a explicat laconic că Tamara avea un tată, iar Rahel nu.

În bucătărie a găsit o cană de ceai rece. Nici urmă de Peter, iar pe moment a răsuflat uşurată. Şi-a făcut o cafea, a întins nişte marmeladă pe o felie de pâine, pe care a mâncat-o stând în picioare. Fără să vrea, se simți din nou atrasă de atelierul lui Viktor. Traversă curtea cu ceaşca plină de cafea în mână şi se îndreptă spre bancul de lucru pe care se afla cartea. „*Doamne Isuse Hristoase, ai milă de mine.*"

A rostit de câteva ori rugăciunea, de fiecare dată punând accentul altundeva, până a găsit ritmul: „*Doamne Isuse Hristoase, ai milă de mine, Doamne Isuse Hristoase, ai milă de mine, Doamne Isuse Hristoase, ai milă de mine, Doamne Isuse Hristoase, ai milă de mine, Doamne Isuse Hristoase, ai milă de mine.*"

Nu simțea nimic.

Lângă bancul de lucru se afla un dulap cu schițe. În sertarul de sus erau desene cu animale în cărbune, cu precădere cai şi pisici. În al doilea sertar, Rahel găsi diverse creioane, o cutie de carton cu creioane de cărbune, caiete de schițe, o cutie de tutun cu filtre şi foițe, lumânări şi

brichete. Tutunul era încă umed, deci nu putea fi prea vechi. Oare Ruth ştia?

Deschise încă un sertar: o mulțime de desene cu un bust de femeie, în cele mai variate poziții. A trecut prin toate, unul câte unul. Majoritatea erau schițe făcute în fugă, doar câteva păreau mai elaborate. Ultima avea cap şi chip: era Edith, mama lui Rahel.

Alături se afla un teanc de foi. Pe una era desenat un copil, iar copilul era chiar ea însăşi.

S-a uitat preț de câteva minute la desene. Conținutul acestui sertar nu era destinat unor ochi străini. Se simțea ca o hoață şi, în acelaşi timp, ca o persoană privată de un bun personal.

Tremurând, Rahel luă pachetul de tutun din celălalt sertar. Scoase o foiță din pachet şi îşi răsuci prima ei țigară din ultimii douăzeci de ani. Însă, înainte să o aprindă, auzi un zgomot de copite pe dalele din curte şi pe geam o văzu pe Baila. Iapa se opri, lovi de câteva ori cu copita dreaptă din față şi pufni. Frânghia de la şa atârna în jos, nici urmă de Peter. Rahel puse țigara pe masă şi se grăbi să iasă.

Cinci minute mai târziu s-a ivit şi Peter. Scutură din cap, râzând.

— M-am oprit să-mi leg şireturile şi a fugit de lângă mine.

Apoi apucă frânghia de la şa şi începu să-i țină o predică Bailei.

„Dacă ar vorbi şi cu mine măcar pe jumătate de mult", se gândea Rahel, privindu-l cum ducea iapa în grajd.

După o scurtă baie în lac, Rahel se întoarse în casă. Spera să-l găsească pe Peter în cameră. O preocupa descoperirea din atelier; întrebările stârnite i se păreau scandaloase, iar singura persoană care putea răspunde la ele zăcea, păzită de soția sa grijulie, într-o clinică de recuperare de la Marea Baltică.

Însă cu Peter voia să discute despre altceva.

Îşi prinse părul în coc, aşa cum îi plăcea lui, trase afară câteva şuviţe pe margini, îşi coloră puţin buzele, îşi rimelă genele şi se uită în oglindă. În zilele ei bune nici nu se vedeau cei patruzeci şi nouă de ani pe care îi avea.

Cu fiecare pas în direcţia lui, era din ce în ce mai atentă. Duşumelele vechi scârţâiau şi, când fu pregătită să bată la uşă, se auzi vocea lui:

— Intră!

Stătea la masa de scris, cu o carte deschisă în faţă, se întoarse spre ea şi puse jos ochelarii.

— Peter, ce se întâmplă cu noi?

El arătă cu mâna spre un scaun de lângă pat.

— Stai jos.

Simţi cum picături reci de sudoare i se preling pe sub braţ în vreme ce se uită cu atenţie la chipul lui. Îl vedea cum îşi caută cuvintele.

— Peter, te rog!

— Acum m-ai luat pe nepregătite, Rahel. Nu vreau să spun ceva greşit, eu... Putem vorbi mai târziu? După-masă?

Cu calm şi demnitate, Rahel se ridică şi se îndreptă spre ieşire. Reuşi să schiţeze un zâmbet slab, apoi se strădui să meargă dreaptă pe coridorul lung spre camera ei.

De un an şi patru luni, Peter îşi petrecea majoritatea timpului de unul singur. Se specializase în asta. Citea traduceri diferite ale unei opere anume, viziona documentare despre animale, emisiuni despre personalităţi istorice sau jurnale de călătorie, făcea ture cu bicicleta la podgoriile din jurul oraşului Dresda sau studia săptămâni întregi o temă aleasă cu atenţie, pe care să o abordeze apoi din punct de vedere literar, artistic sau ştiinţific. Înclinaţia lui spre raţionalitate se transformase într-o adevărată pedanterie, distanţa lui critică – într-o respingere a lumii din jur.

În joia aceea, în ziua în care echilibrul său deja fragil se înclinase, se întorsese acasă mai devreme. Ea nu îl aştepta la ora aceea. Când a ieşit din duş, înfăşurată într-un prosop, l-a găsit nemişcat pe coridor. Privirea lui, pe jumătate absentă, pe jumătate îngândurată, nu era de bun augur şi a realizat imediat că seara aceea avea să fie diferită de tot ce îşi imaginase ea. În ziua aceea urmau să sărbătorească douăzeci şi opt de ani de la căsătorie.

— Ce s-a întâmplat? l-a întrebat, neputând să-şi ascundă iritarea din voce.

În ultimul timp, de câte ori ajungea acasă, *se întâmplase* câte ceva. În fiecare zi era indignat de mulțimea de studenți care se războiesc cu ortografia şi gramatica, de cât de necitiți şi de lipsiți de cunoştințe istorice sunt toți.

La asemenea discuții, Rahel îşi dădea de fiecare dată ochii peste cap. Pragmatismul ei nu permitea o asemenea revoltă inutilă şi, deşi era conştientă că oamenii de genul lui Peter sufereau, răbdarea ei avea nişte limite.

— Ei, hai, o să deschid o sticlă de vin, a spus ea, peste tăcerea lui.

El a scuturat din cap că nu. În bucătărie şi-a turnat apă într-un pahar şi l-a băut.

— Nu mai este lumea mea, Rahel, a constatat el, privind afară pe fereastră.

Au petrecut următoarea jumătate de oră împreună, la masa din bucătărie, ea, cu părul ud şi picioarele reci. El i-a povestit în detaliu despre incident, iar Rahel s-a aşezat pe un scaun, şi-a tras picioarele sub ea şi l-a ascultat.

Într-unul dintre seminarele de literatură cu tema „Rolul sexelor în literatura secolului XIX”, Peter alcătuise o bibliografie diversă, pe care le-o dăduse studenților. Câțiva protestaseră la vederea listei lungi de referințe, motivând că oricum se orientează toate după aceleaşi clişee despre bărbați şi femei. Clasificări binare depăşite. Era de-ajuns să

citeşti doar una dintre aceste cărți sau câteva pasaje. Peter i-a contrazis, afirmând că nu corespunde normelor de predare academică să te ocupi numai cu o carte sau cu anumite pasaje. Şi chiar dacă, după citirea tuturor cărților, s-ar ajunge la concluzia că predomină clişeele depăşite, asta ar putea fi o temă interesantă de discuții în cadrul seminarului. De exemplu, s-ar putea discuta dacă printre aceste clişee se găseşte şi un sâmbure de adevăr, s-ar putea dezvolta ipoteze şi linii de argumentare. El ar formula de exemplu teza că femeile au deseori în viață alte priorități referitoare la valori şi idealuri decât bărbații. De exemplu, setea de putere le dezgustă, ceea ce le aduce un plus de simpatie față de atâția narcisişti în funcții importante. În momentul acela s-a iscat un tumult într-un grup mic de studenți, aşa cum el nu mai văzuse niciodată în toată cariera lui didactică.

Mai ales o persoană l-a atacat cu voce tare: Olivia P.

Un şovin perfid, asta este el, pentru că laudă femeile că nu sunt destul de însetate de putere în loc să le motiveze, să le întărească în aspirațiile lor spre putere. Peter a intervenit pe loc, adresându-i-se pe nume, cu doamna P., ceea ce a provocat o opoziție şi mai puternică: „Eu sunt non-binară!” Pe moment şi-a pierdut cuvintele, s-a uitat pe lista de participanți şi a realizat că o trecuse sub numele *Doamna Olivia P.* Olivia P. a explodat brusc. Refuză el oare să recunoască că ea nu e nici una, nici cealaltă? În nici un caz, a răspuns el, a spus doar că la el pe listă era trecută cu *doamnă* – restul a fost asaltat de urlete.

Peter i-a descris apoi toată întâmplarea până în cele mai mici detalii.

— Doamne fereşte! l-a întrerupt Rahel. Uneori chiar că eşti şi tu... aproape ar fi zis de-o mare deşteptăciune, dar s-a răzgândit şi a continuat: Cine ştie cât a suferit săraca persoană. Spune-i cum vrea ea, ce e atât de greu?

El a privit-o ca un străin. O venă îi tremura pe față. S-a ridicat în picioare şi s-a retras în camera lui, unde a închis încet uşa.

De-atunci s-a instalat între ei tăcerea, şi ea nu a aflat ce s-a întâmplat mai departe. Abia când a descoperit într-o dimineață un articol într-un ziar mare, național, a conştientizat amploarea cazului. „Veşnicii de odinioară. Un profesor de germanistică de la Universitatea Tehnică din Dresda refuză să-i recunoască unei persoane transsexuale identitatea non-binară.” Urma apoi o răfuială cu tot estul. Îndoctrinații din trecut, care n-au învățat încă ce înseamnă spiritul gândirii libere şi deschise. Deficiențe care sunt întruchipate în mod exemplar de domnul profesor Wunderlich şi aşa mai departe. Toate mizeriile pe care ei nu mai puteau să le audă.

A amânat atunci toate programările de dimineață şi a mers la universitate. L-a găsit pe Peter în biroul său. Stătea pe un scaun întors spre fereastră şi se uita afară. Brațele se sprijineau în mânere.

— Ah, tu eşti, a spus el, când ea s-a grăbit să-l îmbrățişeze.

Mai târziu, Olivia P. declanşase un adevărat *shitstorm* împotriva lui pe platformele sociale.

La început, Peter nu a reacționat deloc, nu doar că nu s-a apărat, dar nici n-a luat poziție față de tot ce se întâmplase pe Facebook, Twitter etc. Subestimase, ce-i drept, dinamica întâmplării. Apoi au apărut pe holurile universității tot felul de afişe cu propoziții rupte din context din prelegerile şi seminariile lui Peter.

În discuția cu decanul şi prodecanul facultății aceştia i-au reproşat comportamentul neadecvat față de Olivia P. Afirmația că pe lista lui era trecută ca *doamnă* a fost o provocare inutilă, iar protestul tinerilor este total normal

într-o democrație. Toți au misiunea de a contribui la un limbaj nedescriminatoriu. Iar Peter ar face bine să se comporte mai inteligent în viitor şi să lase timpul să treacă, ca totul să fie dat uitării.

— Dar ştii ce-a fost mai rău în toată povestea asta? a întrebat-o el, cu vocea obosită şi dând pe loc răspunsul: Faptul că n-ai fost de la început alături de mine.

Rahel stătea pe pat, în camera ei. Dincolo, în atelier, o aştepta țigara, iar acum era cel mai potrivit moment să o fumeze. Se ridică şi-şi îndreptă spatele. Coborând scările, îşi aduse aminte că frigiderul era aproape gol şi că nici pâinea nu le ajungea până a doua zi. Se întoarse, bătu din nou la uşa lui Peter, îl aşteptă să răspundă, apoi crăpă uşor uşa.

— Mă duc repede la cumpărături. Ai nevoie de ceva?

— Nu. De fapt... se întoarse către ea... o bucățică de peşte afumat n-ar fi rău. Şalău sau țipar, ce găseşti.

Ea încuviință din cap. Şi se bucură că şi-a dorit ceva.

A ieşit încet cu maşina din curte. La nici douăzeci de metri în spatele casei a zărit bolovanul care i se păruse imens în copilărie. Viktor o săltase pe el cândva, povestindu-i cum, în urmă cu o mie cinci sute de ani, un ghețar se topise şi scosese la lumină bucata aceea de stâncă. Şi că lacul se formase tot din apa acelui ghețar, la fel ca întregul peisaj din jur, cu dealuri line, toate acestea fiind rezultatul epocii glaciare. *Morena de sfârşit*. Un termen pe care se chinuise atunci să-l memoreze. Însă faptul că şi lacul în care se scăldau ei era tot atât de vechi, de o mie cinci sute de ani, era de-a dreptul dezgustător.

— Eu nu intru în ape atât de vechi! îi spusese Rahel mamei ei, iar amuzamentul acesteia a rănit-o profund.

Bolovanul arăta la fel de impunător, însă, ca orice lucru care putea fi clasificat şi înțeles, nu mai emana aceeaşi magie.

I-a luat un sfert de oră ca să ajungă la magazin. A umplut maşina cu de toate, ca să nu mai trebuiască să plece prea des de-acasă, şi la întoarcere s-a oprit la pescarul din sat, a cumpărat un şalău afumat şi un ţipar şi a cerut şi nişte resturi pentru barză, pe care pescarul i le-a dat gratis. Apoi s-a grăbit să se întoarcă la fermă.

Peter stătea la masă, sub umbrela de soare şi vorbea cu barza. Din când în când, animalul dădea din aripi fără rost, dar nu se îndepărta un metru de lângă Peter. Când s-a oprit motorul, au venit amândoi la ea; Peter a deschis portbagajul maşinii şi a început să care cumpărăturile în bucătărie. Barza a rămas lângă maşină.

— Am găsit peşte, îi spuse ea înăuntru, scoţând un pacheţel din pungă. Şalău şi ţipar, foarte proaspăt.

— Minunat. Zâmbea. Te-ai gândit şi la maestrul Adebar?

În loc de răspuns, ea ridică punga cu resturi.

— Minunat, a spus el încă o dată prietenos, i-a luat plasa din mână şi a ieşit cu ea afară.

Rahel s-a aşezat pentru câteva clipe la masa din bucătărie. Obosise. Privi afară. Soarele depăşise poziţia cea mai înaltă. Barza se repezi lacomă asupra mâncării, în vreme ce Peter ţinea pisicile mai departe de ea. Rahel nu era nici flămândă şi nici nu avea chef să bucătărească. După ce a pus toate cumpărăturile în frigider, s-a furişat în atelier.

Tocmai când voia să-şi aprindă ţigara, s-a deschis uşa şi a intrat Peter.

— Te-am căutat. Vrei să fac o salată? O putem mânca cu peşte.

— Da, foarte bine! a spus ea repede.

— Faci tu dressingul? Eu nu ştiu să-l fac aşa bun.

A ascuns ţigara în spatele cărţilor şi l-a urmat în bucătărie. Peter a dat drumul la radio, a ascultat câteva secunde ştirile, mormăind şi clătinând din cap, apoi a

schimbat postul. A trecut repede peste cele cu şlagăre şi muzică pop, peste reclame zgomotoase şi s-a oprit la o înregistrare a cvintetului *Păstrăvul*[4] al lui Schubert.

— E mai bine, spuse el, apucându-se de salată.

Rahel adăugă într-un castron ulei, oţet, muştar, miere de albine, lămâie, piper şi sare. Le amestecă bine cu un tel până s-au omogenizat şi gustă din ele cu degetul arătător. Era mulţumită. Contrastele făceau mâncarea mai gustoasă – dulce şi sărat, dulce şi picant, dulce şi acrişor. Se uită la Peter şi se întrebă de ce nu vedea şi el că diferenţele dintre ei ar fi trebuit să le sporească atracţia unuia pentru celălalt. Ca părinţi se îmbinau perfect, precum două rotiţe zimţate ce alcătuiau cutia de viteze a familiei, care funcţiona perfect şi pe care copiii se puteau baza oricând. Însă Rahel nu trebuia să se lase dusă de val. Să devină prea exuberantă. Căci atunci el se retrăgea ca un melc în casa lui şi aştepta. Doar în literatură iubea persoanele nerăbdătoare şi impetuoase. Doar acolo se putea apropia de ele fără să se simtă ameninţat.

Luă un cuţit şi un tocător şi se aşeză lângă el la masă. Felul în care Peter tăia castravetele, cu grijă şi în bucăţi aproape egale, arăta modul în care el aborda totul. Nu făcea nici o diferenţă între plan şi execuţie; cuvintele şi faptele lui se îmbinau perfect. Exact de felul acesta al lui de-a fi se îndrăgostise Rahel, în urmă cu treizeci de ani. După o perioadă lungă de haos, a simţit atunci că s-a întins într-un pat moale şi cald.

El aşeză feliile de castraveţi şi de ardei în bolul de salată, scoase peştele din hârtie şi îl întinse pe o farfurie de

---

[4] *Das Forellenquintett* (germ.) este numele sub care este cunoscut *Cvintetul pentru pian, vioară, violă şi contrabas, în la major*, D667 de Franz Schubert.

porțelan alb, apoi aduse farfuriile şi tacâmurile, vinul alb şi paharele.

— Nu mâncăm afară? îl întrebă ea, anticipând deja răspunsul.

— Mai bine nu. Viespile.

Rahel dădu din cap.

— S-ar putea să ne-ajute apa, răspunse ea cu blândețe.

El o privi întrebător.

— Apa dintr-o sticlă cu pulverizator. Atunci vor crede că plouă.

— Sau, răspunse el, vom lua masa în linişte aici, şi apoi bem o cafea afară.

— E bine şi aşa.

Victoria rațiunii nu a bucurat-o. A mâncat fără poftă, lăsând vasele în seama lui Peter, pe care îl anunță că se va retrage în camera ei pentru un somn scurt de după-amiază.

— Tu voiai să vorbim... îi spuse el, pe jumătate întrebător, pe jumătate declarativ.

În afară de o aprobare obosită din cap, ea nu mai era în stare de nimic.

— Ne vedem la trei în fața casei, ca să ne plimbăm un pic? o întrebă el, cu vocea blândă, iar Rahel era cât pe ce să izbucnească în lacrimi.

La trei fix ieşi în curte. Îşi roti privirea o dată în jur. Îl văzu pe Peter stând pe una dintre băncile care erau peste tot. Pe cap avea pălăria lui Panama, şi în poale ținea pisica fără o ureche. Când o văzu pe Rahel venind spre el, a lăsat pisica uşor jos şi s-a ridicat în picioare.

Au pornit prin pădure, spre malul lacului, însă au cotit la dreapta, pe un drum mai vechi, care se înfunda şi care îi plăcea lui Rahel de când era copil. Era o zi frumoasă. Un vânt uşor, călduț îi mângâia brațele şi picioarele dezgolite.

Peter îşi îndreptă ochelarii pe nas şi împinse pălăria mai sus, pe frunte.

— Dacă vrei să începi, te ascult.

Deşi exersase toată după-masa ce să-i spună, acum parcă uitase totul. Încercă din răsputeri să-şi amintească frazele de început. Peter mergea răbdător pe lângă ea. Ea omorî o muscă pe gât, îl apucă de braţ şi se opri.

— Tu vrei să mai fii cu mine?

În sfârşit, a reuşit să spună ceva. În locul acela, tufele de pe marginea drumului erau atât de stufoase, încât nu se vedea nimic prin ele. Crengile copacilor creşteau pe deasupra, formând un acoperiş dens.

El o privi speriat, apoi lăsă capul în jos.

— E o întrebare simplă, Peter. Ar trebui să poţi răspunde la ea.

Privirea lui o întâlni pe-a ei.

— Dar tu? Puteai să răspunzi la această întrebare în orice moment al relaţiei noastre de până acum?

Ea ezită, văzu două muşte pe braţ şi le pocni fulgerător.

— Hai să mergem, spuse el şi porni. Nu vreau să mă despart de tine, Rahel, însă nu pot să-ţi ofer ceea ce tu ai nevoie acum şi în felul în care vrei tu.

— La ce fel te referi?

— La felul deplin.

— Asta ce vrea să însemne? îl întrebă ea aspru şi îi tăie din nou calea.

El o ocoli.

— Ştii exact ce înseamnă.

Aşa este, ştia, însă voia să-l determine şi pe el să spună acelaşi lucru.

Pacienţilor le cerea întotdeauna să numească problema cu care veneau la ea. Ceea ce nu poate fi formulat în cuvinte nu se poate rezolva. Aşa şi cu Peter.

— Nu pot să mai fac dragoste cu tine, spuse el.

Ascultă apoi tăcută toate explicațiile care au urmat. Problema cu Olivia P., luptele de la universitate, ura, vulgaritatea, toate acestea îl zdruncinaseră atât de adânc, iar când a ajuns acasă, posomorât, ea l-a disprețuit, şi atunci s-a rupt ceva în el.

A oftat.

— Atunci am avut nevoie de tine. Săptămâni întregi m-am simțit ca un străin în propria mea casă şi cu propria mea nevastă. Şi atunci a dispărut şi dorința...

— Şi acum? îl întrebă ea încet. Să conviețuim ca frații, unul lângă altul, sau cum?

— De exemplu.

— Aha!

Vocea ei devenise ascuțită, ca întotdeauna când o cuprindea frica. Peter se uită la ea compătimitor. Apoi se opri cu gestul lui tipic – lăsă brațele să-i atârne, şi degetele să-i tremure fără control –, până a realizat ce face şi a dus din nou brațele la spate. Au ieşit din pădure pe un drum de câmpie. În față se vedea curtea.

— Adică tu cum îți închipui că o să fie?

— Nu-mi închipui nimic, Rahel. Îți spun doar cum e acum.

Privirea lui chinuită se îndrepta spre câmpiile din depărtare.

— Aşa ceva nu poate fi forțat, spuse el în cele din urmă.

— Nu, bineînțeles că nu. Dar poți măcar să încerci.

— Pe moment nu vreau să încerc nimic, explică el monoton, continuându-şi apoi amândoi drumul în tăcere.

Rahel luă un prosop de pe sârmă şi se îndreptă direct spre lac. Se cufundă în apă şi înotă pe lângă mal. Nu avea curajul să se avânte în larg. La cursul de înot din clasa a doua, instructoarea o împingea de la marginea bazinului cu un băț lung de câte ori Rahel voia să se sprijine cu mâinile.

„Scopul nostru este să formăm înotători perseverenți!”, se auzea urletul ei în toată sala, şi toți copiii care erau până atunci siguri pe ei începeau să dea din picioare frenetic. Rahel avea o frică de moarte la fiecare oră de înot. N-a învățat niciodată săritura cu capul în apă. La examen, un alt instructor a împins-o de picioare, şi a reuşit să se dea peste cap ca să plonjeze în apă, însă nu era nici pe departe ce se numea săritura corectă cu capul.

Acum înotă uşor, de-a lungul nuferilor galbeni cu tulpini groase. Rememoră ultima propoziție a lui Peter. *Pe moment nu vreau să încerc nimic*. Asta putea să însemne că mai târziu va încerca? Trebuia să încerce. Altfel nu putea să mai rămână cu el.

Ce credea el? Că o să accepte asta, pur şi simplu?

Se întoarse pe spate şi se lăsă purtată de curenții de apă.

Bineînțeles că au fost timpuri în care şi ea era obosită şi fără chef. Când erau copiii mici. Sau când erau bolnavi, sau când erau pur şi simplu sâcâitori. Când a murit Edith. Dar Peter nu s-a plâns niciodată, nu a forțat-o niciodată. Însă – şi asta e o diferență fundamentală – întotdeauna a putut fi sigur că era doar o dispoziție trecătoare a ei.

Numai fața i se mai vedea din apă. Picioarele i s-au afundat în adâncuri până a simțit o atingere. Atunci s-a grăbit să înoate înapoi.

De pe celălalt mal se auzea muzică. Se adunaseră acolo tinerii din sat. Pentru Rahel era ora să se întoarcă acasă.

Miercuri

— M-a sunat Selma, o anunță Peter când a intrat în bucătărie, îmbrăcată în pijama. Ne întreabă dacă poate să ne viziteze cu copiii pentru câteva zile.

El se îndreptă spre fierbătorul de apă, turnă ce mai rămăsese în el în chiuvetă, îl umplu cu apă proaspătă şi continuă, spunând că sigur Ruth nu ar avea nimic împotrivă.

„Ruth nu", gândi Rahel în tăcere.

— Nu pari prea încântată, îi spuse el. Ştii că ea simte asta, nu?

Bineînțeles că ştia. La urma urmei, doar ea era psiholoaga casei. Dacă Selma n-ar fi cum e! Nu contează câtă atenție şi dragoste i-a arătat fiicei sale, Selma a avut întotdeauna nevoie de mai mult. Cât a fost mică, şi apoi adolescentă nu trecea o săptămână în care să nu se desfăşoare vreo dramă existențială. Când Selma se îmbolnăvea, avea dureri *îngrozitoare*. Când suferea din dragoste, sinuciderea i se părea *singura soluție*. Când avea probleme cu profesorii, Selma era singura persoană pe care *nimeni* n-o înțelegea şi pe care *toți* o tratau nedrept. Viața ei se rezuma la: *Eu, doar eu!*

La cabinet, Rahel avea des de-a face cu asemenea persoane. Oameni care nu puteau relativiza ce li se întâmplă. Care luau totul personal şi vorbeau în permanență la superlativ. Lor li se întâmplau *cele mai îngrozitoare* lucruri, *cele mai dure* înfrângeri, *cele mai oribile* dezamăgiri şi *cele mai mari* trădări. În cel mai bun caz, Rahel reuşea să producă o schimbare de perspectivă în cazul clienților săi. Dar aceste situații erau rare, iar în cazul Selmei, rezultatul a fost devastator.

Nu, nu a căzut într-o gaură când Selma s-a mutat din casa lor. Nu a simțit nici un gol şi nici un regret. Lui Peter i-a descris momentul în care uşa apartamentului s-a închis în urma Selmei ca pe o izbăvire, ca pe sfârşitul unei bătălii.

Bineînțeles că știa că nu va fi sfârșitul, ci doar un armistițiu.

— Nu cred că e o idee bună, îndrăzni ea să spună, adăugând că inevitabilele conflicte cu Selma le-ar putea amplifica propriile dificultăți. Peter clipi puțin și se dedică în tăcere ritualului său de ceai.

Peter recunoștea imediat când Rahel și Selma se certau. Știa după cum arăta apartamentul. Singura cale prin care Rahel ieșea din tumultul interior era să stabilească o ordine exterioară. După cele mai grave incidente, robinetele din baie străluceau, iar în bucătărie se putea mânca de pe jos. Prima dată când Selma s-a tăiat pe brațe cu o lamă de ras, Rahel a curățat toate cele paisprezece ferestre, plus pervazurile interioare și exterioare.

Peter a venit acasă, s-a uitat în jur și a întrebat-o:

— Ce s-a întâmplat?

Când Selma a amenințat pentru prima dată că se sinucide, Rahel a scos toate vasele din dulapurile din bucătărie, a golit frigiderul și toate sertarele și a șters cu apă fierbinte totul până la ultimul colțișor.

Și ca pentru a pune capac, Selma și-a început viața amoroasă la paisprezece ani. Victimele semănau între ele. Erau fie băieți mai mari și de neatins, fie aceia care o admirau fără măsură și profitau de ea fără limite. Stilul ei bătăios, părul lung și sălbatic, rujul roșu-vișiniu contrastau în mod absurd cu înfățișarea palidă a acestor băieți, pe lângă care ea strălucea și mai tare. Bineînțeles, se plictisea repede și se despărțea de ei de îndată ce începea să-i disprețuiască pentru supunerea lor.

— Hai! o rugă Peter. I-ar prinde bine un pic de aer de țară.

Păzea cu atenție ceaiul, care nu trebuia lăsat să se infuzeze prea mult timp.

— E fiica noastră, adăugă el inutil, scoțând strecurătoarea de ceai din ibric şi aşezând-o pe o farfurioară.

— Da, dar nu mai devreme de vineri, spuse ea, şi doar un weekend.

El dădu din cap.

— O sun să-i spun.

Apoi ieşi în curte cu ceaşca de ceai, unde barza îl urmă îndeaproape.

Rahel porni radioul şi se aşează la masă. La ştiri se vorbea despre schimbările climatice. Gheața de la poli se topeşte, permafrosturile încep să se dezghețe, ghețarii din munți se transformă în lacuri, şi focul nimiceşte suprafețe imense de pădure. Închise imediat. Nu rezista mult timp la informații de genul acesta, pe care le asculta doar atunci când se afla şi Peter lângă ea. Îi trecu prin minte una din ultimele propoziții clare rostite de mama ei.

„De fapt, acum e un moment bun să mori", declarase ea, după o ştire asemănătoare de la radio.

Şi un pic mai târziu chiar a murit mama ei, cea plină de viață, neobosită, curajoasă, frivolă şi uitată de lume, iar când oratorul funerar a vrut să afle ce anume a caracterizat-o pe Edith, care a fost trăsătura fundamentală a vieții ei, Rahel nu s-a gândit prea mult. *Aproape* a fost cuvântul care o descria cel mai bine pe mama ei. A fost *aproape* dansatoare, *aproape* actriță, *aproape* soție şi, în afară de faptul incontestabil al celor două naşteri, a fost şi *aproape* mamă.

Faptul că gheața polară în scădere a dus-o cu gândul la mama ei îi stârni un râs scurt şi singuratic.

— În cele din urmă, tot la mamă ajungi, spuse ea cu voce tare, întrebându-se dacă şi Selma simțea la fel. Mai erau două zile până când fiica ei va sosi cu mare fast. Încă două

zile de linişte. Îşi termină repede cafeaua şi se grăbi să urce la etaj, în camera ei.

Pentru prima oară de când se afla aici, întinse pe jos covoraşul de yoga. Nu-l mai folosise de atât de mult timp, încât acesta se rula pe dată înapoi. Rahel puse atunci nişte gantere mici ca greutăți la capete, pe care le luase ca să lupte cumva împotriva inevitabilei degradări musculare. Din punct de vedere genetic, era conştientă de norocul ei. Cât de des veneau la cabinetul ei femei mai tinere decât ea, dar care arătau mult mai rău!

A început cu salutul soarelui, cu brațele întinse în sus şi cu o respirație profundă. Apoi a continuat cu mişcarea inversă, cu palmele pe podea, în fața picioarelor. Întinderea nu îi provocă dificultăți. Moştenise flexibilitatea şi grația de la mama ei. Tamara semăna cu tatăl ei, un bărbat înalt, robust, cu mişcări rigide. Rahel a luat apoi poziția cobra şi s-a simțit deodată liberă şi deschisă, aşa cum promitea exercițiul. Edith susține că tatăl lui Rahel ar fi fost un bărbat atrăgător. Era student şi a dispărut pur şi simplu după o singură noapte. Îi cunoştea doar prenumele, dar nu l-a mai întâlnit niciodată, în ciuda unei căutări intense. În poziția câinelui aplecat, tălpile picioarelor atingeau covorul. A savurat întinderea aceea puternică. A repetat ciclul de mişcări de vreo cincisprezece ori, adăugând câteva flotări şi douăzeci de abdomene şi se simți deodată foarte vie.

După duş s-a întins în pat. Fereastra era deschisă, aerul de vară intra în cameră. Dacă uşa s-ar deschide acum, şi Peter ar veni să se întindă lângă ea, ar fi fericită.

*

Nici un cuvânt. Toată după-masa nici o vorbă. A citit, a mers cu calul la plimbare, a hrănit barza, a mângâiat pisica.

La cină a aranjat salamul pe pâine cât să nu depăşească marginile feliei. A tăiat castravetele în felii egale, morcovul l-a secționat pe lungime, apoi fiecare bucată pe din două şi le-a pus ordonat lângă cele de castravete.

O bucățică de pâine, una de castravete, una de morcov. Pâine, castravete, morcov. Pâine, castravete, morcov.

Rahel muşcă dintr-un morcov întreg, cu teamă că se apropia seara.

— Vrei să ne uităm mai târziu la un film? îl întrebă ea, pe un ton cât posibil de neutru.

El mestecă mai departe în linişte, înghiți, şi apoi mormăi:

— Da, dacă tu vrei.

— Dar *tu* ce vrei?

Privirea lui o ocoli şi se opri în gol. Perplexitatea din ochii lui a înfuriat-o.

— Ar fi bine să ne uităm la un film, spuse el brusc, dând de câteva ori din cap, ca şi când ar fi vrut să se convingă singur de adevărul celor spuse. De mult nu ne-am mai uitat, adăugă el, câteva secunde mai târziu. După un zâmbet scurt, ce-i străbătu chipul, continuă să mănânce.

Joi

Era deja amiază când s-a întâlnit cu Peter. El se întorcea de la o plimbare mai lungă cu Baila, însă nu părea odihnit. Avea cearcăne sub ochi.

După serile de film nu dormea liniştit, mai ales după cea de ieri. Au ales *Melancholia* de Lars von Trier: o nuntă sărbătorită la un castel se transformă într-o dramă, în timp ce o planetă vagaboandă se apropia amenințător de Pământ. Trecuse o dată pe lângă el, pericolul părea că dispăruse, însă apoi a revenit şi, în cele din urmă, s-a îndreptat direct spre Pământ. Coliziunea nu putea fi împiedicată, însă doar Justine – mireasa deprimată – a rămas calmă în privința sfârşitului iminent. Când planeta Melancholia a atins în cele din urmă Pământul, l-a distrus în totalitate. Peter a rămas cu ochii fixați în ecran preț de mai multe minute. Se derula genericul de final când s-a trezit în sfârşit din încremenire.

— Cunosc acest sentiment. Îl cunosc foarte bine, rosti el încet.

Rahel a mai rămas un timp trează, gândindu-se la ce sentiment se referise. Apoi a adormit, însă pe la trei dimineața a sărit din pat speriată. Inima îi spărgea pieptul, şi spatele îi era complet transpirat. A aprins lampa şi a luat de jos sticla de apă. Sentimentul pe care îl avea semăna cu depresia.

— Nici tu n-ai dormit bine, nu? îl întrebă ea.

El a dat din cap afirmativ şi s-a oprit în fața ei.

— Poate a fost de la vinul roşu, spuse el şi privi în direcția maşinii. M-aş duce acum la cumpărături, îmi faci o listă?

Rahel oftă. Având în vedere obiceiurile alimentare ale Selmei şi ale copiilor, o simplă listă de cumpărături era o sarcină imposibilă, ca o ecuație cu mai multe necunoscute. Chiar şi gândul la asta o obosea. Dar era imposibil să-l trimită pe Peter fără o listă.

— Cel mai bine ar fi să vin şi eu.

A fugit în casă ca să-şi ia geanta.

Când s-a întors, el era încă în picioare, în acelaşi loc. În spatele zâmbetului său se ascundea ceva, iar Rahel se

gândea că, mai ales într-o căsnicie, suma lucrurilor nespuse depăşea cu mult suma celor spuse.

Peter îşi înăbuşi un căscat. Albul ochilor era brăzdat de linii roşii, fine.

— De fapt, aş putea la fel de bine să rămân acasă, spuse el.

Rahel nu lasă să i se vadă dezamăgirea. A dat din cap, s-a urcat în maşină şi a plecat.

În oglinda retrovizoare l-a văzut stând tot acolo. A ridicat scurt mâna, în semn de salut, apoi s-a întors şi a intrat în casă.

*

S-a întors după trei ore. Nu s-a grăbit, a mâncat o înghețată în oraş, a băut o cafea la soare şi a răsfoit câteva cărți într-o librărie. Pentru prima oară în ultimul timp şi-a cumpărat o ediție din ziarul de weekend, pe care îl citea odinioară cu atâta plăcere. Până acum câțiva ani, Peter aducea mereu în weekend de la brutărie două-trei dintre cotidianele naționale importante şi, în timp ce mâncau, aşteptau cu nerăbdare să le citească împreună. Nu putea spune exact când a început disconfortul. Însă, din ce în ce mai des, propriile lor experiențe nu se mai potriveau cu ceea ce citeau în ziare. Din prea multe articole lipseau etosul jurnalistic şi simțul realității, prea multe articole le lăsau senzația că au consumat o simplă atitudine, o ficțiune, o iluzie asupra realității, astfel că, într-o sâmbătă, Peter s-a întors de la brutărie doar cu o pungă de chifle.

Rahel a deschis portbagajul. Peter nu era de găsit, nu a apărut nici la chemarea ei. Una dintre pisici trecu pe lângă ea cu un şoarece în bot, în rest era linişte. Nu avea de-ales. La treizeci de grade nu putea lăsa alimentele în maşină.

Când a terminat de descărcat, a auzit paşii lui în hol. A intrat scurt în bucătărie, şi-a cerut scuze că nu a ajutat-o şi a urcat din nou treptele, lăsând-o singură cu dorul ei.

Rahel şi-a pus destulă mâncare şi o sticlă de apă pe o tavă, a dus totul în camera ei, unde a rămas tot restul zilei. A citit romanul lui Elizabeth Strout dintr-o suflare şi, spre miezul nopții, a căzut într-un somn adânc, binefăcător.

Vineri

Nori de ploaie deasupra pădurii.

Rahel privea afară, răsfirându-şi părul cu degetele. Tocmai azi. Nu voia ca din cauza vremii să fie nevoită să petreacă toată ziua cu Selma şi copiii în casă. *Să împachetezi şi nişte haine de ploaie pentru copii!* a trimis ea repede un mesaj, deşi Selma se afla probabil pe drumul spre gară. O cuprindea durerea de cap când se gândea la masa de prânz. Ca să le facă tuturor pe plac, ar trebui din nou să gătească patru feluri diferite de mâncare – unul pentru ea şi Peter, unul pentru Selma şi câte unul pentru Theodor şi Maximilian.

Uneori, amenințările celor mai vârstnici – *În război ai fi murit de foame. Mănânci ce-avem pe masă.* – îi stăteau şi lui Rahel pe limbă.

Doar că Selma şi copiii ei au crescut fără lipsuri. Şi ce-ar fi putut face ea şi Peter? Să provoace lipsuri artificiale ca să îi învețe valoarea reală a lucrurilor?

Stătea în bucătărie, în fața frigiderului deschis şi cântărea toate posibilitățile. Singura legumă care le plăcea tuturor era broccoli, *copăcelul* cum spunea Selma când era mică. Şi băieților ei le plăceau bucheţelele de culoare verde. Din câte îşi amintea ea, le plăcea tuturor şi orezul, dar nu cel integral. Astfel rezolvase cu prânzul şi, când Peter a intrat în casă, binedispus după partida de înot de dimineață, se hotărî în sinea ei să facă tot posibilul să petreacă weekendul în linişte.

Pe la unsprezece, Peter se pregăti să meargă la gară. Lăsă geamul deschis pe partea dreaptă, ascultând tare cântecul *Deasupra norilor*. Atunci a pătruns-o un val de iubire. Nimeni în afară de ea nu ştia că Peter fredona acest cântec încă de la primul vers – „Vânt de nord-est, decolare la zero şi trei minute, pân‘ aici aud motoarele...”[5] – şi că de fiecare dată se emoționa la refren.

Ea a rămas în curte, uitându-se după maşină, cu barza lângă ea, căreia parcă i se făcuse deja dor de Peter. Apoi, în acelaşi timp cu ploaia, au izbucnit şi lacrimile. Atât de neaşteptat, încât Rahel a scăpat întâi un râs scurt, înainte ca barajul să explodeze. Plângând cu voce tare, se târî înapoi în casă şi dădu frâu liber disperării.

*

Când Selma şi copiii s-au dat jos din maşină, soarele încălzea din nou, cu aceeaşi putere. Rahel îi întâmpină. N-a fost tocmai uşor să şteargă urmele de plâns de pe față, însă

[5] Din: *Über den Wolken (Deasupra norilor)* de Reinhard Mey, care a scris şi versurile. Publicat în 1974 pe albumul *Wie vor Jahr und Tag*, la casa de discuri Intercord.

compresele reci din frigider au reuşit să dezumfle ochii destul de repede, iar machiajul scump a rezolvat restul.

Barza îl salută pe Peter cu un fâlfâit frenetic din aripi, iar când pisica maro-roşcat voia să-şi ceară acelaşi drept, pasărea a sărit peste ea.

— Se ceartă animalele între ele pentru tatăl tău, îi spuse Rahel Selmei, înainte să o îmbrățişeze.

Theo şi Max aşteptau lângă maşină. Se uitau fix la barză, apoi au alergat spre ea, mirați că barza nu stătea pe loc.

— S-a speriat de voi, le-a explicat Selma. Dacă o să mergeți mai încet spre ea, poate se opreşte.

Însă trupurile lor mici şi pline de viață s-au repus în mişcare, de data asta în direcția pisicii care fugise. Selma a dat din cap, zâmbind.

— Băieți, ce să faci... a remarcat ea sobru.

Selma arăta surprinzător de bine. Nu se cunoştea că avea doi copii mici. Rujul roşu-vişiniu lucea pe buze, ca de obicei, iar genele dese erau date atent cu rimel – era o mamă tânără şi frumoasă.

Pe moment, Rahel se ruşină. Toate suspiciunile ei legate de weekend i s-au părut fără rost, mai rău, avea sentimentul că era necruțătoare, fără inimă. Selma privi în jur, apoi scoase telefonul mobil din geantă şi strâmbă din buze.

— La naiba, aici n-am semnal! Rețea ieftină şi nenorocită!

Rahel scutură din umeri.

— Dacă te duci spre bolovanul acela mare, s-ar putea să prinzi semnal. Dacă nu, îți dau telefonul meu.

Selma încuviință din cap.

— Aveți voi un pic grijă de copii? întrebă şi o luă din loc, fără să mai aştepte un răspuns.

*

Când Selma s-a întors de la bolovan, Rahel pregătise deja masa de prânz şi acum tăia fructele pentru desert. Băieţii se serveau fără să întrebe.

— Întâi vă spălaţi pe mâini! strigă ea şi puse un scaun în faţa chiuvetei de la bucătărie.

Băieţii nici nu şi-au ridicat privirea. Băgau în gură tot felul de felii de măr, bucăţi de banană, caise şi zmeură, toate-odată, amuzându-se copios. Sucul de fructe li se prelingea pe bărbii. Theo îşi ridică în sus tricoul şi se şterse cu el la gură. Max a făcut la fel.

Selma se aşează lângă fereastră, cu telefonul lângă ea, şi-i întrebă:

— Voi, de fapt, de ce nu aveţi o casă a voastră? Sau măcar o locuinţă proprie?

Bine că atunci intră şi Peter pe uşă. S-a prefăcut că ia lacom câteva bucăţi de fructe, zâmbind. Theo protestă cu voce tare. Apoi spuse mormăind şi aparent indiferent la impertinenţa fiicei lor:

— Pentru că suntem estici. Nu ne-a învăţat nimeni cum să facem banii să lucreze în locul nostru. Regulile fundamentale ale capitalismului, dragă Selma, din păcate, mama ta şi cu mine le-am înţeles prea târziu.

Rahel îi aruncă o privire în semn de „mulţumesc”. A rupt câteva şerveţele de pe rolă, cu care a şters mâinile lipicioase ale băieţilor şi i-a trimis de urgenţă la chiuvetă ca să se spele.

— Lasă-i în pace, spuse Selma.

Rahel oftă.

— Vrei ca mai târziu să-i înţepe viespile?

Îi şterse apoi pe băieţi cu un prosop umed la gură.

— Oricum... continuă Selma, toţi prietenii mei din Vest moştenesc ceva.

— Eu abia am împlinit patruzeci şi nouă de ani, şuieră Rahel, dacă ai ghinion, mai trăiesc patruzeci.

— Dar nu asta am vrut să spun, mama.

— Oricum moşteniţi şi voi ceva, a intervenit Peter. Nişte bani şi un raft plin de ediţii princeps. Şi mai important este că voi aveţi şansa să faceţi lucrurile mai bine decât noi.

Selma îşi răsucea o şuviţă de păr în jurul degetului. Rahel tăcea. Un lucru era clar: Dacă Vincent n-ar fi fost atât de harnic şi devotat, Selma ar fi sărăcit de mult. După două semestre de filologie şi-a luat câteva semestre libere, ca să stea cu Theo, iar când Theo nu împlinise nici un an jumătate şi era pe punctul de a relua studiile, a rămas din nou însărcinată cu Max.

— Ce mai face Vincent? întrebă ea inofensiv, privindu-şi fiica în ochi.

— Bine, bine... Da, face bine.

Un răspuns care i se păru ciudat şi lui Peter. S-a văzut după poziţia capului lui, uşor înclinat, şi după cât de des clipea din ochi.

Vincent era o binecuvântare pentru Selma. Toată lumea ştia asta, doar Selma considera modul în care se sacrifica el pentru tânăra familie ca pe ceva firesc. S-au cunoscut prima oară la volei pe plajă. Vince a picat victimă imediat fetei obraznice în bikini. După ce-a absolvit în cel mai scurt timp Facultatea de Informatică Economică, a început imediat să lucreze ca stagiar la Banca Saxonă de Reconstrucţie. În ochii Selmei, care atunci avea doar nouăsprezece ani, părea un bărbat adevărat, iar când i-a anunţat, după câteva săptămâni de când îl cunoscuse, că vrea să se căsătorească cu el, Rahel mai întâi a amuţit, apoi a răsuflat uşurată. Vince era ca o plasă invizibilă care împiedica o minge ce sălta mereu în sus să nu lunece şi să cadă. Timpurile când Rahel nu putea dormi de grija Selmei au luat brusc sfârşit.

Între timp, Vince urcase destul de mult în carieră la BSR. Rahel nu ştia exact denumirea funcţiei pe care o avea acum,

nici Selma nu o ştia. Era despre date şi securitatea lor, atât a putut ea să rețină.

În ceea ce priveşte o eventuală moştenire, din partea familiei lui Vincent ar fi venit şi mai puțin. Când Rahel a întrebat-o prima dată pe Selma despre ei, i-a răspuns: „Nişte ratați din cauza schimbării de regim politic." Şi a continuat pe acelaşi ton: „Ca de obicei, afacere închisă, rămaşi fără slujbă, au ratat momentul. Boală, depresie şi aşa mai departe."

— De ce n-a venit şi Vincent? insistă Rahel.

Selma a murmurat ceva despre serviciu şi stres. Apoi începu să mănânce repede, uitându-se din când în când la telefon. Theo alunecă de pe perna pe care stătea aşezat la masă, şi Rahel privi cu oroare cum Selma i-a întins farfuria ca să mănânce sub masă.

— Îi place să mănânce sub masă. Am citit că e doar o fază şi că e absolut normal. Când copilul se dezvoltă optim, nu e bine să intervii.

— Aha, atât a reuşit să mai spună Rahel.

Max, pe care au reuşit să-l aşeze într-un scăunel mai vechi pentru copii, se comporta ca un sălbatic. Voia şi el sub masă. Înainte să rupă scaunul de tot, Peter îl ridică şi îl aşează jos, lângă fratele lui.

— Nu aştepta ca noi să te înțelegem, îi spuse el Selmei.

Selma şi-a dres glasul.

— Dacă mâncarea e asociată cu constrângeri, a început ea să explice mai rar, atunci copiii pot să dezvolte tulburări de nutriție.

— Păi atunci ar trebui ca toți din generația mea să sufere de tulburări de nutriție, a răspuns Peter, cu un glas calm, prietenos, adăugând: Nu cred că e adevărat.

Selma a pus tacâmurile jos.

— Vorbeşti serios, tata? Chiar trebuie să vă îndoiți iar de tot ce fac?

— Dar nu *de tine* ne îndoim, Selma, spuse Rahel energic, ci de ipoteza că toți copiii obligați să stea la masă dezvoltă tulburări de nutriție.

— Nu-mi spune că mie mi-a făcut bine, mama, o atacă Selma. Nici nu ştii ce spune terapeuta mea...

— Terapeuta ta?

— Da, exact! Am început psihanaliza. Durează cam trei ani, dar consider că merită.

— Psihanaliză? repetă Rahel. În momentul acela simți ceva călduț şi umed pe piciorul drept.

— Ufff! strigă şi trase piciorul înapoi sub masă.

Băieții chicoteau dedesubt. Peter puse tacâmurile în farfurie în formă de A, adică nu terminase de mâncat, ca şi cum s-ar afla într-un restaurant şi venea ospătarul să elibereze masa.

— Totul are o limită, spuse el obosit. Apoi trase băieții de sub masă, unul după altul, îi aşează pe locurile lor inițiale şi adăugă cu convingere: S-a terminat cu joaca.

În vreme ce Rahel îşi curăța piciorul de bucățile de broccoli mestecat, vedea deja cu ochii minții tot filmul. Ştia exact ce va răspândi Selma în cele două până la trei sute de ore de psihanaliză şi, pentru că Selma încă purta numele de fată, nu-i va fi prea greu psiholoagei să pună lucrurile cap la cap. Confidențialitate sau nu, mai devreme sau mai târziu va ieşi la iveală, la vreo întâlnire cu alți terapeuți, că psiholoaga şi psihoterapeuta Rahel Wunderlich şi-a nenorocit total propriul copil. Uneori îi stăteau pe limbă propozițiile acelea false şi inutile: „Cum poți să-mi faci una ca asta? Cum poți fi atât de nerecunoscătoare? N-am făcut totul pentru tine?”

Dar aceste întrebări ar fi alterat şi mai mult atmosfera şi oricum nu erau adevărate.

Când Peter se apucă din nou să mănânce, asemenea lui Theo şi Max, care au continuat să mănânce mai manierat,

Rahel îşi privi fiica în ochi şi se gândi la cum au dus-o ei de-acasă, când abia împlinise şase săptămâni, cu prima lor maşină vestică, un Renault 5 vechi. Într-o sâmbătă dimineaţă au plecat din Dresda în direcţia est, până la graniţa cu Elveţia Saxonă[6], la Sebnitz. Acolo mama lui Peter a luat în braţe ghemotocul şi l-a dus în casă, unde totul era pregătit. În camera de oaspeţi se afla un pătuţ cu grilaj, în bucătărie biberonul cu lapte praf, în baie improvizase un loc de schimbat scutece pe maşina de spălat. La început, Peter şi Rahel veneau în fiecare weekend şi luau bebeluşul cu ei acasă, însă cu timpul, mai ales în preajma sesiunii de examene, măreau intervalele de vizită şi ajungeau la Sebnitz doar o dată pe lună. Mama lui Peter o descria pe Selma ca pe un copilaş necomplicat, săritor şi mereu vesel. După mai mulţi ani, când Rahel a aflat la o perfecţionare că acesta era un comportament tipic pentru bebeluşii născuţi din mame depresive sau pentru bebeluşii neglijaţi serios din punct de vedere afectiv, a izbucnit în plâns. Mama lui Peter se luptase mulţi ani cu depresia. Atunci li se păruse soluţia ideală să-i încredinţeze acesteia bebeluşul. Ea şi Peter s-au putut concentra în linişte asupra studiilor, mama lui Peter a primit o responsabilitate serioasă, iar Selma a crescut în sânul familiei.

— De ce mă fixezi aşa? a întrebat-o Selma încruntată. Îmi dai fiori.

— Scuze, a mormăit Rahel, îndreptându-şi din nou ochii în farfuria cu mâncare. „Dacă ai şti tu…”, s-a gândit ea, realizând că fiica ei va afla în curând totul. Analiştii încep întotdeauna cu mâzga cea mai veche. Şi în cazul ei, aceasta avea un nume: tulburări afective din copilărie.

---

[6] Denumirea oficială a regiunii în limba germană este Sächsische Schweiz.

Oare o să înțeleagă Selma implicațiile? Până acum nu au vorbit prea des despre despărțirea lor atât de timpurie. Doar când Theo avea şase săptămâni a întrebat-o o dată: „Cum ați putut să vă despărțiți de un bebeluş atât de mic?" Atunci îl privea fix pe Theo, care dormea liniştit pe genunchii ei. Şi a continuat, după o pauză de reflexie: „Nu ți-a frânt inima?"

A doua întrebare nu mai era pentru Peter. În opinia Selmei, doar inima de mamă trebuia să fie frântă. Rahel a îngăimat atunci ceva de genul: „A fost foarte greu, dar altfel nu s-a putut" şi, spre surprinderea ei, Selma a acceptat pe loc răspunsul. Din punct de vedere profesional, absolut de înțeles. *Mama n-a avut de ales* durea mai puțin decât *Mama a ales drumul cel mai uşor, sacrificându-mă pe mine*.

Toate astea o să i le pună Selma pe tapet cât de curând, fără doar şi poate.

După masă, Peter şi ea au părăsit câmpul de luptă din bucătărie şi au băut o cafea pe banca de la intrare. De la una dintre ferestrele de sus se auzeau țipetele băieților. Înainte să urce Selma cu băieții în cameră, Rahel i-a avertizat că nu era casa lor şi că majoritatea obiectelor din casă erau foarte vechi. Selma a oftat din greu, dar n-a protestat – semn că a înțeles motivul avertismentului.

Peter stătea la mai bine de un metru distanță de ea. Mângâia pisica fără o ureche, care îl lovea cu coada într-un ritm monoton peste picior. Torcea atât de tare, încât părea că vrea să-i amenințe. Toată atenția lui era îndreptată acum spre acel animal anost. Pe vremuri, după o asemenea masă, îşi zâmbeau conspirativ unul altuia şi zâmbetul întărea comuniunea dintre ei. Astăzi Peter părea complet satisfăcut în compania unei iepe bătrâne, a unei pisici ponosite şi a unei berze nevoiaşe.

Sus se potoli zgomotul şi se auzi vocea Selmei, care le cânta băieților un cântecel. Cânta atât de frumos, încât

Peter se opri din mângâiat pisica şi ridică puțin capul. Rahel îi caută privirea şi primi un zâmbet.

— Ia lecții de canto, îi explică el. Mi-a povestit pe drum.

Lista activităților începute cu zel de către Selma era foarte lungă. De cele mai multe ori, entuziasmul dispărea cam după patru până la şase săptămâni, iar Rahel trebuia să anuleze cel târziu după trei luni toate contractele pe care le încheiase cu şcoli de dans sau sport. Din câte ştia ea, canto era acum ceva nou.

Rahel îşi ridică fața spre soare. Clipi un pic şi văzu o pasăre răpitoare zburând în văzduhul senin. În camera copiilor se făcu linişte. Nu va mai dura mult şi se va retrage şi Peter în casă pentru somnul de prânz. Parcă auzea în gând cuvintele lui, iar pe dată le auzi cu adevărat – Peter se ridică şi intră în casă.

Acum a sosit momentul pentru o țigară. A intrat repede în bucătărie, ca să-şi mai facă o cafea, dar a dat peste Peter.

— Am crezut că vrei să te întinzi un pic, spuse ea, aproape cu reproş.

El arătă spre chiuveta plină de vase.

— Nu pot să te las singură aici, cu toată dezordinea asta.

Au făcut împreună ordine în bucătărie. Şi-au împărțit sarcinile clar, fiecare ducându-şi la bun sfârşit atribuțiile. Când Peter a terminat şi a plecat, iar din ceaşca de cafea a lui Rahel ieşeau aburi, a auzit paşi în hol.

— Gata, în sfârşit au adormit, spuse Selma şi căzu pe un scaun. Îmi faci şi mie una? o întrebă pe Rahel, uitându-se la ceaşca ei de cafea.

Rahel s-a întors la dulapul cu căni. A căutat mult timp o cană potrivită, controlându-şi mimica, să nu pară nici veselă, nici nervoasă, şi se îndreptă spre fiica ei, cu o expresie neutră.

— Eşti bine? întrebă Selma. Pari obosită.

— Sunt foarte bine, răspunse Rahel, aşezându-se lângă ea, ca să-i toarne cafeaua în cană.

— Aproape că uitasem cât de frumos e aici, rosti Selma. Pentru copii este un adevărat paradis.

— Aşa e, spuse Rahel oftând.

— Eu sunt singura din grupul nostru de prieteni care nu poate să spună niciodată: *Ducem copiii la ţară, la bunici*, se plânse Selma.

— Tot timpul tu, spuse Rahel şi luă o gură mare de cafea.

— Cum?

— Asta crezi tu, draga mea, începu să-i explice. Tot timpul crezi că *tu* eşti singura căreia i se întâmplă sau nu i se întâmplă ceva.

— Dar aşa este!

— Acum te afli aici. La ţară. Cu bunicii.

— Dar nu e casa voastră.

— Tot timpul e câte ceva, răspunse Rahel calmă.

Selma se rezemă atât de tare de spătarul scaunului, încât era să cadă.

— N-are nici un rost, şuieră ea printre dinţi, cu tine nu se poate vorbi.

— Le reproşezi cumva şi părinţilor lui Vincent că nu au o casă la ţară?

Selma scoase un râs isteric.

— Tatăl lui Vincent a ieşit an-ti-ci-pat la pensie. Iar mama lui este vân-ză-toa-re la o drogherie.

— Şi? întrebă Rahel naivă.

— Din ce bani să-şi cumpere o casă? Dar voi? Tata e profesor universitar, tu ai cabinetul tău. Pun pariu cu tine că oameni ca voi, în Vest, deţin cel puţin o locuinţă proprie.

Rahel îşi dorea ca Peter să fie aici, ca să-i dea răspunsurile potrivite acestei tinere atât de furioase.

O singură imagine îi trecu prin minte: Selma mică, în pătuţul cu grilaj, stând culcată şi ţipând. Nimeni nu venea,

nimeni nu o mângâia. Îşi aducea aminte de rapoartele date cu mândrie de mama lui Peter: la şase luni, Selma dormea până dimineaţă, la optsprezece luni nu mai purta scutec în timpul zilei şi era mereu veselă. Un copil atât de vesel, spuneau vecinii, un copil atât de radios!

— Mă duc până în atelier, îi spuse Rahel Selmei, care începuse să se scarpine în cap, aşa cum făcea de obicei când se enerva, se înfuria sau se plictisea foarte tare. Din această cauză, Rahel îi făcuse nenumărate tratamente contra păduchilor, dar în zadar. Cu un oftat, se ridică în picioare şi ieşi din bucătărie.

Dincolo a simţit linişte. A închis uşa după ea şi a mers direct la bancul de lucru, căutând ţigara din spatele cărţilor. Praful dansa în lumina soarelui, şi un bondar se lovi în zbor de sticla de la geam. Privirea îi căzu pe un bileţel: *Rugaţi-vă neîncetat!*

Cum a ajuns el la asta? Ce l-a inspirat? Sau s-a rugat din alte motive?

Simţea că-i făcea bine să-şi îndrepte gândurile de la Selma la Viktor. Parcă îl vedea în faţa ochilor, aşa cum era mai demult. Mereu îşi amintea de Viktor ca de un bărbat robust, la vreo patruzeci de ani – înalt şi masiv, cu barbă rasă prost, cu ochii albaştri, luminoşi şi plini de bunătate şi pletele prinse într-o codiţă la spate.

A fost membru al Academiei de Arte Plastice din RDG. Câştigase nenumărate premii şi călătorise pentru studii chiar şi în ţările vestice. Înainte de căderea zidului a fost la Muzeul Luvru din Paris. Asta îşi amintea sigur, pentru că de acolo i-a adus şi ei ceva. Un afiş cu Nike (Victoria) din Samothrace, pe care atunci nu l-a înţeles, însă mai târziu l-a înrămat şi l-a atârnat în bucătărie, în prima ei locuinţă.

Viktor avea permanent de lucru şi, datorită faptului că era membru al academiei, nu ducea niciodată lipsă de

materiale şi unelte, în comparaţie cu alţi artişti plastici opozanţi regimului. Odată le-a auzit pe Edith şi pe Ruth certându-se pe tema asta. Edith îl numise pe Viktor *artistul naţional*, iar Ruth, care întotdeauna se putea stăpâni, îşi pierduse pentru o clipă controlul, aruncând cuvinte grele despre Edith şi prietenul ei din vremea aceea, care era tot artist plastic, dar mai puţin iubit de stat.

La începutul anilor 1990, Viktor a trecut printr-o perioadă de criză. Pentru că nu se mai descurca cu banii, a ajuns să facă diverse sculpturi pentru grădinile unor clienţi bogaţi. Erau la modă reproduceri micuţe după Venus din Milo sau David al lui Michelangelo, iar consumul lui de alcool şi tabac, care până atunci îl păstrase în limite stricte, crescuse îngrijorător de mult. Schiţele lui nu mai erau căutate. Prea voluminoase, prea abstracte, nu chiar plăcute. Dar din ceva tot trebuiau să trăiască el şi Ruth.

Ruth şi-a pierdut slujba imediat după reunificare, când Casa de Cultură Municipală, la care ţinea lecţii de balet finanţate de un combinat, s-a închis odată cu combinatul.

Pentru Viktor totul s-a întors pe dos abia un deceniu mai târziu. În primii ani, şi-a mai amintit lumea de el, era invitat la expoziţii, apăreau despre el articole în ziare, iar proprietarul unei galerii de artă din Berlin venise chiar la el la ţară cu un contract în geantă. Devenise cunoscut peste noapte.

Rahel a luat în sfârşit ţigara între degete. Răsuci un pic mâna în sus şi-n jos, căutând bricheta.

— Ce e asta, mamă? O ţigară de stres?

Selma stătea în uşa deschisă. O adiere caldă de vânt i-a atins braţele lui Rahel. O pisică s-a strecurat printre picioarele Selmei şi a dispărut undeva, în spatele sculpturii cu Ruth.

— Ai grijă, pisica! strigă ea. Cum o mai scoatem de aici?

— Lăsăm uşa deschisă, spuse Selma şi intră încet în atelier.

Rahel puse deoparte ţigara şi bricheta.

— Cred că este extraordinar să poţi crea asemenea obiecte din nimic, spuse Selma, după ce aruncă o privire de jur împrejur. A atins o sculptură din lemn, nefinisată, de pe una din mese. Apoi se întoarse brusc spre Rahel: Eu nu pot să fac nimic bine, spuse ea, adăugând după câteva secunde: În afară de a desena, cred.

Cu coada ochiului, Rahel văzu pisica trecând în fugă pe lângă ea. Spre norocul ei, în direcţia ieşirii.

— Aşa e, întotdeauna ai desenat frumos, confirmă Rahel. Şi cânţi foarte frumos. Şi pe lângă astea, eşti... o mamă iubitoare.

Ultima parte o rosti încet, aproape în şoaptă. Când a văzut strălucirea din ochii fiicei sale, a vrut să o ia în braţe şi să-i ceară iertare. Şi ce-ar fi urmat? Se deschidea cutia Pandorei, Selma începea să-şi plângă de milă şi nimeni nu ieşea bine la final.

Rahel se apropie de Selma şi se uită la sculptură.

— E din rădăcini, spuse Selma.

Rahel o aprobă, renunţând la ideea de a o corecta. Era de fapt un burl din scoarţa copacului, pe care majoritatea îl confundau cu o rădăcină. La o privire mai atentă, Rahel recunoştea în forma lui imaginea unei pisici ghemuite. Suprafaţa era netedă, închisă la culoare şi avea o structură extraordinar de frumoasă. Doar capul pisicii părea neterminat. Selma l-a atins cu degetele.

— Uite, e chiar pisica aceea cu o singură ureche. Ar fi un cadou grozav pentru tata, de ziua lui. Poţi să-l întrebi pe Viktor dacă o putem cumpăra?

— Nu ştiu sigur dacă lui Viktor îi stă capul la asta. Nu ştiu nici dacă e capabil să înţeleagă sau să vorbească.

Rahel a înghițit în sec. Imaginația ei refuza în mod constant să accepte imaginea unui pacient bătrân, şchiopătând, care suferise un atac cerebral. *Pentru că,* ar fi spus el tranşant*, ceea ce a fost, nu se mai întoarce*, ar fi spus Peter, etalându-şi astfel tezaurul nelimitat de citate.

— Selma? se auzi vocea lui Peter, care o striga prin curte. Câteva clipe mai târziu l-au văzut în uşă, cu Theo în brațe.

— Oh, iubirea mea! rosti Selma, luându-l pe băiat din brațele lui Peter.

— Max doarme.

Peter avea părul ciufulit şi cămaşa încheiată strâmb. Probabil că îl trezise Theo brusc. Acesta se lipi strâns de mama lui şi îşi băgă degetul în gură. Apoi se zbătu să-l lase jos. Micuțul ticălos în sanctuarul lui Viktor, asta mai lipsea – era prea mult pentru Rahel; înainte să provoace vreo daună, aceasta îl împinse uşor afară din atelier. Selma i-a urmat, iar pe fața ei se citea dezaprobarea legată de gestul lui Rahel.

Până la cină s-au răspândit cu toții în toate direcțiile. Peter a plecat cu Baila şi Theo, iar Selma şi Max s-au dus să facă baie.

Rahel a lucrat în grădină. Ploaia împrospătase totul. S-a plimbat cu foarfeca de grădină şi cu o pubelă de gunoi după ea, a tăiat florile uscate şi lăstarii morți, a îndepărtat frunzele galbene de la rododendron, a pus îngrăşământ la hortensii şi la trandafiri şi a dus o mână de flori de levănțică în cameră, unde le-a înfăşurat într-o batistă şi le-a aşezat între haine. Cu o zi în urmă văzuse o molie zburând prin cameră.

Se gândi să împrăştie nişte flori de levănțică şi în camera lui Peter, dar auzi telefonul sunând la parter. Era Ruth. O întrebă pe scurt despre animale şi dacă ea şi Peter sunt bine, trecu repede peste vestea cu vizita Selmei cu „Da, da, nici o problemă” şi trecu direct la Viktor.

— Nu mai e cum îl ştii, spuse ea şi tăcu o vreme.

Rahel o asculta atât de atent, încât uitase să mai respire. Viktor putea să meargă, dar numai încet şi şchiopătând, putea vorbi, dar numai în fraze scurte, putea mânca, dar uita pur şi simplu de mâncare. Realiza foarte bine situaţia în care se afla, perioada lui de artist creator trecuse. Abilităţile sale de motorică fină erau distruse, mânuirea uneltelor era aproape imposibilă. Neuroloaga şi fizioterapeutul i-au dat speranţe, însă perioadele lungi de timp despre care au vorbit l-au descurajat pur şi simplu.

— Rahel, omul acesta e viaţa mea, spuse încet Ruth. Dar... nu mai e... aceeaşi persoană.

Şi tăcu din nou; lui Rahel i s-a părut că aude un plâns înăbuşit, dar, înainte să închidă, vocea lui Ruth părea din nou fermă şi hotărâtă, ca dintotdeauna.

Lui Rahel îi plăceau mai mult naturile combative decât cele sentimentale. La un moment dat, în adolescenţa ei istovitoare, aflase şi Selma acelaşi lucru.

— E ciudat că tocmai tu ai devenit psiholog, spuse ea atunci, aruncând în gură un pumn de chipsuri şi mestecând. Ţie îţi plac doar învingătorii. N-ai nici un respect pentru cei slabi.

Rahel nu s-a apărat. Deşi nu era adevărat; victoria nu era la fel de importantă pentru ea cât era lupta pentru victorie, pentru care nutrea un adevărat respect.

Ieşi în curte şi îl văzu pe Peter venind cu Baila. Theo stătea mândru pe cal şi se ţinea cu mâinile de coamă. Un „Brrr!” energic opri iapa în loc, iar Theo lunecă uşor în braţele lui Peter.

— Am mers şi la trap, băiatul nostru nu are nici o frică.

Peter dădea din cap râzând, în timp ce o ducea pe Baila înapoi în grajd.

Selma apăru şi ea de după colţ, cântând, cu Max pe umeri, se aplecă să-l pună jos şi să-l ia imediat în braţe pe

Theo. Nu era de mirare că ajunsese atât de epuizată şi de irascibilă. Copiii stăteau lipiți de ea. Se agățau de spatele ei, i se cățărau pe umeri sau voiau să fie ținuți în brațe. Deşi amândoi puteau să meargă singuri.

Rahel n-a experimentat niciodată acest tip de apropiere nici cu Selma, nici cu Simon. Ar fi putut, dar nimeni nu-şi târa pe-atunci copiii după el. Aceştia stăteau cuminți în pătuțuri şi în cărucioare, iar mai târziu în premergătoare, până când mergeau singuri. Era la începutul anilor 1990, în Est oamenii aveau lucruri mai importante de făcut decât să-şi care copiii în brațe. Puteau să se considere norocoşi că s-au născut! Scăderea ratei natalității după destrămarea RDG fusese colosală. Mulți dintre foştii colegi de clasă ai lui Rahel aveau doar un singur copil, iar alții nu aveau deloc.

*

Cina a fost surprinzător de liniştită. Theo se înfrupta cu bucăți de pâine cu pateu, pe care le mesteca încet, savurându-le. Din când în când, Selma îi mai întindea câte o feliuță de castravete sau de măr. Max, care avea pe bună dreptate la gât o babetică, mânca o budincă de griş cu gem de mere. Când Peter a dat să-i toarne un pahar de vin, Selma şi-a acoperit paharul cu mâna.

— Voi ştiți că sunteți alcoolici, nu? îi întrebă ea pe un ton superior, dar prietenos, care îi smulse lui Rahel un zâmbet.

— Nu trebuie râs, spuse Selma.

— *Să* râzi, o corectă Rahel.

Apoi au continuat să mănânce, ca şi cum nu s-a întâmplat nimic; Peter le-a mai povestit o dată cu lux de amănunte peripețiile din excursia cu Baila şi Theo, despre frica lui Baila de bariere prea înalte, prelate mişcătoare sau păsări în zbor. De fiecare dată se dădea speriată la o parte, îşi lăsa urechile în jos, iar Theo râdea şi striga: „Hopa!”

Când a auzit că era vorba despre el, Theo zâmbi ştrengăreşte şi repetă de câteva ori: „Hopa!”

În jur de ora opt, Selma i-a dus pe copii la culcare. Probabil a adormit lângă ei, pentru că nu a mai coborât. Şi Peter s-a retras în camera lui. Rahel a aşteptat până pe la zece, apoi a urcat scările în camera ei, cu un uşor sentiment de dezamăgire, amestecat cu uşurare.

Niciodată nu puteai şti cum evoluau discuţiile cu Selma şi, la urma urmei, mai era şi ziua de mâine.

Sâmbătă

Noaptea a plouat din nou şi, când Rahel a deschis fereastra de dimineaţă, a simţit un aer de pădure proaspăt, răcoros.

Din cauza copiilor a dormit cu dopurile în urechi. Aşa cum îi recomandase Peter, ca să nu audă toate zgomotele din jur. El dormea aşa de câţiva ani buni. Între timp, a început să-i placă şi ei. Să asculţi doar interiorul tău şi să nu te mai trezeşti în timpul nopţii îi făcea foarte bine după aproape două decenii de crescut copii. Acum era Selma responsabilă de sensibilităţile nocturne ale lui Theo şi Max.

Ziua de ieri trecuse atât de armonios, încât Rahel se bucura de o nouă zi. S-a întins pe covoraşul de yoga. Afară se auzeau strigătul unui uliu şi pocnetul copitelor pe

pietrele din curte. Peter o ducea pe Baila în grajd. Compasiunea lui pentru iapă creştea pe zi ce trece.

— Un animal de herghelie, fără herghelie, spunea el ieri, clătinând din cap; dacă ar mai fi măcar încă un cal.

— Dar te are pe tine, îi răspunse Rahel cu un zâmbet, aruncându-i o privire cu subînțeles.

Deodată nu se mai auzea zgomotul copitelor şi nici strigătul uliului. Doar vocile băieților în curte.

— Veniți cu mine să vedem dacă găinile au făcut ouă, le striga Selma veselă, şi imediat s-a auzit cum au luat-o la fugă, în hohote de râs.

Rahel a rămas singură în casă. Şi-a depărtat picioarele la nivelul şoldurilor pe covoraş, a întins brațele în sus, a inspirat o dată adânc şi a început cu ciclul de mişcări familiare. A repetat salutul soarelui de zece ori, apoi şi-a îndreptat spatele şi s-a ridicat în picioare, gata pentru o nouă zi.

În bucătărie s-a întâlnit cu Peter, care a mângâiat-o scurt pe braț când a trecut pe lângă ea. Simțea atingerea lui şi după câteva minute, iar când s-au aşezat unul în fața celuilalt la masă, distanța dintre ei parcă se micşorase. Apoi s-a deschis uşa, şi Selma împreună cu băieții au dat buzna în atmosfera tandră a acelei dimineți.

*

După micul-dejun, Rahel s-a dus din nou la unul dintre straturile cu flori uscate, în timp ce restul familiei s-a îndreptat spre lac.

— Poate ajung scurt până la alimentară! a strigat Rahel în urma lor, iar Selma s-a întors şi a strigat înapoi:

— Nu mai spune alimentară. Se numeşte Su-per-mar-ket!

Rahel a muncit peste o oră la strat. La sfârşit, a îngenuncheat în fața lui ca să admire rezultatele; şi-a pus mâinile deasupra pământului moale şi umed, a băgat

degetele în el şi a rămas pentru o clipă nemişcată. În mintea ei se vedea ca o plantă care-şi trăgea toată seva din acest pământ. A zâmbit când şi-a dat seama în ce poziție stătea, dar nu era nimeni care s-o vadă sau să o deranjeze. Apoi, ca din instinct, s-a ridicat în picioare, şi-a spălat mâinile într-un butoi cu apă de ploaie şi a intrat în atelier.

Rahel a privit desenele unul după altul. Le aştepta să vorbească. Cele în care s-a recunoscut pe ea în copilărie i-au provocat o durere înțepătoare. Pe chipul ei de fetiță se citeau semnele maturizării timpurii. Viktor a ştiut să evidențieze acel sentiment de rătăcire, de care ea îşi aducea foarte bine aminte.

Mama ei ar fi putut-o avertiza. Nu trebuia ca Rahel să o lase pe Edith să plece. Dacă Ruth n-ar fi fost acolo tot timpul, dacă n-ar fi stat ca lipită de patul ei de moarte, poate că Rahel şi-ar fi luat inima în dinți şi ar fi întrebat-o iar. Căci oricum nu credea povestirile mamei ei despre felul în care îl căutase în zadar pe tatăl lui Rahel, dar nu l-a mai găsit.

Acum era prea târziu. Moartea lui Edith îngropase tot adevărul.

Şi dacă Viktor era tatăl ei? Pe Edith o credea în stare.

A pus foile înapoi în sertar, a luat țigara în mână, a răsucit-o pe-o parte şi pe alta şi a pus-o la loc. Monstruos gând! Toată viața să trăieşti într-o minciună de asemenea proporții! S-a sprijinit cu ambele mâini de sertarele în care erau desenele. Apoi s-a repezit afară, a intrat în casă şi a urcat în camera ei. A căutat numărul de telefon al Tamarei şi a sunat-o.

— Bună Tamara, spuse Rahel, adăugând repede: Vreau să te întreb ceva şi te rog să îmi spui adevărul. Să ştii că e de-a dreptul...

— Sunt bine, mulțumesc, Rahel, o întrerupse Tamara. Nu-mi merge chiar rău. Bernd, poți să vezi să nu se ardă orezul? Tocmai m-a sunat sora mea. Spune, te ascult.

— Te rog, Tamara!

— Bine, ce vrei să ştii?

— A vorbit vreodată mama cu tine despre tatăl meu? Ştii cine e?

— Crezi că, dacă ştiam, țineam secret?

Rahel a tras aer în piept.

— Nu ştiu, tocmai de asta te întreb.

— Tipic. Întotdeauna crezi tot ce-i mai rău despre mine. Mai demult eram invidioasă pe tine, pe soțul tău şi pe copiii tăi minunați, acum sunt şi mincinoasă.

— N-am spus asta.

— Dar aşa se înțelege, Rahel.

Apoi, după o scurtă pauză, continuă cu vocea obosită:

— Rahel, n-am nici cea mai vagă idee cine este tatăl tău. Mama nu a vorbit niciodată cu mine despre asta. Şi acum am griji mai mari decât asta. Bernd are probleme cu ochii. Vede din ce în ce mai rău. Într-un an sau doi va orbi de-a binelea. Fiul nostru abia îşi poate achita chiria într-un parc expozițional fără expoziții... Mda, pe unii i-a afectat pandemia mai rău decât pe alții. Cam asta e situația la noi, Rahel. Nu mai e mult şi voi rămâne singura care aduce bani în casă.

— Îmi pare rău, Tamara. Serios, îmi pare tare rău să aud asta.

— Asta e. Acum trebuie să te las, să fug în bucătărie.

După ce Rahel a pus jos receptorul, a trecut-o un val de căldură prin tot corpul. Nu se gândise la cel mai elementar gest: să-i ofere ajutor Tamarei. Începu imediat să-i scrie un mesaj, dar, cu puțin timp înainte să-l trimită, a intrat în casă Selma.

— Mamă, pot să vorbesc ceva cu tine?

Fără să aştepte un răspuns, a trecut pe lângă ea şi s-a aşezat pe pat.

— E posibil să mă despart de Vince, a spus ea, cu capul ridicat şi braţele încrucişate. Apoi a început să plângă. Să plângă amarnic. Se cutremura din tot corpul, mâinile îi tremurau; Rahel s-a aşezat repede lângă ea şi a luat-o în braţe.

*

După ce Selma şi copiii s-au dus sus după masa de prânz, Peter şi Rahel au rămas în bucătărie. El a pus vasele în maşina de spălat, iar ea a pregătit cafeaua. S-au aşezat afară, pe o bancă din spatele hambarului.

— Trebuie să-i scoţi asta din cap, îi spuse Peter trist, nu are *nici un* motiv întemeiat... auzi, are alte *sentimente*, rosti el, rotindu-şi mâinile prin aer. Sentimente! Alte sentimente! Explică-i, te rog, că e normal. Sentimentele se schimbă. Şi sentimentele noastre s-au schimbat.

Rahel i-a aruncat o privire sceptică, care a trecut aproape neobservată.

— Dar nu mai au nimic intim unul cu altul, îi spuse ea, iar ea s-a îndrăgostit de altul...

— Atunci să facă şi ei o pauză. Cât despre îndrăgostit...

— Peter, e tânără. Sexul joacă un rol important la vârsta ei.

El o aprobă din cap.

— Se spune despre bărbaţi că ar fi conduşi de instincte, însă uşor-uşor am senzaţia că voi, femeile, ne depăşiţi cu mult în privinţa asta.

Aproape îi veni să râdă, însă iritarea din vocea lui o împiedică.

— Dar voi i-aţi pus alt nume, continuă el, la voi se numeşte emancipare!

— Ce e cu tine? îl întrebă Rahel, trăgându-se un pic mai departe de el.

— Nimic. Numai că nu pot să stau şi să nu fac nimic când văd că fiica noastră îşi distruge familia dintr-o pură toană. Mai ales că locuința noastră nu e făcută pentru atâtea persoane.

— La ce te referi?

— Ah, nu ți-a spus? La început ar vrea să se mute cu copiii la noi. Doar nu are nici serviciu, şi nici bani.

Rahel a strigat fără ezitare:

— Nu!

Nici nu a mai auzit ce-a spus Peter mai departe. În timp ce el medita la asemănările dintre Selma şi Edith, mai ales în ce priveşte frivolitatea lor, în mintea lui Rahel se contura deja o imagine clară: dezordinea din locuința ei, gurile mânjite de ciocolată ale lui Theo şi Max, ea stând în fața aragazului, şi Peter fugind în camera lui. Singura care lipsea din acest tablou era Selma.

— Nu, nu se poate, se auzi deodată rostind cu o voce străină.

— La nevoie, ar merge, răspunse Peter, dar în cazul acesta nu este o nevoie. S-a îndrăgostit de un tip mai artist aşa, din fire.

— Care face instalații electroacustice, îi explică Rahel.

— Instalații electroacustice, poftim! repetă el enervat, adăugând: Meseria perfectă pentru a întreține o familie. Absolut sigură în situații de criză.

Rahel îi puse o mână pe braț, însă el o respinse.

— Mă duc să mă plimb puțin, murmură el, ridicându-se şi traversând câmpia în direcția pădurii.

Rahel s-a întors în casă într-o dispoziție tomnatică. O luă pe un drum ocolitor şi o văzu de departe pe Selma stând pe bolovanul înalt. Se balansa amenințător înainte şi înapoi, cu

telefonul la ureche, gesticula puternic cu celălalt braţ şi îşi arunca în mod repetat capul pe spate. Cuprinsă de o inerţie bruscă, Rahel se strecură pe lângă ea. Dintr-odată se confruntă cu o privelişte ciudată: barza traversa curtea cu paşi mari, flancată de patru pisici. Se părea că în ultimele zile căpătase destulă încredere în sine. Cu obrăznicie se îndreptă spre uşa din faţă şi începu să se zbată sălbatic în prag. Pisicile se împrăştiară în toate direcţiile, mârâind, iar în depărtare se auzeau scâncetele lui Baila. Ce se întâmpla oare? O revoltă a animalelor? Rahel s-a apropiat cu paşi repezi şi a strigat: „Huş! Huş!", dar barza nu se dădea la o parte. A luat o mătură, care era sprijinită de peretele casei, şi a îndreptat-o spre barză. În cele din urmă, aceasta s-a îndepărtat, fără grabă şi destul de neimpresionată, însă măcar eliberase intrarea.

Ajunsă în camera ei, s-a întins în pat. Peter avea dreptate – Selma trebuia să-şi revină. Închise ochii şi se gândi la câteva propoziţii inteligente, presărate cu tot ce învăţase din experienţa ei profesională: laude, aprecieri şi recunoaşterea tuturor contradicţiilor. De asemenea, se obişnuise cu gândul la posibile incriminări şi jurase că va rezista calm, chiar şi la cele mai exagerate acuzaţii.

În cabinetul ei auzea asemenea lucruri în fiecare zi. Că părinţii erau vinovaţi de orice! După standardele de azi, Edith ar fi trebuit să fie privată de custodia copiilor. Şi, la fel ca ea, jumătate din toţi ceilalţi părinţi. Cu puţină laudă nu provocai decât indignare. Nu de mult, o tânără clientă s-a plâns că părinţii ei au lăudat-o doar pentru performanţe deosebite. „Pentru ce altceva să vă laude?" era cât pe ce să o întrebe Rahel, dar apoi şi-a venit în fire şi a pus problema altfel.

— Presupun că lauda avea atunci pentru dumneavoastră o valoare cu totul specială.

Când a văzut-o ridicând din umeri, a întrebat-o mai departe:

— Vă mai luați părinții în serios, dacă vă lăudau pentru orice lucru obişnuit? Ar mai fi avut lauda aceeaşi valoare pentru dumneavoastră?

Tânăra a început să-şi muşte buza de jos şi a ridicat din nou din umeri. Rahel i-a dat această întrebare ca temă pentru acasă. Asemenea multora, şi această tânără pacientă judeca totul prin prisma valorilor ideale, şi nu a realității. Ceea ce putea duce doar la eşec.

Selma avea tendințe similare. Rahel a repetat în cap tot ce voia să-i spună. Prin propoziții scurte, clare, prietenoase se putea construi o punte a înțelegerii cu fiica sa. A închis ochii, şi mormăiala ei s-a transformat treptat în şoapte, după care toate gândurile au dispărut. S-a cufundat într-un somn lin.

Se trezi speriată. I se părut că dormise ore întregi, deşi trecuse doar o jumătate de oră. Îşi prinse părul în coc în fața oglinzii şi puse un pic de cremă în jurul ochilor.

La masa din bucătărie stătea Selma cu privirea îmbufnată.

— Vrea să ia el copiii, îi spuse ea, înainte ca Rahel să se aşeze.

— Cine vrea copiii?

— Vincent!

— Stai un pic, ia-o te rog de la început.

— Vince şi cu mine ne-am certat la telefon şi i-am spus că nu ştiu dacă o să mergem mai departe noi doi, şi atunci mi-a spus că eu sunt liberă să plec, însă copiii vor rămâne la el.

— Un moment, aşa ceva nu se poate. Nu se poate să vorbiți despre lucrurile astea la telefon. Doar nu vă despărțiți la telefon.

Îi veni în minte imaginea Selmei stând pe bolovan, cu rochia fluturând şi cu telefonul la ureche. Fără să vrea, îşi scutură capul.

— El m-a provocat şi...

— În ce sens te-a provocat?

— A vrut să ştie dacă Theo şi Max se duc devreme la somn. Şi dacă nu cumva aleargă desculți, căci nu aveau vaccinul antitetanos şi... ah, prostii de genul. Întruna se dă atotştiutor.

Rahel tăcea.

— Da, sigur, adăugă Selma răutăcios, pentru tine şi tata Vince e cel mai bun.

— Noi îl prețuim, aşa e, dar asta înseamnă că şi pe tine te prețuim. Doar tu l-ai ales.

— Dar a fost o greşeală, mamă!

— Aveți doi copii împreună, nu poți spune că a fost o greşeală.

Rahel nu l-a auzit pe Peter venind. Fața lui era roşie, avea pete de transpirație sub braț, pe cămaşa lui, de obicei impecabilă. Îşi luă un pahar, îl umplu cu apă de la chiuvetă şi îl bău dintr-o singură răsuflare. Apoi se aşeză lângă ele.

— Copiii nu sunt o greşeală, răspunse Selma.

— Sună bine pentru început, o mângâie Peter pe Selma pe păr, iar în jumătatea de oră care a urmat, ea nu a respins cel puțin în mod direct sfaturile părinteşti. Înainte să se sperie toți de zgomotele din hol, Selma era cât pe ce să fie de acord cu o terapie de cuplu.

La vederea copiilor, chipul Selmei s-a luminat. Max nu avea nimic pe el, în afară de un scutec atârnând şi o cizmă de cauciuc mult prea mare în piciorul drept. Theo purta cizma potrivită în piciorul stâng, în rest era gol-goluț. El s-a urcat iute în poala Selmei. Din această poziție sigură, se putea apăra, cu chipul serios, de toate încercările neajutorate ale lui Max să ajungă în acelaşi loc. De fiecare

dată când Max se apuca cu mânuțele de rochia Selmei, Theo îşi împingea fratele cu putere.

— Nu, Theo, îi repeta Selma cu vocea calmă, sărutându-l pe obraz.

Rahel a tras adânc aer în piept, l-a apucat pe Max şi l-a ridicat în brațe.

„N-aş vrea să mă faci prea repede bunică. Îmi trebuie cel puțin zece ani de pauză", au fost ultimele cuvinte pe care i le-a spus Selmei când s-a mutat din casa părintească. Ştia că Selma nu îi va respecta dorința, dar voia să rămână spus.

Max nu era nici pe departe mulțumit cu soluția bunicii lui.

— Maaaamaaa! se agită el, întinzând brațele către Selma.

Câtă putere avea acest trup atât de mic! Rahel îl ținea strâns, dar aproape îl scăpă din brațe.

— Maaaamaaa! Theo se lipi mai tare de Selma, privind cu răceală la fratele lui. Nici urmă de milă. Selma oftă, apoi îl puse pe Theo jos.

— Mă mai duc o dată la bolovan, spuse ea cu telefonul în mână şi dispăru.

Înainte s-apuce copiii să se țină după mama lor, Peter a închis uşa şi a rămas de pază lângă ea. Rahel le-a promis că le face clătite. Pentru un moment, s-au liniştit.

— Pe cine sună acum? Pe Vincent, sau pe instalator? o întrebă Peter.

— Vincent e tatăl meu! îi explică Theo.

Rahel îi aruncă o privire serioasă lui Peter şi duse degetul la gură. Băiatul era mai atent decât bănuiau ei.

— Du-te sus şi îmbracă-te! îi spuse ea.

Apoi a căutat toate ingredientele pentru aluat şi l-a trimis pe Peter cu Max în baie, ca să-i schimbe scutecul.

Theo s-a întors în bucătărie, îmbrăcat doar cu un tricou.

— Buni, ştii ceva?! strigă el, peste gălăgia de la mixer.

— Ce? strigă Rahel înapoi.

— Tata a plâns.

Ea opri mixerul şi se întoarse către el. Theo se frecă la ochi şi imită un plâns în hohote.

— Şi mama a făcut aşa.

El a apucat o cană goală de pe masă şi a aruncat-o pe jos, înainte ca Rahel să poată interveni. Cu capul înclinat, se uita la cioburi.

— S-a stricat, a spus el şi s-a urcat pe un scaun.

— Şi adulţii se mai ceartă, cum faci şi tu cu Max, însă mai târziu se împacă, spuse Rahel, ea însăşi îndoindu-se de asta. Adună cioburile cu o mătură.

După ce prima clătită aurie dispăru bucată cu bucată în gura lui Theo, ea răsuflă uşurată. Era aşa cum spuneau toţi: copii mici, griji mici, copii mari, griji mari. Faptul că Selma nu se abţinea nici în faţa copiilor nu era un semn bun.

Nu au mai abordat subiectul pe tot parcursul zilei. Peter părea la fel de dezinteresat ca şi ea să continue discuţia. Atmosfera paşnică a ţinut până seara, după cină şi după ora de culcare. „Mâine”, se gândi Rahel stingând lumina, „o să vedem mai departe”.

Duminică

În mijlocul salutului soarelui, Theo şi Max au dat buzna în cameră.

— Mă întorc imediat, strigă Selma din hol.

Băieții au sărit pe covoraşul lui Rahel şi au început să facă tumbe.

— Unde e bunicul? îi întrebă Rahel, în speranța că scapă de ei.

— La păsări, strigară ei în acelaşi timp.

Imediat după aceea au început să se încaiere, iar Rahel a fost nevoită să le lase lor tot covoraşul. S-a dus alături, în baie şi s-a privit în oglindă. „Nici eu n-aş întoarce capul după mine", se gândi ea.

Dacă avea ghinion, nu o va mai dori nimeni, niciodată. Nu se va mai lăsa niciodată pradă pasiunii euforice, ci îşi va canaliza atenția asupra nepoților, asemenea tuturor celorlalte femei în vârstă, găsind un alt fel de satisfacție în cultivarea acestor vlăstare mici şi puternice şi uitând treptat de dorințele proprii.

Iar această uitare va neutraliza treptat feminitatea, făcând ca toți ceilalți să n-o mai vadă ca pe o femeie, ci ca pe o simplă bunicuță.

Şi-a pus un prosop pe cap. Apoi a făcut o grimasă hidoasă şi s-a uitat la copii, care s-au oprit din joacă la vederea ei şi au început să țipe.

Mai târziu s-au întâlnit toți în bucătărie. Pe chipul Selmei se citeau o prospețime şi o seninătate care nu puteau să-i scape nici lui Peter.

— Aşa de radioasă în dimineața asta? rosti el.

Selma zâmbi, strângând din umeri, de parcă ar fi vrut să zică: De ce nu? Pălăvrăgeala ei exuberantă cu copiii şi apetitul ei sănătos i-au stârnit suspiciuni lui Rahel. După ce băieții au terminat de mâncat terciul cu lingura şi au fugit afară, ea o întrebă direct. Se pare că Selma aşteptase acest lucru.

— Cred că... spuse ea solemn, cred că până la urmă ştiu ce meserie vreau să fac.

Peter ridică sprâncenele surprins, iar lui Rahel îi scăpă doar un: „Aha!”

— Doar ştiți şi voi cât de mult îmi place să desenez. Ultimul lucru pe care l-am făcut a fost o carte ilustrată pentru Theo. Iar în Leipzig există un program de studii în arta ilustrației.

— În Leipzig?

— Da, în Leipzig! a confirmat Selma pe un ton hotărât, aruncându-i o privire severă lui Rahel. Leipzig e oricum mai mişto decât Dresda.

— Şi copiii? a întrebat Rahel repede.

— O să vedem... nu m-am gândit încă la asta.

— Aşa cred şi eu, adăugă Peter.

Selma s-a uitat de la unul la altul. A strâns din buze şi a făcut ochii mari.

— Sunteți nişte... nişte...

— Nişte înguşti la minte, vrei să zici? o întrebă Peter zâmbind. Suntem părinții tăi, nu prietenii tăi. Sarcina noastră e să-ți spunem şi lucruri care nu-ți plac, nu doar să repetăm după tine ce vrei tu să auzi.

Selma s-a repezit pe uşă, fără să mai scoată un cuvânt. Era imposibil să ții pasul cu toanele ei. Cu o zi înainte accepta ideea unei terapii de cuplu şi azi – cel mai probabil în urma conversației telefonice cu electroacusticianul – voia să-şi schimbe brusc întreaga viață. Rahel şi-a acoperit fața cu mâinile şi a rămas la masă nemişcată.

— Hei, simți mâna lui Peter pe umăr, doar ştii cum e ea. Multă zarvă pentru nimic.

— Nu mai sunt chiar atât de sigură, murmură ea.

Întotdeauna i s-a părut imposibil modul în care Selma scotea pe gură chiar şi cele mai neterminate idei. Aproape

uitase de câtă putere avea nevoie ca să-şi păstreze echilibrul.

Pe fereastră a văzut-o pe Selma cu Max în braţe. Acesta îi apăsa obrajii cu mânuţele şi spunea ceva care o făcea pe Selma să râdă. Imediat după aceea a început să se zvârcolească în braţele ei.

Rahel simţi fiori în tot corpul. De mult nu se mai gândise că şi ea ar putea fi acum mama unui copil mic.

A aflat că e însărcinată la scurt timp după ce împlinise patruzeci şi cinci de ani. S-a supărat foarte tare din cauza asta. S-a supărat pe ea însăşi şi pe neglijenţa ei. Aproape nu-şi mai amintea de actul erotic în sine, în timp ce alte cupluri făceau Dumnezeu ştie ce, ca să aibă un copil. A fost supărată şi pe Peter, deoarece corpul ei trebuia să suporte procedura unui avort, în timp ce al lui rămânea neatins. Şi o supărase şi reacţia lui.

Când l-a anunţat, el a privit-o cu bucurie şi oarecare uimire, ceea ce o făcu să şuiere printre dinţi:

— Peter! Am patruzeci şi cinci de ani!

Cu asta s-a rezolvat problema. S-au făcut programări, apoi avortul şi nu s-a mai discutat niciodată despre acest lucru. Bineînţeles că nu le-au spus nimic copiilor.

— Mă duc afară, la ea, spuse Peter, alungându-i gândurile.

Ea aprobă din cap, gândind cum cei fără copii nu se maturizau niciodată. Puteau fi oameni minunaţi, însă mereu le lipsea ceva.

Afară Peter vorbea cu Selma. Îşi încrucişa braţele, şi buzele i se mişcau neîncetat. Selma se uita în sus, la cerul senin. Băieţii nu se vedeau, Rahel le auzea doar vocile.

S-a ridicat în picioare şi a ieşit afară.

— Theo! Max! îi strigă ea. Haideţi cu mine, mergem la lac!

Băieţii au venit în fugă, iar Peter a privit-o cu recunoştinţă.

Toată după-amiaza Selma părea că se fereşte de ei. Şi faţă de copii se comporta absent. Ba se ducea la baie şi rămânea acolo o veşnicie, ba se ducea la bolovan, ca să ia legătura cu lumea de-afară, cum zicea ea. S-a furişat pe lângă ei în timp ce băieţii mâncau budincă cu zmeură şi s-a întors abia după o oră. Fără să le dea vreo explicaţie.

— Las-o, spuse Peter. Prelucrează informaţiile. Mai mult, el avea impresia că Selma avea pentru prima dată ambiţie; nu te puteai preface că nu vezi asta.

Lipsa de ambiţie a Selmei fusese o adevărată problemă la şcoală. Dacă lua un cinci la un test, nu era deloc dezamăgită, ci declara cu un zâmbet dezarmant că a fost nevoită să ştie jumătate din materie ca să ia un cinci, iar jumătate însemna destul de mult. Se enerva când Rahel îşi făcea griji şi o întreba de ce se mulţumea cu puţin în loc să se străduiască să obţină cele mai bune rezultate. Pe măsură ce Selma a crescut, a acuzat-o pe Rahel că o iubea doar când avea câte o reuşită. Au fost discuţii istovitoare, seri lungi la masa din bucătărie cu lacrimi, reproşuri şi nopţi nedormite. Efectul a fost nul. În timp ce ambiţia lui Simon trebuia mereu înfrânată, Selma nu părea să aibă vreo ambiţie.

Mai mult, Selma începuse în perioada aceea să se îmbrace foarte provocator. Ţinuta ei atrăgea privirile tuturor. Selma îi numea porci perverşi pe cei care se uitau după ea mai mult decât trebuia, iar atunci când Peter a rugat-o ca măcar la şcoală să se îmbrace mai decent, şi Rahel a îndrăznit să o întrebe dacă îi plăcea să-şi vadă profesorii cu penisurile pe jumătate ridicate când intrau la oră, singura ei reacţie a fost să pufnească într-un râs disprețuitor.

Au lăsat să treacă vremea ca la o boală, pe care au tratat-o cu răbdare şi cu un nod în gât de frică. Au sperat că fetiţa lor se va întoarce în fiecare zi acasă teafără şi nevătămată şi

că va trece şi faza aceea, aşa cum au trecut toate celelalte faze.

Simon, care nu stârnea nici pe jumătate asemenea furtuni, primea atenţia lor tot pe jumătate. El a trecut uşor prin pubertate, s-a îmbătat de câteva ori, de câteva ori nu a ajuns acasă la ora stabilită, dar cam asta a fost tot. În centrul existenţei lui stătea sportul. Cu şcoala nu a avut probleme. Spre dezamăgirea lui Peter, nu prea i-a plăcut beletristica, în rest a citit orice carte de istorie din casă.

Nu e de mirare că amintirile lui Rahel erau dominate de prezenţa Selmei. Şi de prietenele acesteia, care intrau şi ieşeau în roiuri din casa lor. Ocupau bucătăria, sărbătorind tot felul de orgii culinare, ascultau muzică la maximum şi-i făceau pe toţi membrii familiei să fugă de acasă. Se îmbulzeau în baie să-şi coloreze părul, murdăreau prosoapele, împrăştiau în aer mirosuri înţepătoare de oxidanţi şi vopsea de păr şi o întâmpinau în hol cu voci mieroase: „Bună ziua, doamna Wunderlich.” Blocau balconul ore întregi şi dispăreau la un moment dat după o mare zarvă de luat rămas-bun. Deseori – şi asta era partea cea mai proastă – rămâneau peste noapte în camera Selmei şi prădau de-a dreptul tot ce găseau în frigider.

Când venea cineva la Simon în vizită, era cel mult o persoană, pe care o primea la el în cameră. Închideau uşa şi rămâneau acolo.

După-amiază târziu, înainte de cina adulţilor, Theo şi Max molfăiau satisfăcuţi paste cu sos de roşii. Rahel îi privea epuizată.

Ce bine că stau jos la masă!

Max luase o pastă în mână şi trăgea de ea. Când a văzut că s-a rupt, a aruncat-o pe jos.

— Nu! îl certă Rahel.

— Lasă-mi fratele în pace! strigă Theo, nervos.

În tot timpul acesta, Max arunca tot mai multe paste sub masă. Theo îl lovi cu putere peste degete, urlând la el:

— Nu!

Privirea lui cerea laudă şi aplauze, însă Rahel a rămas tăcută.

Încă o noapte. Şi o dimineaţă. Şi apoi va fi din nou linişte.

A doua săptămână

Luni

Selma stătea în picioare, cu o cană de cafea în mână. Radioul era dat atât de tare, încât vocea prezentatorului de la ştiri se auzea peste vocile copiilor.

Rahel a dat radioul mai încet. Nu avea chef de ştiri.

— Ce e nou prin lume? întrebă ea, chinuindu-se să pară relaxată.

— Prea puţine femei în funcţii de conducere, asta e nou, o anunţă Selma cu revoltă în glas. Bărbaţi care se ţin cu forţa

de funcții. Incredibil. În Germania e cel mai rău. Mai rău decât în Polonia!

— Păi na... spuse Rahel pe un ton mai vesel.

Selma o privi cu indignare.

— Ce le opreşte pe femeile tinere ca tine, de exemplu, să studieze şi să aibă o carieră de succes? o întrebă Rahel, realizând, în timp ce punea întrebarea, că mai bine ar fi tăcut.

— Poftim, cum adică? răspunse Selma, întinzând brațul țintă şi arătând cu degetul spre Theo şi Max, care stăteau sub masă şi mâncau terciul de la micul-dejun.

— Aha, zise Rahel, aplecându-se sub masă şi spunând cu voce blândă: Nu vreți voi, micuțe piedici în carieră, să vă aşezați sus la masă?

— Nu poți să te abții, nu? răsună obosită vocea Selmei. Trebuie să mă pui la respect.

Rahel se ridică, oftă şi făcu un pas către fiica ei.

— Mi-aş dori să vezi că lucrurile sunt mai complexe decât crezi tu. Că nu doar lăcomia bărbaților, ci şi deciziile personale de viață ale femeilor joacă un rol important.

— Păi atunci spune aşa, nu mă ataca... cu Simon n-ai vorbi niciodată aşa.

Rahel îşi simți obrajii plesnind de ruşine. Selma avea dreptate. Dar nici Simon nu era genul de om care să spună atâtea prostii. Naivitatea fiicei sale era cea care atrăgea după sine corecturile. Diferența pe care o făcea ea între călăi şi victime. Viziunea ei copilărească asupra lumii!

— Iartă-mă, te rog, îi spuse ea Selmei, ca să nu strice ultimele ore petrecute împreună.

Theo şi Max au lăsat castronelele sub masă şi au fugit afară. Un pic mai târziu s-au întors speriați, cu ochii bulbucați de frică şi au început să tragă de Rahel şi Selma, ca să iasă cu ei în curte. Pe capacul unui tomberon mai vechi văzuseră puişorii de găină şi şoriceii scoşi din

congelator, care urmau să fie mâncați mai târziu de barză. Băieții au tras de pe ei capacul cu care Peter îi acoperise, lăsând grămada de animale moarte descoperită şi pradă pisicilor şi insectelor.

— Toate erau moarte, le explică Theo, strângând din umeri.

Apoi au privit, fără să se mişte din loc, cum barza a mâncat totul; Selma a făcut câteva poze cu telefonul, exclamând la sfârşit:

— De fapt, am putea să mai rămânem câteva zile!

Peter ridică uşor capul, răspunzând cu hotărâre calmă în glas:

— Nu.

Nimic altceva. Doar acel *nu*, răspicat şi atotcuprinzător.

Când sosi timpul să plece, Peter se plimba nervos prin curte. Se uita de jur împrejur, căutând-o pe Selma, care insistase să meargă pentru ultima oară la lac. Băieții stăteau în maşină şi îşi apăsau nasurile de geam. Nu rezistau mult timp acolo. În cele din urmă a apărut şi Selma, cu mersul încet şi o expresie de suferință şi reproş în ochi.

Rahel o mângâie pe braț.

— Hai, lasă. Nu mai are rost să amâni. Trebuie să vorbiți, tu şi Vincent, şi să căutați ajutor.

— Haideți, gata! strigă Peter şi deschise portiera.

Apoi au ieşit cu maşina din curte, iar Rahel i-a condus până la bolovan, făcându-le mereu cu mâna.

La fel cum o conduceau Viktor şi Ruth pe vremuri. Viktor mergea de obicei puțin în spatele lui Ruth şi, chiar după ce Ruth nu mai făcea cu mâna şi se întorsese deja cu spatele, el rămânea acolo, cu privirea fixă şi brațul ridicat. Rahel se agăța mereu de perna din spate a trabantului şi striga „Paaaaa!” către staturile din ce în ce mai mici, iar Tamara îi

spunea în fiecare an acelaşi lucru: „Nu mai striga atât de tare! Eşti enervantă!”, după care se afunda adânc în scaun, în timp ce Edith, cu ochii plini de lacrimi, încerca să păstreze direcția maşinii.

Pe Rahel o cuprinse o senzație de nelinişte şi nu ştia exact dacă amintirea aceea, sau momentul din prezent era cauza acelei nelinişti.

Se întoarse în casă îngândurată. Nu putea nega faptul că plecarea Selmei a făcut-o să răsufle uşurată. Pe de altă parte îşi simțea conştiința încărcată, simțea că a dat greş ca mamă.

A urcat uşor treptele. Totul era vechi – pereții erau pătați, treptele de lemn erau roase, lacul de pe balustradă era sărit. Faianță crăpată, dulapuri care nu se mai închideau şi geamuri care n-au fost şterse niciodată.

A parcurs cu greu câteva pagini din romanul recomandat de vânzătoarea de la librărie, însă povestea nu a captivat-o deloc.

S-a plimbat prin cameră, s-a uitat pe fereastră, le-a privit pe barză şi pe pisica cu o singură ureche şi i s-a părut că animalele se uitau la ea ca la un duşman.

Până la întoarcerea lui Peter, timpul a trecut din ce în ce mai deprimant pentru ea. Afară ardea soarele. Dintr-o singură mişcare pârjolise tot ce-a fost verde şi înflorit. Rahel ar fi trebuit să ude grădina mai devreme în dimineața aceea.

S-a ridicat şi s-a dus la cutia poştală, care se afla în afara curții, atârnată de un stâlp gros, de lemn. Era suficient de mare, intrau în ea şi colete, şi avea un capac căptuşit pe margini cu un fel de pâslă, astfel încât să nu pătrundă apa de la ploaie sau ninsoarea. Viktor şi Ruth au redus la minimum întâlnirile nedorite cu oamenii – un mod de viață ce i se potrivea foarte bine şi lui Peter. Cutia era goală. Rahel a dat un tur în jurul clădirilor, s-a uitat la găinile din ocol, a cules câteva frunze uscate de plante perene şi din

tufişuri şi s-a gândit cum ar fi să trăiască aici pentru totdeauna. Verile ar fi splendide, însă, începând din octombrie şi până în aprilie, ar avea parte doar de muncă, zile mohorâte de iarnă, camere cu pardoseli reci sub tălpi, animale urât mirositoare şi mereu aceleaşi haine. Cea mai mare parte a garderobei ei ar fi inutilă. Erau haine nepotrivite pentru curte şi grădină. Şi prea extravagante pentru sat.

Dacă ar fi fost în locul lui Ruth, nu s-ar fi chinuit să se dea cu ruj şi rimel în fiecare zi şi să adopte acea atitudine soldățească, cu spatele drept şi umerii traşi. Nu. Probabil că Rahel ar fi delăsătoare.

Căută o bancă mai la umbră şi se aşeză. A închis ochii, ațipind pentru o vreme, până când a auzit portiera de la maşină şi pe Peter apropiindu-se cu paşi uşori.

— Am fost şi la cumpărături. Am luat ceva cald ca să mâncăm. Mâncare asiatică. Vietnameză, cred.

Rahel zâmbi obosită şi îl urmă în bucătărie, unde un miros puternic de mâncare asiatică se răspândi la deschiderea caserolelor.

— Vrei să ştii ce mi-a spus Selma?

— Mai bine nu, răspunse ea sincer.

— E vorba despre instalatorul ei electroacustician, continuă Peter, ignorând răspunsul ei: Are patru copii.

— De la câte femei?

— Două.

Rahel împinse la o parte mâncarea.

— Puteai să-mi spui asta şi mai târziu. Acum mi-a pierit pofta de mâncare.

Peter scoase beţişoarele din hârtie şi le puse stângaci între degete.

— Ea pretinde că o inspiră.

— Şi tu ce-ai spus?

— Că poate să o inspire, dar nu poate să distrugă o familie din cauza asta.

Rahel îl privi fix.

— Ai îndemnat-o la o aventură?

— Nu chiar. Însă da, am încercat să-i fac clar că asemenea lucruri se pot întâmpla. Că sentimentele vin şi trec şi să nu ia decizii pripite pe baza lor.

Rahel n-a fost în stare să riposteze decât cu un: „Aha!” Dacă Peter ar fi fost şi pe vremuri, când se aflase ea în aceeaşi situaţie, măcar pe jumătate la fel de înţelegător!

Cu cincisprezece ani în urmă, la un stagiu de perfecţionare în terapie sistemică, îl înşelase cu Alex, fost înotător de performanţă, psiholog şi *coach*. Un bărbat care a întrebat-o direct dacă vrea să se culce cu el. I-a spus că a vrut-o imediat după ce a văzut-o şi, dacă şi ea simţea acelaşi lucru, atunci să-i dea un semn. Orice, un mesaj, o privire. Hotelul conferinţei era situat la poalele munţilor Taunus, iar ea ar fi vrut să se plimbe mai mult în pauze. Trei zile nedormite, în timp ce Peter era acasă cu copiii. Când primea mesaje de la el, îi răspundea scurt şi mecanic: „Sunt bine. Mă gândesc la voi şi mi-e dor de voi. Pupici ţie şi copiilor.” Cuvintele îi veneau repede, în timp ce tot trupul ei fierbea. Nu a ştiut până atunci cât de adâncă putea fi dorinţa.

Apoi, întoarsă acasă, la Dresda, au urmat mărturia ei dureroasă, disprețul lui Peter şi tăcerea lui chinuitoare, timp de luni întregi.

El scăpa întruna mâncarea dintre beţişoare. Rahel a pus capacul de staniol pe caserolă şi a dus-o în frigider.

— O să mănânc mai târziu, spuse ea şi ieşi afară.

L-a evitat până seara. Căldura înnăbuşitoare paralizase orice activitate. Nici o pasăre nu mai cânta, pisicile stăteau ascunse, barza şedea nemişcată într-un loc umbros din curte. Peter s-a retras în camera lui întunecată. Compania scriitorilor îi era de-ajuns. Cel mai simplu mod de a-i atrage

atenția era prin intermediul cărților pe care le citea. Când reuşea să înțeleagă subiectele care îl preocupă, putea să poarte cu el conversații frumoase, chiar şi după mulți ani de căsnicie. În acel moment îi lipseau însă puterea şi interesul pentru asta.

S-a îndreptat spre ocolul de găini şi s-a uitat cum se scăldau în nisip şi se tăvăleau la umbra a doi copaci de măr, cloncănind agitate. Un uliu le dădea târcoale pe deasupra. În spatele ocolului de găini începea drumul spre grajd. Pe marginea lui erau cireşi şi pruni bătrâni, unii dintre ei deja uscați. Erau şi doi caişi cu fructe coapte, în jurul cărora roiau viespile. Ruth i-a spus odată că erau caise timpurii, din soiul Bergthold – un nume care suna a nobilime veche.

Baila stătea sub un copac, chiar lângă adăpătoare. Alunga muştele cu coada şi dădea din urechi. Toată lumea ştia ce să facă – găinile, calul, ca să nu mai zică de Peter. Numai Rahel nu ştia ce să facă cu ea însăşi. Nu mai suporta ziua aceea toridă şi obositoare. Era prea mult pentru ea şi ar fi vrut să-i ia cineva de pe umeri povara de a fi ea însăşi, doar pentru câteva ore.

Marți

— Este incredibil cât de vizionar a putut să fie Pasolini! exclamă Peter când Rahel intră în bucătărie pe la opt dimineața.

— Bună dimineața, a răspuns ea, umplând fierbătorul cu apă şi punând cafea măcinată în cană.

— Acum cincizeci şi cinci de ani, continuă el, a scris despre felul în care societatea de consum distruge cultura.

Pentru câteva secunde, fierbătorul de apă se auzi mai tare decât prelegerea lui şi atunci tăcu. După ce Rahel se aşează în fața lui cu o felie de pâine prăjită pe farfurie, începu din nou. Ea cunoştea subiectul, mai vorbiseră despre asta. Era una dintre părerile pe care le împărțeau: universalitatea şi egalitatea pe toate planurile duceau la consecințe fatale. O lume culturală bogată şi diversă era nivelată din ce în ce mai mult, tot ce era deosebit, unic în felul lui, era distrus conştient. Şi rămânea un singur lucru cert: consumul.

Câte seri nu discutaseră Peter cu ea despre aceste lucruri, dar, ca în toate celelalte cazuri asemănătoare, pe care Rahel le considera oricum pierdute, interesul ei a pierit treptat. Nu-şi mai pierdea vremea cu lucruri care nu puteau fi schimbate. Îşi păstra energia pentru lupte mai folositoare.

Totuşi îl ascultă pe Peter în timp ce-şi bea cafeaua. Ochii lui sclipeau. Peter nu-şi pierduse curiozitatea aceea nepotolită de ştiință, care îl caracteriza dintotdeauna.

— Pasolini denumeşte consumul noul fascism.

Răsfoi câteva pagini din cartea lui micuță, puse degetul pe un pasaj şi începu să-l citească cu voce tare. Se pierdea în pasiunea lui de a reflecta, şi Rahel trebuia să accepte că, în această privință, învățase multe de la el.

La începutul relației lor au citit adeseori amândoi aceleaşi cărți şi au discutat despre ele. Au organizat seri tematice în doi sau cu prietenii şi au discutat despre un anumit subiect. Peter a insistat mereu ca ea să privească problema de la o anumită distanță şi din perspective multiple. A fost un antrenament al gândirii pe care l-a făcut bucuroasă şi care îi folosea şi în ziua de astăzi.

În continuare, el îşi dădea silința să-i învețe şi pe ucenicii lui de la universitate acest mod de a gândi liber şi de a reflecta la propriile judecăți – în ultima vreme cu un tot mai puțin succes şi cu o frustrare tot mai mare. Pandemia şi toate restricțiile care au venit au fost pe placul lui Peter. Prezența lui în clădirea universității n-a mai fost necesară în semestrul de vară. Transmitea conținuturile cele mai importante prin conferințe video, restul nu mai conta.

— Cred că la catedra de filozofie te-ai fi simțit mai bine decât la cea de literatură, îi spuse ea zâmbind. Cred că îți suprasoliciți studenții cu fiecare minut care trece.

El o privi surprins. Îşi scoase ochelarii şi se încruntă.

— Oricine vrea să facă studii umaniste ar trebui să fie interesat să gândească, nu crezi?

— Ba da, bineînțeles! îl aprobă ea, însă tu ți-ai creat o imagine ideală a unor studenți citiți, cultivați, aşa cum erau odată, când studiul nu era o regulă, ci mai degrabă o excepție.

— Aici îți dau dreptate, spuse el, zâmbind, punându-şi ochelarii la loc pe nas şi întrebând-o, spre surprinderea ei:

— Primesc şi eu o cafea?

Rahel s-a ridicat şi i-a adus o cană din dulap. Pe cană era scris *Mda*... I-a turnat cafeaua şi s-a bucurat să-l vadă zâmbind.

A cuprins-o un sentiment bun din trecut şi s-a gândit la cum îşi începea ea discursul în cazul terapiilor de cuplu: „Vă mai amintiți cum era când v-ați îndrăgostit unul de altul? Ce v-a atras atunci cel mai tare la soțul/ soția dumneavoastră?”

Rahel putea să răspundă fără probleme la această întrebare: inteligența lui Peter, atractivitatea lui, felul în care te puteai baza pe el, umorul lui.

Nu pierduse nimic din toate acestea şi de aceea nici ea nu voia să-l piardă.

Era conştientă ce era afară. Căutarea unui nou partener presupunea nişte eforturi extraordinar de mari. „Marfa” era uzată şi stricată. Avea tot felul de ciudăţenii şi minusuri, boli şi angoase şi îi lipsea de regulă flexibilitatea. Cine vrea să înceapă o nouă viaţă de la cincizeci de ani în sus găseşte doar oameni care au crescut pe lângă alţii, au fost formaţi de alţii, îndreptaţi, sprijiniţi, care nu mai sunt pregătiţi să facă compromisuri. Atât Peter, cât şi ea însăşi ar vrea să cunoască probabil pe cineva care să-i accepte aşa cum sunt. Trecuseră peste perioada de zeci de ani de echilibrare reciprocă. Şi ajunseră destul de departe împreună.

De câte ori o întreba cineva câţi ani de căsătorie avea, spunea cifra cu mare mândrie. Aproape nimeni dintre cunoştinţele lor nu a reuşit să sărbătorească nunta de argint, şi chiar Selma şi Simon au recunoscut la un moment dat valoarea mariajului stabil al părinţilor lor. Din păcate, conştientizarea acestui lucru nu o făcea pe Selma să-i imite. Cât despre Simon, cât timp prietena lui nu intervenea în antrenamente, putea să rămână cu el. Dacă nu, era liberă să plece.

Peter pocni din degete.

— La ce te gândeşti?

— La copiii noştri, răspunse Rahel cu un oftat adânc.

— Arăţi de parcă te-ar durea ceva, spuse el, zâmbind.

— Păi da... Selma cu personalitatea ei histrionică şi Simon, care din atâta ambiţie şi disciplină uită să-şi trăiască viaţa.

Pe chipul lui Peter apăru expresia aceea echivalentă cu afirmaţia: „Hai, că exagerezi.”

— Ce-ţi veni acum? o întrebă el.

Ea a dat din mână.

— Nu pot să-ţi explic.

El a dat la o parte cana de cafea şi a strâns-o de mână, peste masă.

— Nu te mai gândi la copiii noştri ca la pacienții tăi. Simon se descurcă foarte bine, iar Selma...

— Pe Selma n-ar fi trebuit să o ducem la mama ta când a fost mică, l-a întrerupt ea, retrăgându-şi brusc mâna. Comportamentul ei prezintă simptome clare de tulburare de ataşament din copilărie.

— Tot ce se poate. Dar cine nu trece prin asta? Şi tu, şi eu... zâmbi el amar. Şi mie mi-ar fi plăcut ca mama mea să se poarte cu mine la fel de afectuos cum s-a purtat cu Selma.

El se aplecă un pic peste masă, căutându-i privirea.

— Selma nu are nevoie s-o analizezi, Rahel. Are nevoie să-i fi mamă.

De parcă ea n-ar fi ştiut! Doar că între *a şti* şi *a face* era un obstacol, pe care ea nu-l putea depăşi mereu.

*

— Nu suntem singuri, îi spuse Peter, arătând cu piciorul spre o mască folosită, aruncată în nisip.

Apoi se băgă gol în apă. Îi văzu colăceii de grăsime de la baza spatelui. De când nu l-a mai privit dezbrăcat? Înainte să-l observe mai bine, acesta dispăru cu o săritură în adâncul lacului.

Rahel s-a întins pe un prosop şi a văzut în stânga ei mucuri de țigară aşezate în formă de inimă în nisip. Nicăieri în proiecția unei lumi ideale – un joc pe care îl juca des împreună cu Peter – nu văzuse pe cineva care să lase atât de mult gunoi pe nisip. A strâns toate mucurile de țigară într-un şervețel şi s-a gândit la țigările din atelier. În seara asta le va fuma la un pahar de vin şi fără să se mai ascundă. Să creadă Peter ce vrea!

L-a văzut departe în apă, înotând cu mişcări regulate. Duminică urmează să împlinească cincizeci şi cinci de ani, şi ea nu i-a luat nici un cadou.

S-a dezbrăcat de rochie şi de lenjerie şi s-a uitat cu atenție în jur. Nu era nimeni. A intrat încet în lac. Apa era atât de clară, încât se vedea până la fund. O mulțime de peştişori treceau pe lângă picioarele ei. Voia să înoate în direcția lui Peter, măcar un pic. În proiecția unei lumi ideale, el şi-ar pune mâinile pe trupul ei, ar săruta-o şi s-ar cufunda amândoi în apă.

Se pare că Peter nu a văzut-o; înota pe spate şi făcea valuri mari cu brațele în stânga şi în dreapta lui. Ea îl strigă, însă nu o auzi. Abia când ajunse la acelaşi nivel cu el, îi prinse privirea.

— Ai avut curajul să înoți atât de departe! strigă el.

A rămas pe loc pentru câteva momente, bucurându-se de apa curată şi de priveliştea minunată a pădurii, apoi s-a întors la mal. L-a văzut ieşind din apă şi uscându-se cu un prosop. Se întindea din toate mădularele şi privea direct la soare.

Proiecția unei lumi ideale era un joc pentru oamenii cu multă imaginație.

La masa de prânz, el a făcut o salată cu bucățele mici de telemea. În castronul de salată era o anarhie sălbatică: bucăți mici de ardei pe lângă felii foarte mari de castravete.

— Ai vrut să faci aici o nebunie, nu? îl întrebă ea, un pic prea rapid.

El zâmbi în colțul gurii şi-i umplu farfuria.

— Vrei să rămânem toate cele trei săptămâni aici?

El a strâns din umeri.

— Nu văd de ce-aş pleca.

— Am putea să mai facem o excursie.

— Unde? scutură el din cap, în timp ce mesteca. Îmi place aici, e frumos.

Mai erau douăsprezece zile. Ca să aibă un plan pentru după-masă, Rahel s-a gândit să o sune mai întâi pe Ruth,

apoi să facă o plimbare, iar după aceea să mai vadă cum stau lucrurile cu Selma, ca să discute apoi cu Peter.

— Rahel, răspunse Ruth cu vocea obosită.

— Da, eu sunt, spuse Rahel, întrebând-o apoi despre Viktor şi ascultând toată povestea dramatică ce se desfăşura în Ahrenshoop, pe o vreme minunată.

Viktor nu suporta gândul la viitor. Întotdeauna a fost de părere că o asemenea viaţă nu merită trăită, iar acum ar trebui ca ea să-l ajute să o încheie cum se cuvine. Da, auzise bine Rahel. Să o încheie. Dar bineînţeles că ea nu putea să facă aşa ceva. Şi nici nu voia. Cu mulţi ani în urmă, într-un moment de slăbiciune, îi promisese asta. Şi acum el insista ca ea să-şi respecte promisiunea de atunci.

Lui Ruth îi tremura glasul, şi Rahel a înţeles că trebuia să mai aştepte cu întrebările pentru Viktor. Din nou, trebuia să aibă răbdare.

Faţă de Ruth se comporta în continuare ca un copil. Nu putea să se opună autorităţii acestei femei. De altfel, ca psiholog, ar fi trebuit să fie capabilă să reacţioneze la problema lui Viktor, însă, în afară de nişte *aha, ah* şi *oh*, nu reuşi să scoată altceva din gură.

Totuşi a făcut-o pe Ruth să-i promită că o va ţine la curent cu evoluţia lucrurilor.

— O să fie bine, spuse Ruth la sfârşit, luându-şi rămas bun la telefon, ca întotdeauna: „La revedere, draga mea!”

Rahel mai zăbovi o vreme lângă telefon.

Conform planului, acum trebuia să meargă la plimbare.

— Hai, mişcă-te! îşi spuse singură, cu voce tare. Mişcă-te! şi deodată văzu privirea severă a lui Ruth în faţa ochilor, care ajungea până aici. Fără să mai ezite, ieşi din casă.

Se opri în dreptul grajdului. Baila ştia probabil că nu are ce să aştepte de la Rahel. Nu-i aruncă nici măcar o privire.

— Spune-i lui Peter să nu mai fie aşa o mimoză! strigă Rahel către iapa care păştea, şi plecă mai departe. Apoi se

întoarse încă o dată: Şi să nu creadă că îl voi aştepta la nesfârşit!

Baila ridică uşor capul, dar apoi rămase nemişcată, aţipind în noua ei poziţie.

Cu paşi mari, Rahel intră în pădure; o furie neputincioasă o împingea înainte. Îi venea să urle şi, înainte de a-şi veni în fire, urlă. Urlă din rărunchi, de mai multe ori la rând.

*

— Te-ai întors! exclamă Peter, răsuflând uşurat.

Stătea în faţa porţii de la grajd, cu şaua şi hăţurile Bailei peste umăr.

— Mi-am făcut griji. A urlat cineva în pădure.

— Au fost nişte oameni, se certau, murmură ea.

— S-a auzit groaznic.

— Mda, spuse ea, strângând din umeri şi trecând pe lângă el. Mă duc să vorbesc cu Selma.

— O idee minunată! strigă după ea. Eu dau o tură cu calul.

În bucătărie, Rahel deschise uşa cămării. Privirea îi căzu pe borcanele de gem de casă. Luă un borcănel de jeleu de gutui, îl deschise şi îl adulmecă. Apoi unse o felie de pâine cu unt şi puse câteva linguri de jeleu pe ea. Aşa a mâncat tot borcanul; o dureau dinţii de la dulceaţa aceea înţepătoare. Nici un dinte nu era sănătos în gura ei, iar trei măsele lipseau. Putea să-i mulţumească lui Edith pentru asta. Ea îi dădea când era copil tot felul de ceaiuri îndulcite, mentă cu lămâie, pâine cu zahăr la discreţie şi uneori jumătăţi de grapefruit cu zahăr. Acidul îi stricase smalţul dinţilor, iar zahărul îi distrusese pe rând, unul câte unul, dinţii ei frumoşi şi albi de copil.

Selma nu a răspuns. Rahel a încercat de trei ori. I-a scris apoi un mesaj şi a rugat-o să o sune înapoi. Cum telefonul rămânea mut, se enerva din ce în ce mai tare.

Spre deosebire de Edith, Rahel a avut grijă ca fiica ei să meargă regulat la stomatolog, să-şi întărească smalțul dinților cu Elmex Gelee şi să-şi sigileze fisurile din măsele. Singurul lucru pe care îl aştepta de la ea în schimb, pentru atâta grijă, era să o sune înapoi.

S-a întins pe pat, a închis ochii şi a inspirat adânc, pentru a-şi tempera mânia.

Când îl aştepta pe Simon să o sune înapoi, nu o cuprindea o asemenea furie. Sentimentele pentru el erau diferite. Peter ştia, Selma simțea, doar Simon nu bănuia nimic.

Oare îl iubea mai mult decât pe Selma? Şi-a pus singură întrebarea cu voce tare şi sincer, ca şi cum vocea ei ar fi fost a doua persoană din cameră. Adevărul era că îşi iubea fiul în mod diferit. El nu declanşa în interiorul ei nimic de care să-i fie ruşine. Iubirea față de acest copil era pură şi nestăvilită.

În cele din urmă sună telefonul.

— Bună, spuse Vincent, Selma m-a rugat să te sun. Ea s-a întins un pic în pat.

— E totul în ordine la voi?

— Depinde.

Pe fundal, Rahel auzea zgomotul unui tramvai. Vincent anticipă următoarea întrebare.

— Acum sunt pe drum cu copiii spre locul de joacă.

— Voi ați vorbit... unul cu celălalt? întrebă ea cu grijă.

— Da, toată după-masa. El coborî tonul. Copiii ascultă şi n-aş vrea să...

— Da, sigur. Pot suna mai târziu.

— Nu, aşteaptă! I-am spus că probabil sentimentele ei nu sunt ceva de durată şi că nu poate să ia copiii pur şi simplu cu ea la Leipzig. Sunt şi copiii mei, Rahel.

— Da, aşa e! îl aprobă ea.

— Cred că va fi bine până la urmă. Eu...

Şi apoi îi povesti cum avea de gând să o convingă pe Selma, maturitatea lui afectivă atrăgând admirația lui Rahel.

Viața cu fiica ei era ca înotul împotriva curentului. Rahel renunțase la un moment dat să se mai opună. Dar Vincent era tânăr şi robust; poate nu se va scufunda atât de repede în apele ei sălbatice.

În zadar a încercat să mai citească, pe o bancă în grădină, câteva pagini din cărticica pelerinului lui Viktor. A cuprins-o plictiseala. Voia să o citească în întregime, deoarece credea că ar fi putut să afle ceva nou despre el.

Una dintre pisici se aşează lângă ea pe bancă. Torcea atât de tare, încât singurul lucru pe care-l dorea era să închidă ochii şi să nu se mai gândească la nimic.

Apoi îl zări pe Peter, zâmbind larg.

— Baila vine acum la mine când o strig! îi spuse el, entuziasmat. Şi merge pe lângă mine fără să o țin în frâu.

— Oh... ce bine, spuse ea, înăbuşind un căscat.

El se îndepărtă din nou cu paşi repezi, lăsându-i sentimentul că se putea lipsi de răspunsul ei. Rahel deschise din nou cartea.

Din Biblie, care se afla pe vremuri în casa lui Edith, citise precum dintr-o carte de basme, adică interesată, însă convinsă că totul era o invenție. Singurul moment de revelație religioasă îl trăise o singură dată, cu mulți ani în urmă, în timpul unei călătorii în SUA, la o slujbă a Bisericii Libere. Chiar şi pe coridoarele din afara sălii, îi auzea mereu pe oamenii care intrau, aproape toți de culoare, „Dumnezeu este bun!”, iar răspunsul era mereu acelaşi: „Întotdeauna!” În timpul predicii, oamenii se ridicau în picioare după fiecare propoziție care le plăcea şi strigau *Amin!* şi *Aleluia!*, îşi ridicau brațele în sus şi dansau. Şi apoi cântau. Lui Rahel îi curgeau lacrimile. Peter a făcut haz de ea şi a descris totul ca fiind un spectacol perfect, o magie

frumoasă. Dar ceva în el era autentic şi i-a arătat atunci lui Rahel un defect din interiorul ei, care a bântuit-o apoi pe tot parcursul călătoriei.

A lăsat poveştile pelegrinilor deoparte şi s-a uitat la mâinile ei. Munca din grădină lăsase urme. Nu le-ar strica un pic de îngrijire. Şi petele de bătrâneţe se înmulţiseră. La ultimul control, medicul a întrebat-o dacă era obsedată de soare. Pielea ei prezenta defecte tipice expunerii prea îndelungate la soare. Ea a strâns din umeri, crezând că va pune lupa pe masă şi o va lăsa să plece. Nu-i plăcea cum se uita la defectele ei, i s-a făcut milă de el. Zi de zi să examinezi pielea oamenilor ca să descoperi anumite boli – oribil!

Până aproape de cină l-a evitat pe Peter.

— Ai reuşit să vorbeşti cu Selma? o întrebă el, când voia să se aşeze la masă.

Ea a dat din cap că nu.

— Dar am vorbit cu Vincent. E optimist, cum îl ştim.

Peter zâmbi.

— Bun băiat.

— Poate... îngână ea, dar faptul că Selma nu acționa chiar fără un motiv întemeiat îi dădea de gândit.

— Întrebarea este dacă motivele ei sunt chiar atât de întemeiate, răspunse el.

Rahel tăcu. Nici ea nu credea că erau motive importante sau urgențe, dar asta nu însemna nimic. Prin cabinetul ei se perindau de ani de zile tot felul de tineri educați, cu bani şi cu părinți iubitori, care erau suprasolicitați de propria viață. Oameni care, din motive greu de înțeles, încheiau relații, renunțau la slujbe, întrerupeau şcoli cu puțin timp înainte de absolvire şi care se simțeau pur şi simplu nefericiți. Ca şi cum viața bună ar fi fost o povară pentru ei. Pentru că cei care primesc totul şi nu fac nimic cu ceea ce au nu sunt oameni raționali.

— Povara vieții bune, spuse ea, sperând că Peter o va înțelege, fără să-i ceară explicații suplimentare.

Şi a înțeles-o.

— În ziua de azi sunt altfel de greutăți, pe care le simt tinerii, răspunse el.

Apoi privirile li s-au încrucişat, au rămas pentru câteva clipe fixându-se unul pe celălalt, şi, pentru un moment, Rahel a simțit că totul va fi bine.

Miercuri

Cât pe ce.

Cât pe ce ca Peter să rămână la ea. Aseară, la ea în cameră, la ea în pat.

Au stat pe jos, ca pe vremuri, când erau tineri, Peter cu un picior sub el, şi cu celălalt întins, Rahel cu picioarele încrucişate. Au vorbit despre cele şapte virtuți – înțelepciunea, justiția, curajul, cumpătarea, credința, dragostea, speranța – şi au tot discutat pe tema cumpătării, dacă aceasta s-ar aplica şi cunoaşterii. După al doilea pahar de vin au ajuns la concluzia că educația este absolut necesară pentru înțelegerea lumii, însă că există un singur punct, în care inteligența se poate transforma în prostie. Atunci când nu mai eşti în stare să reacționezi spontan, când nu mai poți ancora într-un contex teoretic toate experiențele prin care ai trecut, atunci ai ajuns la acel punct.

— Ajungi să-ți ignori instinctele şi temerile, care îți sunt utile. Cunoaşterea te poate duce atunci la pierzanie şi, cu timpul, dispari din peisaj, a constatat Rahel, pe când Peter a tras concluzia că totul, chiar totul poate să te distrugă la un moment dat. Ea i-a luat paharul din mână şi l-a tras sus, pe pat.

A stat acolo o vreme, întins pe spate, cu ea în braţe, cu ochii deschişi, fixând tavanul, în timp ce ea a aşteptat tăcută o vorbă blândă de la el. Avea sentimentul că anticipa ce cuvânt va veni, ce formă va lua şi pe ce drum va ajunge la ea. Îşi coordona respiraţia în acelaşi timp cu a lui, astfel încât să îndepărteze şi ultimul obstacol care s-ar fi putut pune în calea cuvântului. Însă el şi-a retras uşor braţul de sub al ei, a sărutat-o pe frunte şi a ieşit din cameră.

Pe la ora două noaptea s-a trezit cu palpitaţii puternice şi atât de transpirată, încât a trebuit să se schimbe. L-a visat pe Simon mort, întins pe o pajişte, însă nu visul a fost cauza acestei stări. Aceste coşmaruri nocturne, nu de puţine ori combinate cu o teamă bruscă de moarte, o bântuiau de mai bine de un an, întotdeauna la aceeaşi oră, între două şi trei dimineaţa, uneori cu sau fără greaţă, din când în când cu o mâncărime inexplicabilă pe tot corpul şi veşnic însoţite de bătăi rapide ale inimii şi o transpiraţie puternică. Mirosul transpiraţiei era acid şi înţepător. Niciodată nu a mirosit atât de rău. Erau efectele adverse ale procesului de îmbătrânire, care o vor determina într-o bună zi să renunţe mai uşor la viaţă.

La acest gând a adormit din nou.

Înţelepciunea, justiţia, curajul, cumpătarea, credinţa, dragostea, speranţa. Le-a scris pe toate, unele sub altele, pe un bileţel şi a încercuit curajul.

Astăzi va avea curaj. Curaj să înfrunte răceala lui Peter, care nu era de fapt răceală, ci un amestec de înstrăinare,

lipsă de încredere şi pierderea sentimentului de solidaritate colectivă. Ea nu fusese lângă el când a început să se distanţeze de societate. Nu a făcut nimic să-l oprească. Şi, pe măsură ce în ea începuse să crească înstrăinarea, Peter era deja plecat – se retrăsese în spaţiul lui interior, a cărui uşă nu se mai deschidea atât de uşor. Un om mai simplu nu ar fi avut asemenea trăiri, însă nici ea nu ar fi putut iubi atât de mult un om simplu.

Sub fereastră se auzi un şuierat sălbatic. Se aplecă în afară şi văzu o pisică mare, cu dungi, care se îndepărta în grabă cu o pasăre în gură. Faptul că vânează o enervează pe Rahel. În fiecare dimineaţă şi în fiecare seară, Peter umplea bolurile cu cea mai bună mâncare, şi totuşi, la câteva zile, trebuia să moară câte o pasăre. Închise fereastra, luă un prosop, se încălţă cu balerinii şi porni spre lac.

Prosopul, cămaşa şi pantalonii lui erau agăţaţi pe o creangă deasupra apei; pantofii erau aşezaţi cu grijă dedesubt. Îşi plimbă privirea pe deasupra lacului; apa se întindea calmă şi cristalină în faţa ei. Probabil că Peter făcea turul cel mare pe partea stângă, în jurul golfului.

Deja trecuse jumătate de vacanţă.

Şi-a înfipt degetele de la picioare în nisip. Deodată toate temerile i s-au părut ridicole. Bineînţeles că Peter şi ea se vor regăsi. Bineînţeles că Selma va face ce trebuie, şi Simon nu va păţi nimic. „Ai încredere, Rahel”, îşi spuse ea în tăcere, „trebuie să ai încredere.” Apoi îşi lăsă din nou privirea să rătăcească pe deasupra apei.

Peter era un înotător foarte bun. Dar, chiar şi înotătorii buni aveau crampe sau atacuri de cord în apă. Îşi agăţă rochia pe creanga cu hainele lui, îşi puse pantofii lângă ai lui, intră în apă şi începu să înoate.

În spatele unei insule mari de nuferi, unde nu mai ajunse până atunci, se deschidea un golf micuţ. Acolo l-a văzut stând în apa nu prea adâncă. Ţinea capul pe spate şi ochii

închişi. Rahel se opri din înotat. Părea că el n-o auzise. În spatele lui era un stufăriş des.

Rahel s-a întors cu atenție. La fiecare mişcare, avea grijă să-şi țină brațele sub apă pentru a nu face zgomot.

Acest moment era doar al lui.

*

Pe drumul spre magazinul cu produse de grădinărit a sunat scurt telefonul, de mai multe ori. A aşteptat până a parcat maşina.

Simon îi trimisese poze. Fiul ei, în echipament, cățărat pe un perete de stâncă, nori amenințători la orizont. Simon se ținea de funie doar cu o mână, restul corpului atârna deasupra unei prăpăstii. În altă poză se ținea de funie cu ambele mâini, şi un picior stătea fixat pe o rocă aproape invizibilă. În ultima poză de undeva de sus se vedea valea. Stânca era netedă şi abruptă. Nu înțelegea cum reuşise să se urce pe ea.

Nici Simon nu accepta să fie normal. Îşi propunea ținte din ce în ce mai înalte. Şi nu era doar din cauza endorfinelor, pe care le simțea în momentele acelea de libertate maximă din timpul escaladărilor, ci, asemenea Selmei, datorită repulsiei față de mediocritate.

Rahel s-a uitat fix la parcare. Oare ce era cu copiii ei? Sau meseria ei o împiedica să vadă situația mai obiectiv?

Şi-a pus masca pe față, a luat un cărucior şi a început să se plimbe printre rafturile magazinului. Un vânzător i-a arătat florile care rezistă cel mai bine la secetă, şi Rahel se hotărî să cumpere un ochiul-boului cu flori mari şi o sunătoare, care făcea flori roz.

S-a gândit la balconul plin de flori de acasă, sperând că vecina ei, doamna Knopp, nu a uitat să le ude.

Doamna Knopp nu pleca niciodată în concediu. Primea toate coletele, se interesa mereu ce fac copiii şi era

întotdeauna la zi cu tot ce se întâmpla în politica locală a oraşului Dresda. Uneori o vedeai iarna îmbrăcată cu o geacă groasă şi cu o căciulă împletită pe cap, stând în spatele casei, în dreptul suporturilor de bicicletă, şi fumând. Vara locuia pur şi simplu pe balconul apartamentului ei de la parterul înalt al imobilului. Sigur avea peste optzeci de ani, dar se îmbrăca în culori vii şi modele ţipătoare.

Când era mică, Selma i-a spus o dată: „Nu vreau să ajung atât de bătrână ca tine", iar la întrebarea doamnei Knopp, ce-ar face ca să nu ajungă aşa?, Selma i-a răspuns: „Să mor." Doamna Knopp a izbucnit atunci în hohote de râs, la fel şi Selma.

În semn de mulţumire că avea grijă de flori, doamna Knopp a cerut fără falsă modestie: „Una, două sticle de vin roşu, dar să nu fie Dornfelder sau altceva sub cinci euro."

Cuvântul-cheie *vin* îi aminti lui Rahel de mâncare. Întrebă casieriţa unde se află cea mai apropiată carmangerie şi puse repede pe bandă şi o sticlă cu pulverizator, pe care o văzuse la oferte, lângă casă. Ajunsă afară, a îngrămădit toate ghivecele cu plante sub scaunul de lângă şofer şi a pornit spre carmangeria Thiel.

A cumpărat un file de miel, şi de la piaţă a cumpărat usturoi, rozmarin, unt şi pâine albă. Cu asemenea mâncare bună o să-i facă o mare bucurie lui Peter. El începuse să gătească în primăvară, când nu se mai ţineau cursuri faţă în faţă la universitate, însă Rahel trebuia să meargă în continuare la cabinet. Şi de atunci preţuia altfel efortul de a pregăti o mâncare bună. Respecta cu pedanterie reţetele din cărţile de bucate şi crea nişte feluri minunate de mâncare, însă fără reţete ar fi fost pierdut.

Rahel nu folosea niciodată cărţile de bucate. Deschidea frigiderul, scotea totul din el şi improviza.

Ajunsă înapoi în Dorotheenfelde, descărcă totul din maşină şi îl căută în zadar pe Peter. Îi scrisese un bilet înainte să plece în oraş; el nu îi lăsase însă nici un mesaj.

Se aşeză la masa de scris din camera lui şi începu să răsfoiască fără jenă prin carnetul lui de notiţe. Obişnuia să-şi noteze citate din cărţi. De regulă erau afirmaţii care îi plăceau, dar îşi nota şi lucruri cu care nu era de acord şi la care adăuga propriile lui opinii. Astfel a găsit o propoziţie scrisă de el, cu scrisul lui mic, citeţ, înclinat spre dreapta: „Cel care străbate pădurea are o relaţie primară cu libertatea (...)[7]."

Nimeni altul nu avea o legătură asemănătoare cu literatura. Peter nu doar citea cărţile, ci lucra cu ele, stabilea o relaţie între ceea ce citea şi el însuşi, opiniile lui, modul lui de a acţiona şi eventual de a se transforma. Pentru el, literatura era un partener viu. Uneori mai viu decât toată realitatea din jur. Şi, spre deosebire de oameni, indispensabil.

Închise carneţelul cu un oftat şi părăsi camera, coborî scările şi ieşi în curte.

Peter venea de după colţ.

— Te-ai întors! strigă el. Am fost atât de adâncit în cartea asta ciudată, continuă el, când ajunse în faţa ei.

— Cartea pelerinului?

El a confirmat.

— Am găsit-o pe banca din grădină, în spatele casei. Voiam de mult să o citesc. Salinger făcea referire la ea în *Franny şi Zooey*... Păcat că nu putem să-l întrebăm pe Viktor ce însemnătate are cartea asta pentru el.

---

[7] Din: *Der Waldgang* de Ernst Jünger. Publicat în 2014 de către J.G. Cotta'sche Buchhandlung Nachfolger GmbH, fondată în 1659, Stuttgart, p. 12.

— Da, chiar e păcat, răspunse ea încet. Mai sunt câteva lucruri pe care aş vrea să-l întreb.

Când văzu că el nu înțelege aluzia, porni spre atelier, strigând spre el:

— Vino cu mine! Vreau să-ți arăt ceva!

— Nu trage concluzii pripite, o avertiză Peter, după ce s-a uitat la imaginile nenumărate cu Edith şi Rahel.

— V-a desenat pur şi simplu, doar ați fost de atâtea ori aici, la ei.

— Da, însă el a fost preocupat tot timpul numai de mine. De Tamara aproape deloc.

Peter îşi înclină capul.

— Bine, eu n-am cunoscut-o pe Tamara când era copil, dar nu e un caracter simplu, sora asta a ta. Doar ştii şi tu că oamenii atrăgători sunt mai iubiți de ceilalți, iar tu ai fost o fetiță extrem de frumuşică.

Privi atent la un desen cu Edith.

— O crezi în stare pe mama ta? Să ducă în mormânt un asemenea secret? Să-şi fi înşelat cea mai bună prietenă cu soțul acesteia şi să nu-i dezvăluie copilului ei niciodată cine este tatăl lui adevărat?

Rahel răspunse fără ezitare:

— Da.

Motanul cu dungi traversa curtea cu un şoarece care se zbătea între dinți.

Soarele pârjolea totul la orizont. Din socul ce acoperea fereastra camerei lui Peter cădeau toate frunzele; chiar şi vrăbiuțele, care îl populau într-un număr foarte mare, păreau să lâncezească de căldură. Rahel aruncă o privire la plantele pe care le cumpărase azi şi le udase la umbră.

— Te înțeleg că vrei să afli adevărul, spuse Peter, luând-o în brațe pe la spate. O trase spre el şi o ținu multă vreme

strâns şi, cu cât o ținea mai mult, cu atât dorința ei de a afla totul îşi pierdea din însemnătate.

Mai târziu, când amândoi s-au retras pentru o pauză de masa în camera lor, a reapărut frica, lovind-o în moalele capului. S-a dus la fereastră şi s-a uitat la pădurea arsă de căldură.

Ce se va întâmpla, dacă nu va mai ploua niciodată, se gândi ea, dacă lacul, care strălucea acum în luminiş, va seca? Malul se retrăsese de mult. Când era copil, apa ajungea mult mai aproape. Şi dacă, în curând, lacul nu va mai exista?

Şi-ar dori să nu se mai gândească la asta. Să scape de teama că totul se va duce de râpă. Dar nu putea ignora ce era atât de evident – pădurile se uscau, gheața se topea, iar oamenii nu deveneau neapărat mai înțelepți. Şi pentru că sunt atât de mulți oameni, mai mulți ca oricând, şi pentru că numărul lor sporeşte în continuare, daunele pe care le produc sunt incomensurabile.

Ideea că pandemia nu a fost decât o încercare de corectare a acestei realități le-a venit în primăvară.

— Imaginează-ți, spusese Peter, că înmulțirea peste măsură a populației planetei face natura să se asigure de propria decimare. Să zicem: jumătate. De exemplu, printr-un virus.

Teoria i se părea plauzibilă. Bineînțeles că nu trebuia să o afecteze pe ea şi pe familia ei, şi, chiar dacă efectele virusului nu au fost nici pe departe cele pe care şi le imaginase Peter, ideea unei corecții rămăsese în picioare. În acest caz, întreaga lor existență şi totalitatea acțiunilor lor păreau şi mai lipsite de importanță şi mai redundante decât puteau ei să realizeze. Peter plutea deseori printre înălțimile acelea de gheață, privea totul de sus, şi apoi se întorcea în lumea de jos a vieții de zi cu zi, cu zâmbetul lui îngăduitor.

Şi-a mângâiat de câteva ori rochia neagră de in, pe care o purta deja de zece zile. Simţind pe palme ţesătura ei aspră, o cuprinse plăcerea ciudată de a nu mai acorda importanţă aparenţelor. Mai târziu s-a dus din nou să înoate. Golfuleţul în care îl văzuse pe Peter era acum scăldat de lumina soarelui. Rahel înotă până reuşi să atingă cu mâinile fundul nisipos al apei. Se întoarse, se aşeză în apa călduţă şi puţin adâncă de la mal, se sprijini cu braţele şi-şi ridică faţa spre soare. În jurul ei bâzâiau nenumărate libelule.

Acest moment îi aparţine ei. Şi, în ciuda tuturor gândurilor sumbre, este complet şi perfect.

*

Seara, după ce Peter s-a ocupat de animale, Rahel a plantat florile de ochiul-boului şi sunătoare, a udat celelalte plante şi a prăjit fileurile de miel în multă untură cu usturoi şi rozmarin. Peter a pregătit salata, a tăiat pâinea şi a deschis sticla de vin. În ciuda viespilor, au mâncat afară, în curte. Trucul cu sticla cu pulverizator a funcţionat. De îndată ce se apropia o viespe, Rahel trimitea o ploaie fină de apă spre ea. Peter zâmbea. Apoi a luat el sticla şi a pulverizat din abundenţă în toate direcţiile. Barza a primit şi ea un jet de apă, la fel şi pisicile, care cerşeau mâncare.

— A fost deja rândul vostru! le-a spus Peter ca un tată sever şi le-a alungat.

Au băut o sticlă de vin roşu şi o carafă mare de apă, iar când Peter o întrebă dacă să mai deschidă o sticlă, Rahel dădu din cap afirmativ.

Pe la miezul nopţii se aflau pe masă trei sticle de vin goale. Rahel s-a împiedicat urcând scările, în timp ce Peter a rămas să facă ordine. Fără să se spele pe dinţi şi fără să mai pună gutiera, s-a întins în pat şi a adormit imediat.

Joi

Predictibilitatea stării ei din ziua următoare o enerva cel mai mult. Durerea de cap, setea extremă, gustul rău, gura uscată şi diareea – se apropia de vârsta de cincizeci de ani şi tot nu ştia când să se oprească la timp pentru a evita un asemenea disconfort.

Bineînţeles că după vreo două ore de somn adânc s-a trezit transpirată şi cu palpitaţii. Pe cât de frumoasă a fost seara dinainte, pe atât de îngrozitoare a fost noaptea. Spre norocul ei, avea baia ei proprie, în care se putea manifesta în toată amploarea, fără să o vadă nimeni.

În bucătărie şi-a făcut o cafea tare, pe care a luat-o în cameră, împreună cu o sticlă mare de apă minerală. Un lucru era cert: nu va deveni o alcoolică. O singură mahmureală ca asta era de ajuns ca să nu mai consume alcool în cantităţi mari pentru o bună bucată de vreme. Nu-şi mai aducea aminte despre ce au vorbit la sfârşit, ştia doar că au râs foarte mult şi că tot felul de stele căzătoare au străbătut cerul.

S-au auzit bătăi în uşă, şi Peter a băgat capul în cameră.

— Cum te simţi? o întrebă el.

Privirea lui îi spunea că şi el a avut o noapte grea. Rahel dădu din cap, strâmbând din buze.

— Înţeleg, mormăi el, zâmbind şi adăugă: Eu sunt la fel.

Închise apoi uşa, după care o deschise din nou, spunând:

— Dar a fost frumos!

După ce-a plecat, şi-a amintit câteva fragmente din conversaţia lor. Ea îl întrebase în ce epocă şi-ar fi dorit să călătorească.

— În Antichitate! a strigat el imediat. Dar să fie înainte ca profetul ambulant să fie pus pe fapte rele!

Când a înțeles ce voia să spună, au pufnit amândoi în râs, iar Rahel a profețit, râzând cu lacrimi, că va veni un fulger din cer, peste ei se va revărsa un nor de ploaie sau o pasăre își va face nevoile pe capul lor.

În timp ce Peter a înotat o tură care să-l trezească din starea de mahmureală, Rahel a încercat să evite orice mișcare suplimentară. Cu ochii închiși, a rămas într-o poziție pe jumătate așezată, pe jumătate întinsă și, ca lucrurile să fie și mai rele, au început să o doară toți dinții.

Pe la prânz a putut să iasă din cameră. Înnorată, dar înăbușitoare, ziua se potrivea perfect cu starea ei de spirit. Nici lumina nu era prea puternică, nici umbra nu era prea mare, simțea doar o căldură plăcută, nu dogoritoare.

A stat o vreme pe banca de la intrare, sorbind câteva înghițituri din băutura de vară preferată a lui Peter – ceai verde, preparat la rece, care a stat la macerat o oră bună în frigider; bogat în minerale și sănătos. Pentru asta el luase de acasă o cană de sticlă cu filtru special.

Se gândea la întoarcerea în Dresda, la apropierea toamnei și a iernii, când probabil va reapărea virusul și vor adopta un nou set de măsuri, care să reducă avantajele vieții la oraș, iar agenda ei se va aglomera din nou.

Rahel observase în primăvară o creștere ușoară a depresiilor. Unora dintre acești pacienți le recomandase niște cărți bune de citit, începând cu Viktor E. Frankl, *Spune da vieții. Orice s-ar întâmpla* și terminând cu *Muncă și structură* de Wolfgang Herrndorf. Dar astea erau bune doar pentru cei care aveau nevoie de un singur impuls în direcția bună.

S-a gândit apoi la seara în care au vizionat *Melancholia*.

„Cunosc acest sentiment”, îi spusese atunci Peter.

Clienții ca el sunt cazuri pierdute. Cunosc motivul problemei lor – inteligenți fiind, s-au analizat destul de mult timp –, dar au exclus posibilitatea vindecării. Deoarece condițiile de care ei au nevoie nu se pot întruni. În epoca în care s-au născut nu găsesc ceea ce caută: sens şi demnitate în loc de autorealizare, precum şi o societate în care nu contează să trăieşti mai mult, ci să-i dai vieții cât mai multe semnificații.

Când teama de virus a atins apogeul, abordau mai des acest subiect. Un lucru era cert pentru amândoi: o viață trăită permanent în frică era lipsită de orice valoare.

Cu toate acestea, Rahel a fost mai puțin rațională cu privire la virus. Timp de câteva săptămâni, starea ei de panică a alternat cu cea de calm, în funcție de frecvența cu care asculta ştirile. Cifrele privind infectații şi morții nu şi-au ratat obiectivul şi, abia când a ascultat de rugămintea supărată a lui Peter de a se sustrage de la doza zilnică de teroare şi de a-şi folosi propria inteligență, s-a simțit mult mai bine.

În urmă cu câțiva ani, ea şi Peter şi-au făcut testamentele. Amândoi au scris că refuză măsurile de menținere în viață cu ajutorul aparatelor, hrănirea artificială, precum şi măsurile de resuscitare şi de ventilație. Acceptau doar măsurile de îngrijire paliativă. Le-au spus copiilor unde erau documentele, iar Peter i-a mărturisit că faptul că au făcut acest lucru l-a ajutat să doarmă mai bine.

Ea invidia relația lui cu moartea. Deşi nu credea în nimic – nici în viața de apoi, nici în răscumpărare, nici în renaştere –, Peter nu se temea de nimic. El nu înțelegea disperarea ce o cuprindea pe Rahel când se gândea la sfârşit. Şi nici groaza în fața ideii că această viață, scurtă cum e, era totul. Că după ea nu va fi nici întoarcere, nici simțire, ci doar un mare neant.

Şi numai gândul la asta îi accelera pulsul lui Rahel. Dar nu moartea în sine o înspăimânta, ci toate lucrurile pe care nu le-a făcut, nu le-a simțit sau nu a îndrăznit să le facă.

Involuntar, ea a scuturat din cap, şi apoi s-a oprit brusc. Încă simțea o durere surdă în spatele ochilor şi, când îl zări mai târziu pe Peter întorcându-se în curte cu Baila, păşi uşor în direcția lui, evitând orice zguduială.

El a dispărut în grajd, ca apoi să iasă cu o găleată în mână. Iapa a înfulecat lacom tot conținutul – ovăz, bucăți de morcov, două mere mici şi o mână de cereale presate. Cât a mâncat, Peter a lăudat-o şi-a mângâiat-o.

— Animalele sunt minunate.

— Să nu-ți treacă prin cap să ne luăm vreun animal, i-a spus ea.

El se sprijini cu un picior de găleata cu mâncare, pentru ca Baila să nu o răstoarne în timp ce mânca atât de energic.

— Nu în oraş... Dar cine ştie ce ne-aşteaptă. O casă ca asta, la țară, cu fântână proprie şi şemineu...

Privirea lui a devenit gânditoare. Câteva secunde mai târziu, a adăugat:

— Imaginează-ți ce-ar fi dacă ar cădea alimentarea cu energie a oraşului. Noi putem să ne descurcăm foarte bine şi aici.

— Şi dacă rămânem fără mâncare, a răspuns ea sarcastic, sacrificăm şi calul.

Chiar atunci, Baila a ridicat cu botul găleata de furaje goală şi a aruncat-o mai departe. Peter a început să râdă în hohote, cum n-o mai făcuse de mult. Aruncându-şi capul pe spate şi strângându-şi mâinile pe lângă corp, părea cu mulți ani mai tânăr.

Mai târziu, în timp ce mâncau în curte şi stropeau viespile cu apă, ea îşi aminti de strălucirea din ochii lui când i-a spus despre casa de la țară, realizând deodată că astfel de visuri nu aveau nici un farmec pentru ea. Îi plăceau

săptămânile de vară la țară, dar îi plăcea şi viața la oraş. Nu se săturase încă de Dresda, de plimbarea zilnică până la cabinet, de micile magazine, de restaurante şi teatre, de excursiile din împrejurimi şi de serile la un pahar de vin în grădini de vară. Peter, pe de altă parte, îşi prelungea treptat tururile sale cu bicicleta, de unde se întorcea acasă din ce în ce mai târziu.

— Mi-e frică să nu apuce fiecare din noi într-o direcție greşită, adăugă ea, sperând că el o va contrazice.

Pisica fără o ureche se plimba în jurul mesei şi sări în poala lui Peter, unde se încolăci stângace şi începu să toarcă. El zâmbi şi puse o mână pe blana ei.

— Ei bine, oftă el. Cred că uneori este imposibil să faci doi oameni să meargă la pas. Degetele lui mângâiau blana pisicii. Şi totuşi, ce e aşa de rău în asta?

Respirația i se opri în gât.

— Vorbeşti despre despărțire?

— Nu, Rahel. Doar gândesc cu voce tare.

Căldura îi inundă fața.

— Gândeşte mai încet, te rog, şuieră ea.

— Nu trebuie să-ți fie frică, spuse el calm. Acest loc mă inspiră să mă gândesc şi la alte posibilități. De exemplu, să-mi petrec lunile de vară ca un cioban, pe o păşune alpină.

— Nu mai gândeşti în termen de *noi*, rosti ea, aproape în şoaptă.

— Nu-i adevărat, o contrazise el. Nu pun deloc la îndoială conceptul de *noi*. Cel mult rolul meu în el. Şi profesia mea.

Pisica sări din poala lui Peter şi se îndepărtă în fugă, ca şi cum ar fi simțit tensiunea dintre ei. Rahel se uită la Peter, care i se părea neobişnuit de atrăgător. Vorbea rar despre el ca despre *soțul ei*. Cuvintele acelea pline de sentimentul posesiunii i s-au părut întotdeauna ca un colier cu lanț, însă, în adâncul ei, nutrea această pretenție: el este soțul ei, al nimănui altcuiva. Iar ea este soția lui, a nimănui altcuiva.

Alți bărbați de vârsta lui au aventuri cu tot felul de femei mai tinere, devin din nou tați, își cumpără mașini sport sau se antrenează în mod obsesiv pentru un triatlon. Cunoștea personaje care făceau toate aceste lucruri la un loc.

— Îmi pare rău, mormăi ea, nu știu ce e în neregulă cu mine.

„Nu-ți face griji în privința asta. Te iubesc și te doresc." Dacă ar fi fost un erou din filmul ei preferat, ar fi rostit și ea asemenea replici. Dar nu era decât Peter, care a pus tacâmurile deoparte, a terminat de mestecat și a continuat:

— Ca un cioban, pe pășuni alpine. Îmi place ideea.

După-amiază târziu a plecat singură în pădure să culeagă afine. Se simțea mai ușoară, durerea de cap dispăruse, și într-un sfert de oră umpluse o găleată mică de iaurt. La întoarcere s-a întâlnit cu un câine. Rahel s-a oprit și a lăsat capul în jos, sperând ca animalul să o ignore. Bineînțeles că acesta veni în fugă direct la ea, o adulmecă pe piciorul gol, salivând. Blana lui neagră și zbârcită îi trezi o amintire.

Unul dintre bărbații la care mama ei locuise o vreme a avut un câine asemănător – mare și urât, dar bine crescut. Rahel era lăsată să-l plimbe. Și, deși Rahel nu ținea neapărat la lucrul acesta, îl scotea în mod regulat la plimbare doar pentru imaginea pe care o ofereau împreună: o fetiță mică și drăguță cu un câine imens, pe care îl mustra din când în când aspru, chiar și când mergea ascultător pe lângă ea, ca să-și sublinieze autoritatea și să atragă atenția asupra ei. Trecea cu nasul pe sus pe străzile cenușii, cu mașini puține, din centrul nou, pe lângă case dărăpănate, în căutarea altor oameni și a câtorva suprafețe lucioase, în care putea să se oglindească împreună cu câinele.

Tamara, care îndrăgise animalul încă din prima clipă, ar fi vrut să îi însoțească, însă Rahel inventa tot felul de motive ca să o împiedice să vină cu ei.

Câinele a dispărut în pădure, dar amintirea surorii ei mai mici o bântui tot drumul spre casă.

Vedea în Tamara genul de persoană care, crescând cu un sentiment de permanentă respingere, devine exact cum şi-o proiectează ceilalți. Colțurile gurii o făceau să pară morocănoasă şi atunci când era fericită, iar la un moment dat morocăneala devenise caracteristica ei definitorie. Aşa intră ea în viață, şchiopătând – ca o pasăre cu aripile frânte.

În bucătărie a amestecat aluatul pentru clătite, a adăugat un pumn de afine şi a prăjit una în mult unt. Simon ar fi fost încântat. Când era copil, a deținut mereu recordul la mâncat clătite. Reuşea să devoreze cu uşurință o jumătate de duzină. La vremea aceea nu putea nici să-şi închipuie că, într-o bună zi, acest băiat cu părul tuns scurt, într-o uniformă strânsă pe corp şi cu ținută dreaptă, va depune jurământul de credință în Armata Federală.

„Jur să servesc cu credință Republica Federală Germania şi să apăr cu curaj legile şi libertățile poporului german, aşa să-mi ajute Dumnezeu."

Putea să renunțe la ultima parte cu Dumnezeu, însă n-a făcut-o. Peter a fost pe tot parcursul ceremonialului neaşteptat de fericit. Nici o încruntătură, nici o contracție a muşchilor feței. Nici invocarea de către Simon a unui Dumnezeu, în care Peter oricum nu credea, nu i-a stârnit o reacție de dezaprobare. Tocmai de aceea îl iubea!

Peter vârî în gură o clătită rulată şi o mâncă din trei înghițituri. După care o luă pe următoarea.

— De când au plecat copiii de acasă, nu mai faci clătite, mormăi el, molfăind mai departe.

— Şi tot de-atunci nu te-am mai văzut vorbind cu gura plină, spuse ea, cu un zâmbet în colțul gurii.

El s-a şters pe degete cu un şervețel din hârtie şi a strâns din umeri, ca pentru a se scuza.

— Sunt pur şi simplu prea gustoase.

Îl lăsă pe el să facă ordine şi ieşi în curte. Florile plantate recent o duceau bine. În spatele hambarului, lângă ocolul găinilor, descoperi un alt strat, pe care nu-l observase până atunci, pentru că era invadat de o vegetație sălbatică. Era cât pe ce să calce pe o scândură cu nişte cuie ruginite. O ridică şi o sprijini de peretele grajdului, care era crăpat în mai multe locuri. Totul aici era o groapă fără fund.

În curte, Peter începuse să hrănească animalele. Barza înghițea puii de-o zi, dezghețați.

— Se plimbă pe-aici ca un rege. Şi priveşte cu atâta aroganță! îi spuse ea lui Peter, care privea pasărea cu o satisfacție evidentă. El începu să râdă.

— Nu are rost să judeci animalele din punct de vedere moral. Ele sunt ceea ce sunt. Spre deosebire de noi, care ne prefacem în mod constant că suntem altcineva.

Rahel îşi dădu ochii peste cap.

— Ştiu şi eu asta. Nu începe iarăşi să-mi dai lecții.

Încercă să treacă pe lângă el, dar o opri.

— Vino aici! spuse el, punându-şi brațele în jurul ei. Şi o mângâie pe spate. Rahel îşi apasă capul de pieptul lui şi închise ochii. Aproape că îi era ruşine de asta, dar nu avea nevoie decât de o îmbrățişare adevărată şi se înmuia pe loc.

Vineri

Rahel aştepta poşta cu nerăbdare.

Cu trecerea timpului, devenise din ce în ce mai greu să-şi facă unul altuia surprize plăcute. Aveau tot ce le trebuia şi mai mult de-atât. Dar miercuri s-a gândit să comande două cadouri pentru Peter: un ceai verde japonez, pe care, din cauza preţului (şaizeci de euro pe suta de grame), nu şi-l cumpăra decât foarte rar, şi un album ilustrat cu oraşul Dresda în secolul al XIX-lea.

Aveau norocul să locuiască în centrul nou al oraşului, într-un cartier care nu fusese distrus complet în luna februarie a anului 1945. Peter citise cam totul despre bombardamentele americanilor şi britanicilor şi mai ales despre atacul aerian asupra oraşului Dresda, ordonat de Arthur Harris. Uitase odată o carte cu poze pe masa din bucătărie: *Brandstätten. În lumina bombardamentelor*. Simon avea pe-atunci zece ani. Rahel ajunsese prea târziu, iar ochişorii lui şocaţi se opriseră la poza a două cadavre carbonizate complet, în poziţie de atac, din cauza căreia Rahel şi Peter s-au certat foarte tare în seara aceea.

În timpul plimbărilor prin oraş îi spunea deseori cât de mult ar fi vrut să vadă Dresda înainte de atacuri. Albumul ilustrat era un substitut improvizat, dar, spera ea, unul care îl va face fericit.

Se îndreptă spre cutia poştală, deschise clapeta şi respiră uşurată. Ceaiul şi cartea erau acolo.

La sfârşitul anilor 90 şi începutul anilor 2000, obişnuiau să sărbătorească ziua de naştere a lui Peter cu un grup de prieteni în Saloppe, un local aflat în apropiere de Elba, dar nici Saloppe, şi nici vechiul grup de prieteni nu mai erau ce-au fost cândva.

Sau era invers? S-au schimbat ei între timp atât de mult?

Cercul lor de cunoştinţe a fost multă vreme alcătuit din oameni dintre cei mai diverşi. Primele certuri au fost din cauza copiilor. Modul în care erau educaţi copiii a fost subiectul unor discuţii aprinse, şi multe prietenii cu părinţi

prea dezinvolți şi cu copiii acestora, care le-au devenit antipatici fără voie, n-au putut fi menținute.

Unul dintre cuplurile lor de prieteni începuse să practice comunicarea non-violentă, ceea ce însemna, printre altele, renunțarea la ironie. La început, Rahel a fost de acord, deşi era reticentă, însă Peter, care găsea o mare plăcere în a provoca, şi-a dat frâu liber talentului său în această privință. Astfel, şi această prietenie s-a evaporat treptat.

Alții, la rândul lor, pretindeau poziții politice clare cu privire la anumite evenimente sociale, însă Rahel şi Peter refuzau să ia o atitudine clară. Opiniile lor nu se încadrau în nici o tabără politică. După incidentele de la universitate, mulți dintre colegii lui Peter s-au distanțat.

S-au format cercuri noi, mici şi omogene, care se apreciau reciproc la fel de puțin pe cât se înțelegeau între ei. Toleranța, cu cât era mai vehement invocată, cu atât mai puțin era practicată. Cel puțin asta era impresia lui Rahel. Totuşi, câteva prietenii au rezistat: Henriette şi Axel, familia de medici ai căror fii erau prieteni cu Selma şi Simon şi care locuiau foarte aproape de ei, în cartierul Radeberg. Enzo, care studiase istoria şi deținea acum un anticariat, desupra căruia locuia, la etaj, într-un apartament micuț. Şi, în cele din urmă, Cordelia, viticultoarea cu propria ei podgorie lângă Radebeul. Peter a intrat în vorbă cu ea la un festival pe malul Elbei, cu mulți ani în urmă, şi după ce Rahel şi-a depăşit gelozia, a rămas între ei o prietenie trainică.

Rahel s-a întors în casă cu gândul să-i invite pe toți aceştia la Dresda şi să-l sărbătorească pe Peter mai târziu, în compania lor.

Ajunsă în camera ei, împinse un scaun la fereastră şi o sună pe Ruth.

Primul lucru pe care l-a auzit în telefon au fost strigătele pescăruşilor. Ruth i-a povestit cum stătea desculță în nisip

şi privea marea. Apa avea culoarea Mării Sudice. Aproape turcoaz. Frumoasă.

— Unde e Viktor? Cum se simte? o întrebă Rahel.

— Acum are fizioterapie. Înainte a fost cu mine la o plimbare pe plajă.

— Sună bine! exclamă Rahel bucuroasă, dar la celălalt capăt al firului s-a făcut linişte.

— Ruth? Mai eşti acolo?

— Da. Din nou tăcere, apoi întrebarea: Auzi, Rahel? Vântul, valurile, pescăruşii? Uneori mă trezesc la ora cinci dimineața, ca să fiu prima pe plajă. Şi de câte ori văd o bucată frumoasă de lemn, o ridic şi mă gândesc dacă Viktor poate să mai facă ceva cu ea. Pe vremuri obişnuiam să ne întoarcem din vacanțele noastre la Marea Baltică cu cutii pline de obiecte găsite. Apoi, el dispărea câteva zile în atelier, de unde ieşea din când în când, doar ca să mănânce câte ceva şi să doarmă.

Ea râdea, însă era un râs lipsit de bucurie.

— Ascultă, draga mea, continuă Ruth, mă duc să înot. Ne auzim. Poate nu azi, dar cel târziu duminică, de ziua de naştere a lui Peter. Ai grijă de tine. La revedere, draga mea.

Apoi închise, fără să pună o singură întrebare despre condițiile de acasă.

Din cauza căldurii, au prânzit înăuntru. Rahel a pregătit sendvişuri cu roşii, mozzarella, pesto de busuioc şi o salată verde. Peter i-a turnat un pahar de vin alb fără să o mai întrebe. Când ea aruncă o privire sceptică, el îi spuse:

— Ei, hai, doar suntem în concediu.

După masă, la cafea, ea şi-a amintit de țigară. De zile întregi nu-i mai trecuse prin minte ideea de a fuma, dar acum simțea din nou dorința.

Peter nu mai termina de vorbit. De ce nu se retrăgea în camera lui, aşa cum făcea de obicei? Nu-i lăsa nici o ocazie să scape de el. Atunci i-a amintit că el şi-a propus, cât timp

mai stătea în Dorotheenfelde, să învețe la fiecare două zile o poezie pe de rost. Dacă începea chiar atunci, urma să ştie deja şase poezii când se întorcea la Dresda. Antrenamentul creierului. O rezervă de minte pentru vremuri fără minte.

El zâmbi.

— Ai putea să participi şi tu.

Rahel scutură din cap şi îşi mai turnă un pahar de vin.

— Eu sunt în concediu.

Mai târziu stătea rezemată de uşa de la intrare şi se uita afară. Nu se mai vedea nici un animal. Nori albaştri şi negri întunecau cerul, aerul sclipea. O rafală de vânt suflă praful pe lângă ea, iar din depărtare se auzi zgomotul slab al unui tunet.

Ea urcă scările. Pe coridor se opri. Uşa lui era întredeschisă.

În camera lui Peter era o răcoare plăcută. Stătea întins cât era de lung pe pat, cu brațele încrucişate după ceafă, cu nasturii de la pantaloni descheiați şi repeta nişte cuvinte în şoaptă. Lângă el zăcea o carte deschisă.

— Ce faci? îl întrebă ea şi se aşează lângă el.

— Memorez prima strofă din Hölderlin, *La jumătatea vieții*.

— O ştie oricine, răspunse ea, neimpresionată, recitând fără cusur, sub impulsul vinului, primele două strofe.

El o privi uimit, dând din cap în semn de apreciere, zâmbi şi tăcu.

Rahel se întinse lângă el. Îşi apăsă capul pe brațul lui, atingându-l cu o mână pe abdomen. Pieptul lui se ridica şi cobora în mod uniform, mirosul lui o învălui. Închise ochii şi îşi strecură o mână în pantalonii lui. Surprinsă de propriul curaj, coborî cu mâna un pic mai jos, iar când simți corpul lui răspunzând, îl sărută. Apoi el şi-a întins mâinile după ea, şi cu barba i-a zgâriat pielea. L-a lăsat să o dezbrace de

rochie şi de slipi, şi, deşi totul s-a încheiat după un sfert de oră, a simţit cum se întoarce la ea dintr-o lungă călătorie.

Sâmbătă

După prânz au auzit o maşină. Stăteau pe banca de la intrarea în casă, cu o cană de cafea în mână, ridicând în acelaşi timp ochii şi privind cu încordare spre intrarea în curte. Nu aşteptau pe nimeni, iar poştaşul trecuse de mult. „Nu se poate”, gândi Rahel. În ochii lui Peter se citea frica. Acum, când distanţa dintre ei se micşorase, tot ce pătrundea din afară era deranjant, periculos.

Maşina a intrat uşor în curte. Un număr de München. Faţa lui Peter s-a luminat, Rahel a sărit în picioare şi a alergat spre maşină. De pe scaunul din dreapta a coborât Selma.

— Bună, mama! a strigat ea, deschizând portiera din spate şi ridicându-l în braţe pe Max, care era adormit.

Simon s-a apropiat cu paşi uşori de Rahel. Îmbrăţişarea lui a fost strânsă şi intimă. Ea îi inhală mirosul cald, simţind brusc cum se transpune în perioada când ea era tânără, şi el era bebeluş. De la bun început i-a plăcut cum mirosea pielea lui, îl sorbea cu totul şi nu se mai sătura de el.

— Ei, te bucuri că ţi-am adus prinţişorul? o întrebă Selma, făcându-i cu ochiul, pe jumătate pregătită de atac.

Peter o strânse în braţe cu putere şi îl mângâie pe Max pe obrăjorii lui roşii de la somn.

— Dar ce faceţi aici? îi întrebă el, râzând.

Îl îmbrăţişă şi pe Simon strâns, şi Selma răspunse:

— Surpriză de ziua ta de naştere!

— Dar ziua mea e abia mâine.

— Mâine seară trebuie să fiu înapoi la München, spuse Simon.

Rahel o privi pe Selma.

— Unde e Theo?

— N-a vrut să vină cu noi. L-am lăsat cu Vince.

Ea a dat din cap şi a luat-o ca pe un semn bun. Apoi şi-a pus mâinile pe braţele lui Simon şi le-a strâns cu putere. Selma a scos un sunet răutăcios.

— Cum se mai uită la el! Parcă ar fi îndrăgostită.

— Nu s-au mai văzut de la Crăciun, Selma, spuse Peter, cu ton moderat, uitându-se cu subînţeles la Rahel.

— Vă e foame? întrebă ea. Pot să vă fac repede ceva de mâncare.

Simon o refuză.

— E în regulă, mama. Am mâncat pe drum.

Vorbea cu accent bavarez.

— Nu s-a schimbat nimic pe-aici, spuse el, după ce aruncă o privire în jur. Timpul a rămas pur şi simplu în loc.

O jumătate de oră mai târziu, Rahel îşi privea fiul jucându-se cu Max.

Simon stătea în apă până la buric, îl ridica pe Max deasupra capului, apoi, dintr-odată, îi dădea drumul şi se prefăcea că îl aruncă. Max ţipa de plăcere. Nu se săturase nici la a douăzecea repetare. Simon i l-a dat înapoi Selmei pe micuţul care dădea din picioare, dar Max a sărit pe loc înapoi spre el.

Simon s-a întins cât era de lung în nisip. Corpul lui era dovada sportului consecvent şi a unui stil de viaţă sănătos, iar Rahel nu-şi mai putea lua ochii de la el.

— Şi eu am fost la fel de obraznic când am fost mic? o întrebă el zâmbind şi împingându-l pe Max, care încerca din răsputeri să se urce din nou peste el.

Da-ul lui Peter şi *nu*-ul lui Rahel, rostite în acelaşi timp, au făcut-o pe Selma să exclame:

— De ce nu mă miră?! Întorcându-se spre Simon, adăugă: În amintirea mamei, eu am rămas singurul copil obositor.

— Probabil că ai şi fost, răspunse el, râzând.

Selma aruncă un pumn de nisip înspre el. Rahel a încercat să privească în altă parte. Cel mai mult şi-ar fi dorit să fie câteva ore singură cu Simon. Discuţiile cu el erau atât de plăcute, pentru că el nu spunea orice prostie şi nu ajungea niciodată să provoace stări emoţionale atât de obositoare, cum se întâmpla de obicei în discuţiile cu Selma.

Max se agăţase acum de spatele lui Simon. După douăzeci de flotări cu copilul în spate, l-a împins la o parte, a fugit în apă şi s-a scufundat. Max începu să ţipe.

Rahel se gândi că singura ocazie să stea mai mult cu fiul ei va fi pe seară, când Selma îl va duce pe Max la culcare. Apoi a luat punga cu jucării de nisip, le-a scos pe toate şi le-a pus lângă Max, care se opri din ţipete la fel de repede cum începuse.

Selma a venit lângă Peter. A pus capul pe umăr, lăsându-şi părul să-i cadă pe spatele lui.

— Simon e întotdeauna foarte fericit, îi spuse ea, pe un ton de reproş.

Peter a cuprins-o cu braţul.

— Şi Simon are momentele lui dificile. În plus, el nu are copii. Gândeşte-te la momentul în care tu...

— Nu, nu e vorba de asta, l-a întrerupt ea. Eu nu am fost niciodată atât de fericită cum a fost el.

Atunci s-a ghemuit şi mai tare lângă tatăl ei – cu partea de sus a corpului apăsată de picioare şi cu capul băgat înăuntru. A rămas mult timp în această poziţie.

Apoi a sărit brusc în sus, s-a îndreptat cu paşi săltăreţi spre Max, s-a aşezat lângă el, a luat o lopăţică şi a început să construiască un castel. Toată melancolia care o cuprinse înainte dispăruse dintr-odată. Cu o bucurie copilărească, săpa în nisip, râdea împreună cu cel mic şi îl săruta cu putere.

Rahel n-a putut niciodată să se joace cu copiii după regulile lor. N-a reuşit niciodată să mişte miniaturi de animale pe podea şi să vorbească pe diferite voci, nici să imite un medic pentru păpuşi sau o luptătoare cu spada, nici să-l caute pe Simon, ascuns prin toate cotloanele, sau s-o tragă pe Selma cea plângăcioasă pe hol, într-o cutie veche de carton – toate lucrurile acestea o plictiseau teribil, aşa că l-a lăsat pe Peter să se ocupe de asta. Dar nici Peter n-a făcut faţă mai bine acestui rol impus cu forţa.

— Copiii trebuie să se joace cu alţi copii, îi explica el când voia să fugă din nou de răspundere.

Era clar că Peter nu avea remuşcări din cauza asta. Pe când conştiinţa ei era din ce în ce mai încărcată când se uita la Selma jucându-se cu copilul ei. În interiorul ei auzea doar cuvinte de genul *mamă rea*, *timp pierdut* sau *momente care nu se mai întorc niciodată*.

S-a dus la Peter, s-a aşezat lângă el, exact în locul în care a stat Selma, şi i-a atins uşor braţul. Un zâmbet aproape invizibil i-a luminat faţa. Era vizibil doar în ochii lui, şi asta a liniştit-o.

După-amiază târziu, după o masă de prânz copioasă şi o gustare substanţială cu ceai cu gheaţă, cafea şi prăjitură, Peter l-a urcat pe Max pe cal şi au plecat să se plimbe.

Simon şi Selma s-au dus la bolovan ca să trimită câteva mesaje, în timp ce Rahel a mai rămas jos.

Eforturile lui Vincent de a-şi îmbunătăți căsnicia n-au fost zadarnice. El şi Selma au fixat prima programare la terapia de cuplu peste două săptămâni. Ideea de a studia arta ilustrată în Leipzig nu dispăruse încă, însă cel puțin nu mai apărea numele electroacusticianului în acest context. În schimb, ea a povestit că Vincent s-ar putea muta cu serviciul la Banca Saxonă de Reconstrucție din Leipzig. Şi că o schimbare de acest fel le-ar face bine tuturor.

Simon a ocolit toate răspunsurile cu privire la viața lui privată. Momentan, Lisa şi cu el sunt foarte ocupați. Nu vor să-şi oficializeze relația. Vor să rămână deschişi la schimbări.

— Bla-bla-bla... spuse Selma, iar Simon zâmbi.

Rahel se întreba cui îi scria, dacă nu Lisei. Nici una dintre prietenele lui de până atunci nu-i plăcuse lui Rahel în mod deosebit. Era aceeaşi tipologie de blondină sportivă cu părul strâns în coadă şi corp perfect. Teoria Selmei era simplă, dar logică: era vorba despre sex şi atât, nimic mai mult.

Selma se întoarse. Se aşează lângă Rahel şi oftă.

— Eşti bine? o întrebă Rahel, cu voce duioasă. Selma strânse din umeri.

— Mi-aş dori să meargă din nou lucrurile între mine şi Vince, dar nu ştiu cum să fac. Când el vrea să mă atingă, încremenesc. Crezi că o să dispară sentimentul acesta cu timpul?

Rahel se gândi o clipă, şi apoi îi răspunse:

— Şi noi am trecut prin asemenea momente.

— Serios?

Selma făcu ochii mari. Era clar că fiica lor nu se aşteptase la probleme între ea şi Peter. Oricum ar fi, înseamnă că au reuşit să pară nişte părinți stabili în fața copiilor lor.

— Am trecut şi noi prin vremuri mai grele.

— Şi ce-ați făcut?

— Mda, spuse Rahel. Am avut răbdare. Şi v-am avut pe voi. După un moment de tăcere, continuă: Nu ne-am pierdut niciodată interesul unul față de celălalt şi nici credința că totul va fi bine între noi. Nici în cele mai grele vremuri. Dacă nu ne-am fi luat în serios unul pe altul, n-am fi reuşit.

Selma privi în jos.

— Îl mai respecți pe Vincent? o întrebă Rahel, cu puțină teamă de răspunsul care va urma.

Selma a spus da, fără să ezite. Dar cu mirare în glas, de parcă nu şi-ar fi pus niciodată o asemenea întrebare. Apoi o întrebă:

— Şi nu v-ați înşelat niciodată unul pe altul?

Rahel nu s-a aşteptat la asta. N-ar fi fost cinstit să mintă, dar nici nu putea să-i spună adevărul propriului ei copil.

Iar adevărul e că Peter nu îi trezise niciodată pasiunea. Sexul cu el era plăcut, dar departe de a fi neînfrânat, sălbatic. De aceea l-a înşelat. Şi de-atunci, de când a simțit cum o singură atingere îi electrizează tot corpul, cum o singură privire îi stârneşte valuri de căldură în stomac, a realizat că dorința după asemenea trăiri va rămâne mereu vie.

— Cu inima nu, răspunse ea, evitând s-o privească pe Selma în ochi.

A răsuflat uşurată când i-a văzut pe Peter cu Max pe umeri şi trăgând de cal, intrând în curte.

La cină, Selma îi arunca tot felul de priviri sceptice lui Peter. Probabil îl bănuia pe el. Rahel şi-ar fi dorit să-şi fi ținut gura. Peter şi înşelatul! De râsul-râsului. Faptul că în toți acei ani nu o înşelase nu era neapărat o performanță admirabilă, ci rodul felului său de a nu-şi lua în serios instinctele primare. Ea ştia că existaseră tot felul de avansuri, însă fără succes. *Doar nu suntem animale, putem să luăm nişte decizii* – aşa suna crezul lui.

Nu se putea concentra deloc la conversația de la masă. Ce mult şi-ar fi dorit să o elibereze pe Selma de ideile ei fixe, însă, când a fost momentul, a văzut-o pe Selma fixând-o cu o privire indignată:

— *Tu* l-ai înşelat?

Rahel rosti cu un ton aproape amenințător:

— Acum nu ți-o lua în cap!

— Nici nu aveam de gând, spuse Selma calmă. Şi adăugă, după o scurtă pauză:

— Crezi că suntem ca bunica?

— Nu, îi răspunse Rahel rapid şi hotărât. Ca bunica nu suntem sigur.

Aşa cum a sperat, Selma a petrecut mai mult timp să-l adoarmă pe Max şi, în timp ce Peter era ocupat în bucătărie, Rahel a ieşit cu Simon la plimbarea mult aşteptată. N-au mers prea departe, deja se însera, şi zilele se scurtau simțitor. El i-a povestit cum se pregătea pentru admiterea la cursul de formare a ghizilor de munte din armată, că vrea să antreneze el însuşi vânătorii de munte şi cât de multe posibilități avea ca absolvent de sport, dacă planul A ar fi eşuat.

Ceea ce a uimit-o întotdeauna a fost claritatea obiectivelor sale. Simon nu era la fel precum ceilalți din generația lui, adică să încerce diverse lucruri, să renunțe la unele, să opteze pentru altele şi să o ia de la capăt, pentru a găsi un echilibru perfect între viața profesională şi cea privată. El nu făcea diferență între viața personală şi cea profesională.

— I-ai făcut o mare bucurie tatălui tău că ai venit, îi spuse ea, gândindu-se în primul rând la ea însăşi.

Simon zâmbi.

— În trecut, ziua lui tata mi s-a părut întotdeauna un calvar, pentru că şi străbunica Anna îşi sărbătorea

aniversarea în aceeaşi zi şi trebuia să mergem în fiecare an la ea la cafea.

Era *străbunica filtru*, cum îi spuneau copiii, pentru că îl trimitea întotdeauna pe soțul ei, Ernst, să treacă mai întâi prin *filtru,* şi abia după aceea să intre în casă. Trebuia să se dezbrace pe hol, să meargă la baie, să se spele şi să se îmbrace în haine noi. Abia după aceea avea voie să intre în celelalte camere.

El stătea de obicei în sufragerie, în fotoliul său maro, înfăşurat într-o pătură de lână, pentru că Anna aerisea tot timpul în cameră. Pretindea că miroase a fum de țigară, ceea ce nu era adevărat. Când Ernst a murit, Anna a spus ironic: „Cel puțin nu mai suferă de frig."

— Trebuia să ne spălăm pe mâini minute în şir, iar uneori ne şi pieptăna înainte să intrăm în casă, îşi aminti Simon. Şi în casă era tot timpul frig, pentru că ținea mereu ferestrele deschise.

— Iarna, cu încălzirea pornită, adăugă Rahel.

— Şi odorizantul acela grețos care mirosea în toată casa.

Simon se cutremură din tot corpul.

— Suferea de o tulburare obsesivă severă, îi explică Rahel, gândindu-se la Edith, care crescuse cu o asemenea mamă. Edith, care mai târziu a ținut-o pe Anna departe de cele două nepoate ale sale.

— Nu mergem la femeia aceea urâtă, le-a explicat Edith fetelor sale. Ea nu suportă copiii.

Era ciudat că bunicul Ernst nu apărea deloc în această poveste. Ca şi cum el n-ar fi existat. Şi totuşi, a fost un om prietenos şi amabil, care a murit aşa cum a trăit: în linişte, fără să fie o povară pentru nimeni. Mai târziu, singură în camera ei, în patul ei, întrebarea Selmei acaparase mintea lui Rahel: „Crezi că noi suntem ca bunica?" Nici somnul n-a făcut să dispară această întrebare, ci a împins-o şi mai tare

în straturile adânci ale conştiinţei, unde a creat imagini îngrozitoare, care au trezit-o pe Rahel la ora obişnuită.

Nu, ele nu sunt ca Edith, nici Rahel şi nici Selma.

I-a luat o viaţă întreagă să pună cap la cap o imagine cât de cât coerentă din fragmentele pe care le-a smuls treptat de la mama ei.

Deşi s-a născut la câţiva ani după terminarea războiului, Edith a fost o victimă a acestuia. Victimă a unei mame care, îmbrăcată într-un costum de carnaval cusut de ea, a alergat ca o zeiţă greacă prin oraşul Dresda cuprins de flăcări, ai cărei pantofi de aur au rămas blocaţi în asfaltul care se topea de căldură şi care a alergat mai departe desculţă, până când tălpile i s-au umplut de băşici. În timp ce alerga, se uita la fraţii ei rămaşi în urmă. Doar că în spatele ei vedea o mare de flăcări.

Şi, când Anna a născut o fetiţă, şase ani mai târziu, şi a numit-o Edith, nimeni n-a observat că oroarea acelor zile încă mai trăia în ea. Nici Edith n-a observat-o, dar a simţit-o pe tot parcursul copilăriei sale. De atunci s-a simţit chemată să caute acel sentiment anume, care părea să existe în mod natural în ceilalţi oameni.

Edith nu ştia ce fel de sentiment era acesta. Avea doar o ideea vagă şi romantică. L-a căutat printre actori, dansatori şi pictori, pentru că aceştia, la urma urmei, stăpâneau expresia acestui sentiment. L-a căutat şi printre oameni răniţi, însă tot ce-a găsit a fost alcoolul şi viaţa plină de bărbaţi care o doreau şi care stârneau în ea acest sentiment pentru o perioadă scurtă de timp şi, când acesta dispărea, îl căuta din nou; singurele constante din viaţa ei au rămas Ruth şi Viktor.

Cu timpul, trauma care modelase destinele scădea. Din generaţie în generaţie îşi pierdea din putere. Până şi Edith, născută dintr-o încremenire rece, nu era ea însăşi rece şi rigidă. Iubirea ei era capricioasă, dar fierbinte. Cât despre

Selma şi Simon, condiţiile în care au crescut erau aproape ideale. Rahel a închis ochii şi a adormit. Visele o purtau acum în sfere mai liniştite. Apărea şi Edith, mai palidă decât de obicei, mai calmă şi neobişnuit de blândă.

Duminică

Lumina dimineţii strălucea puternic prin geamul de est de la bucătărie. Pe masă se afla un buchet de flori, pe care Rahel le culesese rapid. L-a văzut pe Peter traversând curtea cu o găleată de furaje pentru găini în mână şi a calculat că în aproximativ o jumătate de oră va termina de hrănit toate animalele. Oricum îl felicitase când s-a trezit. După treisprezece zile, în care purtase doar rochia neagră de in, s-a schimbat într-o rochie albă şi s-a strecurat în camera lui Peter, desculţă şi în vârful picioarelor, trezindu-l cu un sărut.

Apoi a aranjat masa, a spart nişte ouă şi le-a bătut cu puţină smântână, piper şi sare. În timp ce turna cafeaua, a apărut Selma cu Max în braţe.

— Îmi dai şi mie o cafea? Cu lapte cald, te rog?

Rahel a dat din cap şi, după ce a terminat mai întâi cu infuzia de ceai pentru Peter, a încălzit laptele şi s-a aşezat la masă, lângă fiica ei.

— Aveţi şi voi un cadou pentru tata? o întrebă ea.

Selma a confirmat, suflând în ceaşcă.

— Fierbinte, rosti Max pe un ton serios.

— Unul frumos, spuse Selma. Apoi îşi ridică privirea, îşi strânse băiatul în braţe şi o privi pe Rahel drept în ochi.

— Mamă?

— Da, draga mea?

— Îţi mulţumesc că ai rămas împreună cu tata. E aşa frumos aici, cu tata, Simon şi cu tine. E frumos să ai o familie.

Ochii ei mari şi căprui luceau umezi, iar buzele îi tremurau.

— O, draga mea! exclamă Rahel, sărind în sus şi cuprinzând-o în braţe pe Selma.

O sărută pe frunte şi o mângâie, aranjându-i şuviţele de păr ieşite pe deasupra urechilor. Amândouă râdeau şi plângeau în acelaşi timp. Max îşi ridică privirea spre ele, dar simţi că totul e în regulă, aşa că-şi vârî degetul mare în gură.

Simon îşi bagă capul pe uşă:

— 'Neaţa la toată lumea! Mă duc să fac o baie şi mă întorc în jumătate de oră.

Selma şi-a şters lacrimile. Un val de iubire i-a inundat întreg trupul lui Rahel şi i-a înmuiat genunchii. Cu picioarele tremurând s-a întors pe scaunul ei, însă a cuprins-o pe Selma cu ambele mâini peste masă. După micul-dejun, Peter a desfăcut toate cadourile. De la Selma şi Simon primise nişte căşti de urechi minuscule, fără cablu, la care se uita un pic sceptic.

— Ştiam că o să se uite aşa la ele, i-a spus Selma lui Simon şi a început să-i explice lui Peter cu răbdare, ca unui copil, care erau avantajele acestor lucruri.

Rahel zâmbi, neîncrezătoare că le va folosi, însă când Peter, la îndemnul copiilor, a conectat căştile la telefonul său mobil şi a ascultat unul din cântecele sale preferate – *Hallelujah*, în versiunea lui Jeff Buckley –, faţa i s-a luminat şi a strigat tare:

— Excelentă calitatea sunetului! în timp ce toată partea de sus a corpului său dansa pe ritmul melodiei.

— Nu țipa aşa! îi strigă Selma, iar Simon se pocni cu palma peste frunte, râzând.

După ce a despachetat şi albumul ilustrat cu Dresda, se adânci în fotografiile istorice. Simon şi Selma priveau peste umărul lui.

— A fost frumoasă Dresda, rosti Selma îngândurată.

— Hmmm, spuse Peter, răsfoind mai departe.

După câteva pagini se opri spunând:

— Mda... dar încă se mai găseşte câte un student la curs care să poarte cu mândrie un tricou inscripționat cu *Bomber Harris do it again*.

— Cum aşa? îl întrebă Rahel. Asta nu mi-ai povestit până acum.

El a dat din mână.

— Orice cuvânt irosit despre asta ar fi prea mult.

— Inscripția asta am văzut-o undeva şi ca graffiti, spuse Selma.

Peter strânse din umeri.

— O țară în care tinerii tânjesc după propria lor distrugere nu va avea un viitor bun.

— E vorba de câțiva idioți, a răspuns Selma.

— Idioți care nu întâmpină rezistență. Nici eu nu pot să mă mai opun.

Simon şi-a coborât privirea şi a încrucişat brațele. Muşchii feței îi vibrau.

— Asta înseamnă că eu slujesc unei țări lipsite de viitor, spuse el cu asprime. Îmi pun viața în pericol pentru nimic, asta e părerea ta, nu?

Peter îl privi şocat şi închise cartea. Oftă şi se frecă pe frunte înainte să răspundă.

— Nu asta am vrut să spun, Simon. Doar ştii şi tu cum e.

— Comportamentul tău nu îmbunătăţeşte situaţia. Trebuia atunci să faci ceva. Să-l iei la întrebări, de exemplu, pe studentul acela. Să afli dacă era conştient de ceea ce scria pe tricoul lui.

— Trebuia, aşa e, îl aprobă Peter. Apoi, după o pauză de gândire: Întotdeauna am făcut asta. Am încercat să le explic, să argumentez obiectiv, să fac diferenţe. Însă în vremurile actuale gândirea obiectivă, la rece nu are nici o şansă. Confruntarea duce doar la un *shitstorm* pe reţelele sociale. Iar eu nu mai sunt pregătit pentru aşa ceva. Există lucruri mai importante în viaţă.

— Ca de exemplu?

Tonul lui Simon a rămas aspru.

— De exemplu voi. Familia mea, prietenii mei, cărţile bune...

— Aha, înţeleg... spuse Simon sarcastic. Te sustragi aşadar de la răspundere.

— Ajunge, interveni Rahel. Tatăl tău nu e nici iresponsabil, şi nici laş. Tu nu ştii prin ce a trecut el la universitate anul trecut.

Pe-atunci vorbise mult cu Selma pe tema asta, însă cu Simon doar o singură dată. A vrut să-l protejeze, să nu-i creeze greutăţi din cauza tatălui său. Avea impresia că greşise şi, ca şi cum ar fi vrut să recupereze timpul pierdut, îşi confrunta acum fiul cu evenimentele din vara precedentă. În tăcerea care urmă, Peter spuse:

— Gata, ajunge. Doar mai stai câteva ore cu noi.

— Dar, vă rog, nu în bucătărie, spuse Rahel. Aici am nevoie de linişte şi pace.

Ea îi făcu pe toţi să tacă. Simon îl apucă pe Max în trecere, iar la scurt timp după aceea Rahel îl văzu pe fereastră cum se juca hopa, hopa, hop cu băiatul, care ţopăia de bucurie. Mai târziu, s-a aşezat la masa din bucătărie, cu ochii fixaţi pe aragaz, într-un miros greu, cald

şi dulce de prăjitură. Selma a făcut-o. Era cea mai bună cofetară. Fiica ei stătea cu faţa la fereastră, departe de ea. Întrebarea pe care i-a pus-o trebuia să sune dezinvolt, însă Rahel o cunoştea prea bine pe Selma ca să nu remarce şi subînţelesul din ea. Ceva nu era în regulă.

— Puteţi să-i luaţi pe copii peste două săptămâni? În weekend? De vineri până luni? Îi puteţi duce luni la grădiniţă şi eu îi iau după-amiază.

— Vrei să rămâi singură cu Vince? întrebă Rahel, făcând pe-o naiva.

Selma nu răspunse imediat. În schimb, se duse la aragaz, se aplecă, se uită prin geamul de sticlă al cuptorului şi murmură:

— Arată bine.

Cu vocea aparent indiferentă, adăugă:

— Vince pleacă în weekendul acela. La canotaj pe râul Unstrut. Ştii şi tu, excursia lui anuală cu băieţii. Excursia băieţilor.

— Uită-te la mine, o îndemnă Rahel, iar când Selma se întoarse spre ea şi o privi cu o fericire încordată în ochi, Rahel şi-a dat seama.

— Eu credeam că încerci să-ţi salvezi căsnicia.

Toată tensiunea de pe faţa Selmei a dispărut. Cu un oftat adânc, s-a aşezat pe un scaun.

— Chiar asta vreau. Dar trebuie să aflu dacă sentimentele mele pentru Vince sunt încă suficient de puternice.

— Şi crezi că vei afla asta când vei fi cu iubitul tău?

— Da! răspunse ea apăsat. Asta cred. Poate că voi realiza atunci că nu e un tip chiar atât de grozav.

— Într-un weekend, fără copii, fără obligaţii şi fără treburi zilnice nu poţi să vezi părţile lui negative, Selma.

Rahel clătină din cap. Privirea ei se îndreptă afară, acolo unde Peter şi Simon discutau înfocat, în timp ce Max stătea

jos cuminte şi se uita la barza care se plimba maiestuos prin curte.

— Te rog, mama!

— Mai înainte ai spus ce bine e să ai o familie.

— Da, ştiu. Totuşi! Cum să-ţi explic... Mă simt altfel cu... Ezită să-i pronunţe numele, dar până la urmă reuşi să-l rostească, mai încet şi foarte blând: ...cu Moritz. Într-un fel mă simt mai mult eu însămi.

Ziua a trecut greu. Rahel simţea cum se îndoaie din umeri şi cum îi coboară colţurile gurii.

— În regulă, spuse ea obosită. Dar nu o să-l mint pe tatăl tău. Nu e momentul potrivit pentru secrete.

— Tata mă va înţelege, răspunse Selma triumfătoare, o sărută scurt pe Rahel pe obraz, îşi luă telefonul şi se grăbi să iasă afară. Rahel a văzut-o cum a trecut în grabă pe lângă Max şi pe lângă cei doi bărbaţi şi s-a îndreptat spre bolovan. Îi venea să plângă. A pus ceasul în bucătărie ca să nu uite de tort. Apoi a ieşit în curte.

Peter vorbea la telefon. Până la prânz sunaseră toţi cei care contau pentru el. Ruth a fost extrem de grăbită, dar a promis că va suna a doua zi din nou. Henni şi Axel i-au cântat chiar un cântec, iar el i-a invitat la ei în weekend, peste două săptămâni. Rahel nu i-a spus că nu vor putea face nimic, pentru că vor fi nepoţii la ei. Şi-au petrecut restul timpului împreună făcând baie în lac, plimbându-se şi mâncând. Din tortul excelent făcut de Selma nu a mai rămas decât o bucăţică. Rahel o înveli într-o folie de aluminiu şi o strecură pe ascuns în buzunarul lui Simon. Copiii au plecat pe la ora două. Max urma să doarmă în maşină, iar Simon va ajunge până la miezul nopţii în München, în ciuda ocolului pe care-l făcea prin Dresda. Ciudat era că Rahel nu simţea nici un regret la despărţire, deşi Simon şi Selma n-au stat cu ei decât o zi şi jumătate. Voia să simtă un pic de durere, dar nimic.

La ora cinci după-amiaza a deschis sticla de Crémant, pe care o păstrase ascunsă în frigider, şi a ţinut un toast pentru cea de-a cincizeci şi cincea aniversare a lui Peter. O oră mai târziu zăcea goală şi epuizată lângă el, în pat. De data aceasta, el făcuse primul pas, iar acum vârfurile degetelor lui se plimbau uşor pe spatele ei, în sus şi în jos.

— Trebuie să merg la toaletă, murmură ea fără să se mişte.

Dacă mai stătea aşa întinsă, cu picioarele îndoite, mai rezista un timp.

— A fost frumos cu copiii, spuse el. Dar şi fără ei e frumos.

Rahel îşi întoarse capul surprinsă spre el. Degetele lui se mişcau în continuare pe spatele ei, ca dintr-un automatism, precum o maşină pe care o porneşti şi care stă pe loc doar când o opreşti din buton. Apoi îşi retrase mâna şi se întoarse pe spate.

— Ştii, spuse el, dacă ţi-ai lua acum un amant, n-aş avea nimic împotrivă.

Lui Rahel i s-a tăiat respiraţia, însă Peter a continuat fără probleme.

— Nu cred că mai există ceva care să ne despartă. De-acum încolo putem să mergem fiecare pe drumuri mai neconvenţionale, fără să ne pierdem. Nu mă crezi?

El s-a întors spre ea, dar Rahel a rămas nemişcată.

— Nu, şopti ea, nu cred asta.

El o cuprinse cu braţul, ea îi simţi răsuflarea în ceafă.

— Vreau să spun că îţi înţeleg perfect nevoile, spuse el cu grijă, şi când ea îl întrebă, fără să se mişte, cum rămânea cu nevoile lui, a urmat o pauză mai lungă.

— Îmi place să fac din nou dragoste cu tine, a spus el, într-un sfârşit. Numai că aş putea foarte bine şi fără asta. Te iubesc oricum.

Cele două cuvinte magice nu şi-au ratat efectul. Încet-încet perplexitatea care o cuprinsese s-a împrăştiat şi nevoia de a merge la toaletă deveni atât de urgentă, încât Rahel sări din pat şi se repezi în baie.

Apoi nu s-a mai întins lângă el. Peter s-a ridicat şi a mângâiat-o pe păr.

— Scuză-mă. Nu ştiu ce-a fost în capul meu.

— Nu e o idee foarte bună, îi spuse Rahel, adăugând după o scurtă pauză: Cred că subapreciezi dinamica pe care ar aduce-o un bărbat străin în relația noastră. Crede-mă, nu funcționează.

El o aprobă din cap.

— Uneori am şi eu nişte idei...

— Da, spuse ea oftând. Uneori rațiunea îți stă în cale.

A treia săptămână

Luni

Prima zi din ultima săptămână începu cu o durere în partea stângă, care se deplasa ca un şoc electric de la fund până la gambă. Nervul sciatic o imobilizase de mai multe ori. A desfăcut covoraşul de yoga şi a făcut exerciţiile pe care i le-a arătat fizioterapeutul în astfel de cazuri. O răsucire a coloanei vertebrale şi câteva întinderi atente au alinat durerile, însă mai târziu, când jetul de duş fierbinte i-a lovit partea din spate a genunchiului, a tresărit din nou.

A scuturat un păianjen din prosop, l-a privit fugind – nu era pentru prima dată – şi s-a întrebat dacă a fost întotdeauna acelaşi păianjen. Apoi s-a uscat, şi-a pus o pereche de blugi şi o bluză colorată şi a coborât cu grijă scările.

Faptul că trupul ei reacţiona ca o divă capricioasă cu fiecare an care trecea îi întuneca previziunile asupra viitorului. Însă Rahel hotărâse cu mult timp în urmă să nu lase oasele, vertebrele, tendoanele, articulaţiile, muşchii şi nervii să-i controleze viaţa. Uneori mai vorbea cu vinovatul respectiv, iar azi destinatarul discursului ei era nervul sciatic. I-a promis că va contribui la bunăstarea lui prin exerciţii zilnice, dacă o va lăsa în pace. După micul-dejun, a înghiţit totuşi un calmant.

Peter stătea afară, în curte, înconjurat de pisici şi complet absorbit de cartea pelerinului. Probabil a văzut-o cu coada ochiului, căci, fără să-şi ridice privirea, s-a dat puţin la o parte şi a bătut cu palma peste locul liber de lângă el.

— Viktor şi-a făcut aici nişte notiţe, spuse el.

— Serios? Ce-a scris?

— *Aş vrea să pot să cred.*

— Asta aş vrea şi eu, rosti Rahel, cu un oftat adânc.

— Ştiu la ce te gândeşti acum.

Când erau copiii mici, lui Rahel îi trecuse prin cap, dintr-o teamă bruscă, să îi boteze.

— Acesta nu e un club în care copiii noştri să se înscrie, a decis Peter în mod categoric. De obicei nu spunea un „Nu!” atât de categoric, dar atunci când a făcut-o, Rahel n-a mai avut nici o şansă. Mai ales că ea nu avea alte motive credibile în afară de faptul că botezul ar mai fi calmat-o.

Refuzul lui a enervat-o şi a relaxat-o în egală măsură. Cum ar fi putut ea să-i înveţe pe copii religiozitatea? Toţi, de trei generaţii, erau atei.

Peter a înghiontit-o într-o parte.

— Hei? Iar te-a ajuns vremea aceea? o întrebă el ironic.

Ea a râs şi a strâns din umeri neputincioasă.

— Credinţa e o sursă de putere de care eu nu dispun.

— Găseşte-ţi alta, răspunse el indiferent. Pisica fără o ureche veni în fugă, sări în poala lui, se răsuci o dată şi se ghemui.

— Dacă ar fi aşa de simplu...

Din nou durerea îi străbătu piciorul. Şi-l puse pe cel stâng peste coapsa dreaptă şi exercită o uşoară presiune cu mâinile pe piciorul îndoit şi ridicat.

— Nervul sciatic? o întrebă el îngrijorat.

— De unde ştii?

— Pentru că întotdeauna faci aşa când te doare.

— Ei bine, îmbătrânesc şi eu.

Fără să răspundă, el o întrebă:

— Ce părere ai să mergem la Ahrenshoop să-i vizităm pe Viktor şi pe Ruth?

— M-am gândit şi eu la asta, spuse ea, mutând greutatea pe fesa dreaptă şi ridicându-se în cele din urmă în picioare.

— Totuşi nu pot să stau jos atâtea ore, în maşină.

S-a plimbat de câteva ori în sus şi în jos, apoi şi-a sprijinit piciorul stâng de bancă.

Peter se juca cu urechea pisicii care torcea. O împingea cu vârful degetului şi zâmbea la fiecare tresărire a pisicii.

— Dacă Viktor ar putea să vorbească cu tine, îi spui? o întrebă el şi, după o pauză de gândire: Dacă el este într-adevăr tatăl tău, atunci vei moşteni într-o bună zi această casă.

Rahel rămase în continuare cu picioarele ridicate pe bancă, într-o poziție care-i alina durerea.

— M-am gândit şi eu la asta, recunoscu ea.

Coborî încet piciorul, se aşează în genunchi, se întinse din nou şi răsuflă uşurată. Ori tableta şi-a făcut efectul ori întinderea a ajutat-o, în orice caz, tot ce-a mai rămas din durere era o mică înțepătură.

Peter a însoțit-o la lac, chiar dacă el făcuse deja o tură, înainte de micul-dejun.

— Ce-ai vorbit ieri cu Simon? Când stăteați în curte? îl întrebă ea în drum spre zona de scăldat.

— Despre starea națiunii, răspunse el ironic, adăugând apoi mai serios că fusese vorba despre prestigiul meseriei de soldat, la care Simon se aştepta sau mai degrabă nu se aştepta. Opinia publică cu privire la meseria de soldat se schimbase în mod fundamental. L-a întrebat dacă era conştient de modul de viață pe care urma să-l ducă: transferuri frecvente, plecări în străinătate, pericole reale, dar mai ales respingerea multora care credeau că soldații sunt nişte criminali.

— Şi?

Peter a ridicat din umeri.

— O va face oricum. „Cineva trebuie să o facă", a spus el. „Astfel încât ceilalți să poată pluti în bulele lor colorate." Şi are dreptate în privința asta.

De fapt, amândoi se hotărâseră să nu-i mai spună ce să facă. „Dacă nimeni nu e pregătit să apere libertatea, atunci se va sfârşi şi cu această libertate", spusese cândva Simon, şi, deşi ea îi dădea dreptate, nu voia să-şi vadă propriul fiu ancorat în această responsabilitate.

Oftă şi rămase tăcută.

— Dar pentru statul acesta! rosti Peter cu voce tare. Cu toate interdicţiile, comenzile, decretele şi regulamentele sale până la a mia ramificaţie, căruia nu-i pasă deloc de libertate...

— Peter, îl apucă Rahel de braţ. Nu vorbi aşa, te rog.

El respiră adânc, o aprobă şi tăcu.

La locul de scăldat, o bătrânică în costum sportiv de baie se sprijinea de un copac şi privea lacul. S-a întors spre ei, i-a salutat, şi-a strâns lucrurile şi a dat să plece.

— Nu vrem să vă alungăm, îi spuse Peter, însă ea a răspuns că oricum trebuia să ajungă acasă.

Ca să nu stârnească nervul dureros, Rahel a făcut câteva mişcări de înot, dar nu s-a mai gândit la Simon, ci la perioada de după vacanţă. Peste o săptămână, pe la aceeaşi oră, va sta în faţa ei, plângând, Jannik B., un tânăr de douăzeci şi cinci de ani. Îi lipsea orice motivaţie interioară. Fiecare a doua frază pe care o spunea începea cu: „E dreptul meu...” Un om jalnic, ajuns la nivelul de maturitate al unui copil mic.

Rahel a petrecut multe ore cu el ca să-l facă să realizeze de ce nu-i mergea bine în viaţă. Într-o zi i-a povestit despre sistemul de recompense pe care părinţii lui l-au folosit de-a lungul copilăriei sale: îi dădeau bani pentru fiecare notă bună, dacă ducea gunoiul, dacă golea maşina de spălat vase sau dacă mergea la cumpărături. Pentru fiecare sarcină pe care o rezolva în mod voluntar, era lăudat peste măsură şi nu-şi amintea să fi fost vreodată criticat de părinţii săi. Recompensele creşteau odată cu vârsta şi căpătau dimensiuni considerabile. Imaginea de sine care rezultase se bătea cap în cap cu lumea exterioară, care nu-i mai acorda aceeaşi atenţie şi admiraţie.

Imediat după el urma Susanne L., o tânără de treizeci şi opt de ani, care devenise recent mămică. Îşi dorise o naştere la domiciliu, dar în ultimul moment a fost nevoită să meargă la spital. Acum nu era deloc bucuroasă că bebeluşul se născuse sănătos şi fusese salvat de la asfixiere printr-o cezariană de urgenţă, ci se simţea traumatizată de intervenţia chirurgicală atât de violentă. Ea şi soţul ei şi-ar fi dorit să fie cu totul altfel – cu muzică frumoasă în fundal, trăiri conştiente şi, bineînţeles, fără personal sanitar. În prima şedinţă, Rahel nu s-a putut abţine să-i spună că datorită acelui personal sanitar copilul ei trăia. Cu toate acestea, femeia insista asupra suferinţei ei. O traumă cauzată de discrepanţa dintre dorinţă şi realitate.

După o pauză scurtă de cafea, Rahel va primi apoi un tânăr de treizeci şi unu de ani, pe nume Hannes F., care suferea de psihoză în urma consumului excesiv de marijuana în adolescenţă, care nu lucrase niciodată mai mult de câteva luni la rând, care prefera să se relaxeze şi care nu cunoştea decât un singur subiect: venitul de bază necondiţionat. Dacă l-ar avea, ar realiza atâtea proiecte, iar când Rahel îl întreba de ce n-a făcut-o pur şi simplu, îi răspundea că Forţele de muncă îi tot suflau în ceafă şi că avea destule pe cap încercând să scape de toate ofertele de slujbe pe care le primea. Toate sub nivelul lui, spunea el, clătinând din cap. Imposibil de făcut, din punct de vedere psihic.

Vremurile bune nasc oameni slabi, se gândea ea, fără să se excludă pe sine.

Răbdarea pentru pacienţi scăzuse în mod alarmant. Venise momentul ca ea însăşi să fie supervizată. După ce se va întoarce din concediu, va face o programare.

Rahel îşi scufundă capul în apă şi se lăsă pradă acelei imponderabilităţi, alungând gândurile legate de muncă. Şi

durerea dispăruse, acum era momentul perfect. Ieşi din nou la suprafaţă, privi înspre mal, acolo unde Peter stătea în picioare în apa puţin adâncă, dorindu-şi din toată inima să imortalizeze acest moment.

*

Ruth a sunat spre seară. Viktor se simţea mult mai bine, povesti ea veselă – un adevărat salt în recuperarea sa. Nu-şi putea explica cum de în dimineaţa aceea a vorbit pentru prima dată despre viitor şi credea că e un semn bun, că a prins din nou curaj. Îşi pierduse controlul asupra mişcărilor fine, munca artistică era exclusă, dar limbajul i se îmbunătăţea, făcea mai multe plimbări zilnice şi apetitul său creştea de la o zi la alta. Îşi revenea treptat la cum fusese înainte. În dimineaţa aceea îi răspunsese destul de aspru unei asistente, care i se adresase ca unui copil, că o fi el bătrân, dar nu e idiot. Iar la prânz i-a spus lui Ruth o glumă.

— Oh, Ruth, spuse Rahel, nici nu ştii cât de tare mă bucur.

Peter, care stătea cu braţele încrucişate la baza scărilor, zâmbi şi ridică degetul mare. Apoi Rahel o întrebă în receptor:

— Ce părere ai de o vizită a noastră? Joi, de exemplu?

Ruth tăcu pentru o clipă.

— O vizită, repetă ea în cele din urmă. De fapt, de ce nu? Dar va trebui să-l întreb mai întâi pe Viktor. Să nu fie prea mult pentru el.

Era imposibil să planifici ceva doar cu unul din ei. Auzeai mereu afirmaţii de genul: *Va trebui să-l întreb pe Viktor* sau *Stai să o întrebăm mai întâi pe Ruth*. Câte decizii a luat ea fără să-l întrebe pe Peter? De câte ori acesta nu afla decât după-amiază că vor avea oaspeţi seara? De câte ori n-a decis

ea singură unde să meargă în vacanță, de unde să cumpere mobilă sau pe cine să angajeze pentru renovare?

După ce Ruth şi-a luat rămas-bun, Rahel a făcut câțiva paşi înspre Peter.

— Ai avut vreodată senzația că sunt prea dominantă?

El a izbucnit în hohote de râs.

— Hai să zicem altfel, deciziile tale au fost decrete.

— Dar nu mi-ai spus asta niciodată! murmură ea, şi tensiunea creştea în interior.

— Ba da, cum să nu? răspunse el. Însă replicile mele de genul *Să trăiți, căpitane!* sau *Desigur!* sau *La ordinul dumneavoastră, doamna general!* nu au fost îndeajuns de clare.

În timp ce el vorbea, tensiunea ei se transforma în furie. Întregul lui comportament i se părea condescendent față de ea. Această afişare a superiorității, remarcile lui arogant de subtile. Cine se credea el?

— Dar ce s-a întâmplat? o întrebă el, iar viclenia din vocea lui o irită şi mai mult.

— Cum ce s-a întâmplat? şuieră ea. Cu excepția, bineînțeles, a faptului că e vina mea! Pentru că n-am ținut cont de aluziile tale învelite în ironie, a trebuit să suferi.

— Eu n-am spus că am suferit. Tu ai adus în discuție subiectul! El o privi confuz. Nu e uşor să te critic. Devii destul de intimidantă. Nu ştiu dacă îți dai seama de asta.

N-ar fi trebuit să spună asta. Ca şi cum ar fi deschis toate portițele. Un potop de furie ascunsă se revărsă asupra lui. Pentru toate zilele în care el a ținut-o pe dinafară, pentru toate orele de autosuficiență jignitoare şi pentru sexul liniştit, care nu i-a satisfăcut niciodată foamea. Voința nu putea schimba nimic. Căci ea nu voia asta. Şi nici nu ştia că ştie asta. Cuvintele se revărsau din ea puhoi, ea însăşi fiind surprinsă de vehemența lor, şi în cele din urmă, când totul a fost spus, s-a oprit în fața lui, complet epuizată.

— Doamne, îmi pare atât de rău, îmi pare rău!

Dar, în loc să se înfurie, el rosti cu îngăduință:

— La un moment dat, butoiul plin dă pe-afară, nu-i aşa? Se întâmplă pur şi simplu. Te înțeleg.

— Nu! urlă ea, Pur şi simplu nu înțelegi! La tine n-a dat pe-afară niciodată!

— Te înşeli, Rahel, replică el tăios. Habar n-ai ce se întâmplă aici, spuse el, arătând spre cap.

Apoi plecă.

În stilul lui Peter, fără să mai spună nimic.

Mai târziu, stătea în fața dormitorului lui şi aştepta ca el să-i simtă prezența dincolo de uşa închisă. Nu a auzit-o venind? Podeaua scârțâia la orice pas, chiar şi dacă-ți treceai doar greutatea de pe un picior pe celălalt. A ascultat cu atenție la uşă, amintindu-şi de ceva ce îi spusese Peter în primăvară. Din cauza virusului, oamenii au început să stea mai departe unii de alții. Ea era una dintre persoanele cărora oamenii îi fac loc, în timp ce el era unul dintre oamenii care le-ar ceda oricând locul celorlalți. Când mergeau pe munte, pe cărări înguste, Rahel rămânea întotdeauna pe cărare, în timp ce toți ceilalți, care veneau din sens opus, trebuiau să se sprijine de peretele stâncii sau să se cațere pe câte-o pantă, ca să-i facă ei loc.

— Tu eşti parte integrantă din viață, îi spunea el. Faci parte cu atâta naturalețe din această lume, în timp ce eu... Atunci nu şi-a terminat fraza.

În momentul acela nu se gândise deloc la asta, dar acum realizase că spusele lui Peter erau cheia de la uşa ce se deschidea în interiorul lui. Era atâta linişte înăuntru. A pus mâna pe clanță, a ezitat un moment, după care a ridicat-o şi a intrat cu paşi fermi la ea în cameră.

Marți

Mâna de pe umărul ei era rece, aburul proaspăt al cafelei îi gâdila nările.

— Nu te speria, îi şopti Peter.

— Cât e ceasul? murmură ea.

— Puțin trecut de ora şapte, îi răspunse el, retrăgându-şi mâna şi dregându-şi vocea.

— Ieri ai stat în fața uşii, îi spuse el. Te-am auzit. Am vrut să mă ridic, să deschid uşa şi să vorbesc cu tine. Chiar am vrut, pe bune. Dar n-am putut. Totul în mine era... amorțit.

Ea s-a ridicat, şi-a scos gutiera şi a luat ceaşca de cafea din mâna lui.

— Singurătatea mea e uneori atât de mare...

Şi-a ridicat brațele în aer, a întins mâinile şi le-a coborât din nou şi a continuat:

— De câte ori vreau să-ți povestesc, nu-mi vin cuvintele potrivite. Sau vin, dar nu le pot rosti cu voce tare.

A tăcut pentru o clipă, privind pe fereastră.

— Simt rareori că mă înțelegi cu adevărat, Rahel. Poate pacienții tăi au parte de toată răbdarea.

A râs amar.

— Trebuia să te căsătoreşti cu un optimist. Cu o persoană veselă şi dornică de acțiune.

Îl detesta când spunea astfel de lucruri. După aproape treizeci de ani de relație, nu voia să-l audă spunând că viața lor era o greşeală.

— Nu face asta, Peter, îi răspunse ea dur, apoi adăugă mai blând: Doar nu-ți cer să fii altcineva.

El îi zâmbi obosit şi, pentru o fracțiune de secundă, de parcă ar fi văzut în viitor, a recunoscut în el bătrânul care va deveni într-o bună zi.

— Te iubesc, îi spuse ea, şi vreau să reuşim împreună.

Rahel şi-a sprijinit capul de spatele lui şi l-a luat în braţe. Apoi s-a ridicat în picioare, s-a dus la toaletă; la întoarcere l-a găsit întins în patul ei. Avea ochii închişi şi respira regulat.

— Nu dorm, murmură el.

Ea îl sărută pe frunte şi ieşi în linişte. În timp ce ronţăia apatic felia de pâine prăjită, scria lista de cumpărături.

Simplul gând la ce să scrie pe listă o seca de putere. Cu cât făcea mai puţin, cu atât se simţea mai slăbită. Pentru prima oară de la începutul concediului, simţea că îi lipseşte ritmul strâns al vieţii de zi cu zi, sentimentul plăcut că a reuşit să facă o sută de lucruri în ziua aceea şi dreptul firesc de a fi obosită seara. N-o atrăgea deloc gândul la o viaţă fără îndatoriri.

A împăturit lista, a privit în curte şi a tresărit la o amintire.

Avea opt ani. Ea, Edith şi Tamara au plecat la Dorotheenfelde, ca să petreacă sărbătorile de iarnă, însă anul nou începuse cu un viscol puternic. A nins zile în şir. Troiene de zăpadă, înalte de un metru în jurul casei şi al curţii, i-au izolat pe toţi de lumea exterioară.

Viktor şi un alt bărbat – pe-atunci mai locuia o familie cu ei în casă – au eliberat intrarea în casă cu lopata, formând un munte de zăpadă în mijlocul curţii. Era un frig năprasnic şi nici Rahel, nici Tamara nu erau echipate pentru o astfel de iarnă. Pe Tamara au aşezat-o jos pe o blană, în faţa sobei din bucătărie, cu jucăriile ei, însă Rahel a vrut să meargă afară. Cei doi bărbaţi au săpat un tunel prin muntele de zăpadă din curte, iar în mijloc au lărgit tunelul printr-o deschizătură ca o peşteră. Mănuşile tricotate ale lui Rahel s-au udat repede şi au îngheţat, vântul şuiera prin ţesătura aspră a căciuliţei, iar urechile o dureau de frig. La un moment dat însă, cum stătea ea în mijlocul troianului de

zăpadă, s-a făcut deodată linişte. O linişte cum putea fi numai în zăpadă. Viscolul se domolise şi el, iar când Rahel s-a târât afară, ieşind în cealaltă parte a peşterii de zăpadă, a văzut fulgii sclipind argintii în lumina soarelui. Orbită de strălucirea, de frumuseţea şi de liniştea iernii, a rămas acolo mai mult timp. Până când cineva (Viktor?) a apucat-o de braţ şi a dus-o înăuntru, în bucătărie, unde a dezbrăcat-o de haine şi i-a pus picioarele amorţite de frig într-o cadă cu apă rece, până când au început să o furnice şi să o doară, iar cineva (Ruth?) i-a decojit o portocală şi i-a băgat bucăţile cu furculiţa în gură. În timp ce mânca portocala dulce, plângea de durere, iar adulţii se certau: cine o uitase acolo? În cele din urmă, Edith a fugit din bucătărie, plângând. Întotdeauna făcea aşa când situaţia devenea prea greu de suportat pentru ea. Niciodată nu ducea la capăt o conversaţie mai dificilă; mai devreme sau mai târziu a strigat: „E în regulă! Eu sunt vinovată! Cine altcineva?”

Amintirile vin cum vor. Azi, după mai bine de patruzeci de ani, într-o zi de vară, Rahel vedea lacrimile mamei sale. Mai simţea şi gustul dulce al portocalei şi picioarele pe jumătate îngheţate. Simţea o durere în piept că nu l-a recunoscut atunci pe tatăl ei în Viktor şi, dacă până în clipa asta se mai gândise să facă cercetări, acum dispăruse orice urmă de îndoială.

A apucat două plase de cumpărături goale şi a mers la maşină, simţind greutatea ultimilor metri parcurşi până la destinaţie. În curând va sta faţă în faţă cu Viktor. Şi atunci va şti. Chiar dacă el nu-i va da un răspuns clar, ea îl va putea citi în ochii lui.

După ce a trecut de bolovan, a sunat telefonul. A oprit maşina.

— Hei, rosti Selma cu afecţiune. Voiam să întreb dacă weekendul viitor e bine pentru voi.

Rahel îşi dădu ochii peste cap. Deci de acolo sufla vântul.

— Încă n-am vorbit cu tatăl tău.

— De ce?

— N-a venit încă vorba. Am avut propriile noastre probleme, răspunse ea.

Dinspre Selma, de undeva din fundal, s-au auzit o bubuitură şi un zăngănit.

— Max a izbit cu roata în dulap, îi explică ea, calm.

— Şi ce face Theo?

— Bună întrebare. Rahel o auzi pe Selma strigând numele lui Theo, apoi se făcu linişte timp de câteva secunde.

— Mamă? Eşti încă acolo?

— Da, da, răspunse Rahel nerăbdătoare.

— Theo şi-a tuns singur părul. Trebuie să închid. Să mă anunți după ce vorbeşti cu tata.

Conducea încet pe drumul spre sat. Una dintre măselele de sus, din stânga, îşi făcea simțită prezența. O simțea deja de câteva zile. Nu o durea, pur şi simplu îi simțea prezența. Această senzație era un avertisment. Mai devreme sau mai târziu va apărea şi durerea.

În sat venise brutarul cu furgoneta lui. O parcase în fața fostului Konsum.

Când era copilă, urca trei trepte până la magazin cu furnicături în stomac. Varietatea de mărfuri de acolo i s-a părut mult mai mare decât acasă, la Dresda. Dar probabil se înşelase. Probabil deoarece Viktor îi cumpăra mereu ceea ce-şi dorea.

A parcat maşina şi s-a aşezat la capătul cozii. Bătrânele pălăvrăgeau în dialectul lor local. Aduceau tot felul de injurii cu privire la cancelarul Germaniei şi la secetă, trăgând din când în când aer pe sub măştile de pe gură, ajungând la concluzia că nu era mai bine în trecut, dar nici nu era atât

de haotic ca acum. Rahel le asculta amuzată. Timpul de aşteptare a trecut prea repede pentru ea.

Pe drumul înapoi spre oraş a atins din nou cu limba măseaua, încercând s-o liniştească, s-o calmeze; simţea de parcă acum s-ar fi trezit şi cerea atenţie. Gândul la chinul infernal din nopţile în care s-a culcat cu dureri de dinţi a făcut-o să tremure. A accelerat maşina.

La magazin, a încărcat cât a putut portbagajul, încât să le ajungă proviziile până la sfârşitul concediului, iar cei care veneau după ei urmau să găsească încă o rezervă bună de alimente.

Mai erau patru zile.

La coada de la casierie, o tânără vorbea la telefon. Povestea cu voce tare şi veselă despre depresia ei. Înfăţişarea ei nu o dădea de gol – machiaj, ruj, rimel, coafură, totul era impecabil –, însă nu degeaba se schimbase catalogul de criterii de diagnosticare. Catalogul ICD-10, care conţinea clasificarea afecţiunilor psihice, se rafinase cu timpul. Dacă la începutul meseriei lui Rahel câteva săptămâni de melancolie erau absolut normale, fiind considerate doar o fază trecătoare, acum acestea se înscriau în categoria tulburărilor de natură afectivă de la numerele F32.0, F32.1 şi F32.2 – diferite forme ale depresiei. Dacă simptomele persistau după două săptămâni, era sigur vorba despre boală.

Uneori şi ea se întreba dacă întreaga psihologie nu era cumva o greşeală imensă – o supraevaluare a stărilor de spirit obişnuite. O permanentă suprainterpretare. Se presupune că un sfert dintre copii suferă de afecţiuni psihice. Dacă e adevărat, atunci toată lumea se îndreaptă spre o catastrofă socială.

Spunea rar asta cu voce tare. Nu de teamă să nu jignească, ci pentru că, cu cât o spunea mai des, cu atât devenea mai adevărată. De asemenea, evita acest subiect cu

Peter. Se temea de aprobarea lui, care n-ar fi făcut decât să-i sporească îndoielile. Pentru că, în ciuda a tot ceea ce se întâmpla, îşi iubea meseria şi ştia de la pacienţii ei că, de multe ori, reuşise să-i ajute cu adevărat.

După ce au fost scanate cumpărăturile, Rahel a scos din buzunar două bancnote de o sută, ascultând comentariul supărat al casieriţei, după care i-a urat o zi bună şi a ieşit. Afară a cumpărat o îngheţată de ciocolată şi vanilie în parcare şi s-a aşezat pe scaunul şoferului, cu portiera deschisă. Măseaua n-a reacţionat la rece.

*

Mai târziu, în timpul unei plimbări pe câmp, Peter a luat-o de mână. Baila tropăia în spatele lor, dar rămânea cu încăpăţânare pe partea lui Peter.

Dealurile line din Uckermark se întindeau în cercuri până la orizont. Grâul era copt, văzduhul era întins. O gaie roşie se învârtea deasupra capetelor lor. Rahel o confundase cu un uliu. Peter i-a dat binoclul.

— În regulă, a recunoscut ea, în timp ce pasărea s-a rotit şi i-a văzut coada adânc crestată, roşiatică.

— Sunt atâtea lucruri de care m-aş putea ocupa. Ornitologia, de exemplu, spuse el fericit. Aş face orice altceva decât ce mă aşteaptă la universitate.

— Poate ai noroc, şi virusul îţi va fi de ajutor.

Un zâmbet răutăcios îi luminã faţa.

Apoi i-a povestit despre bătrânele de la coadă, care credeau că pe vremuri nu era mai bine, dar nici nu era atâta nebunie. Ştia că lui Peter îi plăcea să audă asta. El a tradus imediat totul în limba lui:

— Nu mai există fapte, doar forme. Asta îi înnebuneşte pe oameni. Ei simt că nu e adevărat, dar aud întruna opusul. Atâta timp şi atât de des, încât nu mai au încredere nici în propriile lor sentimente.

Rahel zâmbi.

— Doamnele acelea bătrâne mai aveau încredere în propriile lor sentimente, remarcă ea.

— Dar în curând doamnele acelea bătrâne vor muri, îi răspunse Peter.

*

Se întunecase deja când a sunat Ruth. Părea un pic ameţită, dar a recunoscut că ea şi Frauke, prietena la care stătea, terminaseră deja a doua sticlă de vin. Le-a prins foarte bine. A petrecut o zi minunată împreună cu Viktor, pe plajă, în şezlong, la picnic.

— Imaginează-ţi, a povestit ea fericită. A vrut să facă o baie!

Cu greu reuşise să-l oprească. Când i-a spus despre vizita lor, a privit-o cu ochii speriaţi, ca de căprioară, i-a povestit ea râzând şi a adăugat:

— Eu zic să veniţi fără grijă. Joi, dacă puteţi.

Peter stătea la birou. Văzut din spate, în lumina palidă a lămpii, părea îmbătrânit.

— A sunat Ruth, i-a spus ea încet. Putem să mergem joi.

— Bine.

S-a întors spre ea, a pus ochelarii jos şi părea din nou tânăr.

— Hai la mine, îi spuse el.

A luat-o pe genunchii lui – cu trupul ei micuţ şi uşor –, i-a cuprins talia, şi-a ascuns capul în pieptul ei şi a scos un sunet plăcut, ca un copil mulţumit. Ea a împietrit pe loc. Nu suporta bărbaţii sentimentali. Tandri, da. Dar nu aşa. Doar nu era mama lui.

Rahel l-a împins la o parte. Sub pretextul că trebuia să meargă la toaletă, a ieşit în grabă din camera lui. Mai târziu, s-a întors din nou. El stătea întins în pat; privirea lui distantă îi arăta că a înţeles.

— Îmi pare rău, a minţit ea, sunt extrem de încordată. Măseaua.

A arătat cu degetul spre obrazul stâng şi a făcut o faţă acră. Apoi s-a ghemuit lângă el, în îmbrăţişarea lui. Ce nu ştia el despre ea!

Că uneori dansează prin apartament cu muzica dată tare şi cântând.

Că are fantezii. Unele de nedescris.

Că se roagă în secret.

Că se teme să nu-l piardă.

Că se teme să nu-l piardă din cauza ei.

Că nu pune niciodată mâna în foc pentru ea însăşi.

Că şi conştiinţa ei ar fi mai uşoară, dacă şi el ar simţi la fel.

Că ar fi de nesuportat, dacă şi el ar fi la fel ca ea.

— Ţine-mă strâns, îi spuse ea.

Şi el a ţinut-o strâns, a sărutat-o pe păr, iar ea s-a liniştit.

Miercuri

Cu puţin timp înainte de ora trei dimineaţa, Rahel s-a repezit în baie, ameţită şi transpirată. După aceea a tremurat o oră în pat, aşteptând să-şi facă efectul calmantul. S-a adâncit apoi într-un somn din care se trezea la fiecare jumătate de oră. Pe la şase jumătate dimineaţa s-a

târâit până la toaletă, şi mai târziu s-a furişat în camera lui Peter, pentru a-i spune că merge în oraş la dentist.

Corpul doctoriței avea trăsături atletice. Fiecare mişcare era perfectă. Rahel s-a relaxat într-un final şi s-a lăsat cu încredere în mâinile femeii. Aceasta a aplicat un spray rece pe un tampon mic de bumbac şi l-a ținut pe dintele lui Rahel. Nimic.

— Testul de vitalitate e negativ, i-a spus doctorița asistentei.

Lui Rahel i s-a făcut o radiografie şi a trebuit să aştepte. Înapoi în sala de tratament, a primit vestea că rădăcina era infectată, ceea ce n-a surprins-o deloc. Un tratament de canal ar fi fost însă dificil, deoarece măseaua avea trei rădăcini lungi şi strâmbe. Era aproape imposibil să nu mai facă probleme pe viitor. O oră mai târziu, după ce Rahel a completat şi semnat tot felul de formulare, garantând că nu va conduce maşina singură după procedură, a părăsit cabinetul cu un tampon gros şi îmbibat de sânge în gură. Îl muşcă o vreme, apoi îl scuipă într-o batistă şi se urcă în maşină.

Peter o aştepta cu privirea îngrijorată. I-a adus repede o compresă rece, pe care a înfăşurat-o într-un prosop curat de bucătărie, s-a aşezat lângă ea pe pat şi a mângâiat-o pe braț.

— Totul va fi bine, a murmurat ea, o să mă simt mai bine la noapte.

Dar expresia lui era în continuare serioasă.

— Am veşti proaste, îi spuse el. Cât timp ai fost tu plecată, telefonul a sunat de mai multe ori. La început n-am răspuns, pentru că am crezut că nu e pentru noi, dar apoi... Se opri pentru o clipă. Viktor a dispărut.

— Poftim?

— Probabil a ieşit foarte devreme din clinica de recuperare, înainte de schimbul de ture. Până acum nici urmă de el.

Rahel s-a întins neputincioasă după telefon, care a fost pe silenţios tot timpul tratamentului. Trei apeluri pierdute de la Ruth.

— Ruth se aşteaptă la ce e mai rău, continuă Peter. Viktor nu a lăsat nici un bilet de adio, dar eu nu cred că mai poate scrie. Au anunţat poliţia şi Garda de Coastă. Dacă a intrat în apă, nu mai sunt speranţe. De ieri, valurile sunt tot mai mari, şi curenţii sunt foarte puternici. Chiar şi un înotător bun...

— Nu... şopti ea. Nu se poate.

S-a uitat la Peter.

— Nu putem face nimic, îi spuse el.

Ea se simţea ca blocată sub apă. În urechile ei se precipita apa. „Marea", se gândi ea, „aşa se aude marea." Apoi zgomotul s-a transformat într-un vâjâit, şi mai târziu într-o ameţeală puternică. Peter a ajuns exact la timp cu găleata. A vomat într-un singur jet şi s-a băgat înapoi în pat. Peter i-a întins un prosop şi a dus găleata.

Partea stângă a feţei se afla încă sub efectul anesteziei, şi amorţeala ajungea până în spatele ochiului. Treptat a simţit cum durerea de la rană se unea cu cealaltă durere, ce nu mai putea fi tratată cu pastile. Pe noptieră stătea îngerul cu aripa ruptă. Rahel s-a întins înspre el, a mângâiat partea ruptă şi s-a rugat încet. A petrecut următoarele două ore cu o speranţă complet neputincioasă. Telefonul era lângă ea şi, de câte ori venea câte un mesaj de la Selma, care o tot întreba despre weekendul următor, Rahel nu-i răspundea.

Îl vedea în faţa ochilor pe Viktor, stând lângă ea pe malul lacului, într-o zi de toamnă, cioplind în lemn. Mâinile lui se mişcau sigure şi suple, fredona un cântec.

Ce cântec era?

A închis ochii ca să-şi amintească mai bine, însă sunetele se pierdeau, după care a dispărut şi imaginea, făcând loc alteia.

Edith, după revenirea cancerului. Edith, în suferința ei zgomotoasă.

Fuma, tuşea şi alerga de jur împrejur în apartamentul ei micuț, ca un animal în cuşcă. Izbucnirile ei furioase cu privire la soartă începeau mereu cu mama ei, Anna. Apoi trecea la tatăl ei, care-şi primise răsplata pentru că a înghițit prea multe. Apoi la oameni în general, la capitalism, jefuitori din Vest şi, în cele din urmă, îi venea rândul lui Viktor. Dar ce spunea mai exact despre el?

Mai târziu, pe patul de moarte, n-a mai avut astfel de izbucniri. A stăpânit cu măiestrie clipele, până la ultima. Viktor a mai venit o singură dată, însă a rămas foarte puțin. Dacă au vorbit ei doi singuri sau dacă a fost şi Ruth cu ei atunci... Rahel nu-şi mai amintea exact.

Erau prea multe lucruri pe care nu le ştia.

Dacă ar fi avut timp, l-ar fi întrebat pe Viktor despre asta. A realizat cu groază că deja presupunea că e mort. Când a sunat telefonul, s-a aşteptat la o confirmare. Era Frauke. I-a spus că n-au noutăți, căutările erau încă în desfăşurare şi că Ruth s-a întins puțin să se odihnească.

După-amiază, Rahel s-a trezit şi s-a aranjat un pic. Fața nu era umflată. Arăta mai bine decât se simțea.

După ce a mai înghițit un calmant, a coborât scările şi l-a găsit pe Peter în curte.

— Ai mai auzit ceva? o întrebă el.

Ea îşi ridică brațele în semn de neajutorare. Încă îl mai caută.

— Selma a sunat, îi spuse el. Vrea să ştie dacă putem lua copiii la noi în weekendul viitor. Tu ştiai deja?

Nefiind în stare să-i explice pe moment tot contextul, scoase doar un geamăt scurt.

Peter puse un braț în jurul ei şi o trase uşor spre el.

— Totul va fi bine, îi şopti el.

Acesta era bărbatul pe care ea îl iubea. Cel care nu-i cerea să spună ceva când ea nu putea scoate un cuvânt. Cel care ştia foarte bine ce să facă în asemenea momente. Ea închise ochii, se abandonă îmbrățişării lui şi se gândi că Viktor ieşise să facă doar o plimbare mai lungă.

Mesajul a venit în timpul cinei. Ruth a fost cea care a sunat. Nu-i tremura deloc vocea în timp ce le povestea pe scurt tot ce se întâmplase. Garda de Coastă îl găsise pe Viktor cu câteva ore în urmă. Trupul său fusese dus de curenți în larg, reuşise să înoate destul de departe înainte de a se îneca. Nimeni nu-şi putea explica acest lucru.

Ea îl identificase deja, iar acum se afla din nou în casa lui Frauke. Mai avea câteva lucruri de rezolvat, dar probabil că sâmbătă va ajunge acasă.

La întrebarea lui Rahel dacă ar ajuta-o cu ceva să vină împreună cu Peter la Ahrenshoop, Ruth i-a răspuns hotărât că nu. Apoi continuă, un pic mai blând:

— Cel mai mult mă ajutați dacă păstrați totul în ordine în Dorotheenfelde.

— Bineînțeles, i-a promis Rahel.

Şi apoi tăcu, pentru că orice cuvânt rostit s-ar fi terminat cu hohote de plâns.

— La revedere, draga mea, spuse Ruth. Şi închise telefonul.

Peter a rămas cu ea în noaptea aceea.

Stătea întinsă lângă el şi îl asculta. El îl admira pe Viktor pentru fapta lui. Câtă putere trebuia să ai să faci una ca asta! Cât curaj i-a trebuit ca să intre în apa întunecată!

Ea se gândea cât de laş a putut fi să nu-i spună propriului copil că e copilul lui. Dar poate că nimic nu era adevărat, poate că dorul de el îi întuneca gândirea.

Tatăl ei sau nu – pierderea i-a lovit profund. În curând nu va mai rămâne nimeni care să plece înaintea lor. Părinţii lui Peter muriseră, Edith murise cu unsprezece ani în urmă, şi acum Viktor. După Ruth, Peter şi ea vor fi următorii; nu are rost să ne plângem de asta.

Tuturor ne vine rândul într-o zi.

Joi

A dormit puţin. În locul măselei de ieri dimineaţă, simţea copcile, dar nu mai curgea sânge şi durerea dispăruse.

Peter era treaz, îl simţea fără să deschidă ochii, doar după briza răcoroasă care îi mângâia braţele şi gâtul...

O singură privire aruncată pe fereastră i-a ajuns să vadă că era încă foarte devreme. În lumina palidă a zorilor s-a ridicat şi s-a gândit la Ruth. Oare cum se va descurca în viitor? Era încă vioaie şi sănătoasă, dar casa, animalele şi curtea imensă erau prea mult pentru o singură persoană. Probabil că va trebui să vândă.

„Acum a sosit momentul”, se gândea Rahel. De acum încolo, pierderile vor fi mai mari decât câştigurile. Fără să vrea, scutură din cap, se ridică în picioare, se îndreptă spre baie şi îşi clăti gura cu apă. Apoi se îmbrăcă şi coborî în bucătărie.

După micul-dejun, i-a sunat pe copii, ca să-i anunțe. Simon a răspuns după al doilea apel. A spus ce se spune de obicei în asemenea situații, şi Rahel ştia că această moarte nu va schimba nimic în programul său din ziua aceea.

În schimb, a vorbit mai mult cu Selma. Aceasta l-a pomenit cu atâta drag pe Viktor, şi mai ales munca lui. Apoi a început să plângă, iar plânsul fiicei ei i-a făcut bine lui Rahel. În durerea ei, s-a simțit deodată foarte apropiată de ea.

Cu ani în urmă, i-a spus Selmei: „Nu-ți doresc decât să ai o fiică aşa, ca tine."

Dorința ei a fost un blestem. Un blestem furibund.

Dacă ar trebui astăzi să repete cuvintele acelea, le-ar spune altfel.

Înainte ca Rahel să închidă, după câteva secunde de pauză, i-a spus fiicei sale că o iubeşte.

Epuizarea a pătruns-o până în vârful degetelor. Cu fața sprijinită în mâini, îl aştepta pe Peter, aştepta ca lucrurile să se îmbunătățească, dar tot ce-a urmat au fost iarăşi lacrimi şi o senzație de neputință, împotriva căreia nu putea face nimic. Pe lângă moartea lui Viktor, deplângea şi toate cuvintele pe care le-a folosit în trecut ca să o rănească pe Selma.

Cum să facă să treacă şi peste ziua de azi?

Când a intrat Peter, întrebând-o dacă poate să o ajute cu ceva, l-a refuzat.

Apoi l-a auzit spunând în uşă:

— Sunt oarecum bucuros că am trecut prin toate astea.

— Ce vrei să spui?

— Moartea părinților.

Ea a dat din cap, ştergându-şi lacrimile.

Mama lui Peter se îmbolnăvise de demență, după ani întregi de dependență de somnifere şi antidepresive; a murit la vârsta de şaptezeci de ani într-un azil. Tatăl său murise

cu câțiva ani înainte. Fiind supraponderal, a făcut un atac de cord la scurt timp după ce s-a pensionat.

Relația părinților cu fiul lor a fost întotdeauna distantă. Peter se înstrăinase de ei prin educație. Erau mândri de fiul lor, însă nu puteau să mai ajungă la el. Îi spuneau doar *Domn' profesor*.

Tema vieții lor a fost dezrădăcinarea. Pentru tatăl lui era vorba de Prusia de Est, pentru mama lui a fost Silezia Inferioară. De câte ori s-a oferit Peter să-i însoțească pe unde au copilărit, l-au refuzat; mai târziu, după moartea lor, Peter s-a pregătit temeinic şi a pornit de unul singur în căutarea rădăcinilor lor şi ale lui.

Cât despre Rahel, ea ce să mai caute? Nici nu ştia dacă să-l jelească pe Viktor ca o prietenă sau ca fiica lui biologică.

Din partea lui Edith, singura supraviețuitoare a familiei a fost mama ei, Anna. Mama şi frații Annei au fost ucişi în raidurile aeriene asupra Dresdei, iar tatăl ei, de meserie avocat, a murit prizonier în Rusia. În afară de viața ei, Anna nu mai salvase nimic. Tot ce-ar fi putut oferi dovada existenței familiei sale a ars în noaptea bombardamentelor. Mai târziu, ea l-a luat pe primul bărbat care i-a ieşit în cale, a făcut cu el o fată şi a devenit profesoară.

Dacă supraviețuise ceva din spiritul burghez al familiei ei complet distruse, era marea încredere în sine pe care Anna o afişa uneori în public, pe care lumea o văzuse şi la Edith şi pe care Peter o vedea câteodată şi la Rahel.

Nici unul din ei nu s-a documentat suficient. N-au pus destule întrebări atunci când încă se mai putea. Au fost prea ocupați să schimbe sisteme, să învețe ceva nou, să învețe în general, să câştige bani, să crească copii, să călătorească, să se occidentalizeze şi să se adapteze la noua viață. Apoi au urmat perioade de pauză, refuz şi reflecție la propria gândire, la propria experiență. Până când identitățile

lor s-au fixat, s-au consolidat şi s-au simţit pregătiţi să le pună celor mai apropiaţi oameni cele mai evidente întrebări, cei care trebuiau să răspundă la ele erau deja morţi. Începând cu noul mileniu au murit unul după altul, în ciuda vârstelor diferite. Edith a trăit mai mult decât mama ei doar cu un amărât de an.

Profitând de prima răbufnire de forţe, Rahel a intrat repede în atelier. S-a dus la dulapul de grafică, a deschis sertarul în care se aflau desenele cu Edith şi a scos totul din el. A tras de mai multe sertare, deschizându-le unul după altul. Cu lăcomie, scotea din ele tot ce i se părea că are legătură cu viaţa ei. Punea foile de hârtie una peste alta – desene, gravuri, schiţe, iar deasupra cartea pelerinului.

S-a uitat încă o dată de jur împrejur.

Nu cumva sculptura de lemn avea trăsăturile mamei ei? Şi chipul acela de fetiţă din spatele ei? Nu era chiar ea?

Cuprindea totul cu privirea. Ca şi cum abia acum a învăţat să vadă cu adevărat.

Să le distrugă, asta şi-ar dori cel mai mult. Avea o poftă sălbatică să strice cele mai fine desene cu un creion gros roşu şi să sape crestături cât mai adânci în toate sculpturile de lemn.

Dacă nu venea Peter, i-ar fi plătit-o scump lui Viktor.

Peter a dus-o afară, în curte.

Modul în care se uita la ea şi-i vorbea o enerva. Ca şi cum ea ar fi fost copilul rătăcit.

— Mă simt bine, se apără ea. Nu trebuie să-ţi faci griji.

Peter a rămas mai departe lângă ea, nu foarte convins.

— Sunt doar furioasă, şuieră ea. Cum poate Viktor să-şi facă viaţa atât de uşoară?

— Nu cred că pentru el a fost uşor. El a oftat, frământându-şi mâinile. În orice caz, nu e bine să te amesteci în munca lui, Rahel.

Pe obraji i s-au prelins câteva lacrimi. Le-a şters, a respirat adânc şi s-a gândit la durerea de cap care urma dacă începea să plângă.

— Ştiu şi eu asta, îi răspunse ea sfidător.

El i-a întins o batistă. Ea îşi suflă nasul şi îi spuse:

— O să iau cu mine doar desenele cu mama şi cu mine.

El o apucă de mână şi începu să o mângâie.

— Nu, îi spuse ea aspru, dar îşi ceru scuze imediat.

— E în regulă.

Simţea ceva răutăcios în ea. Îi venea să-i dea cu raţiunea lui în cap, însă, fără cumpătarea şi privirea lui blândă, ar fi fost pierdută în asemenea momente.

Apoi s-au despărţit – Peter a intrat înapoi în casă, Rahel din nou în atelier. A luat teancul de desene şi cartea, pachetul de tutun, ţigara şi le-a dus pe toate sus, în camera ei.

După-masă vremea se mai răcorise puţin când au plecat cu maşina în sat. Purta o jachetă de vară tricotată şi se bucura că doar îl însoţea pe Peter şi nu trebuia să ia vreo decizie.

La pescărie, Peter a luat provizii pentru barză, păstrăv afumat pentru Rahel şi ţipar pentru el. Ea aştepta în maşină, sprijinindu-şi capul de geam.

„Voi aţi aflat? A murit Viktor!” se gândea ea.

De câte ori o fi venit el aici cu bicicleta, a stat de vorbă cu pescarul, l-a întrebat despre rezerva de peşte din lacurile din jur, plângându-se de berlinezii ecologişti care s-au mutat în zonă. Când avea chef, putea fi şi glumeţ. Şi vorbea cu toată lumea. Nu făcea nici o distincţie între pătura de sus şi cea de jos, între cei cu bani şi cei fără bani, între cei cu sau fără educaţie. Nu-i păsa de nimic.

Viktor a murit.

Putea fi şi dur când trebuia. Oricum, era foarte direct. Foarte clar referitor la concepția lui despre artă, uneori devastator în judecata lui, pentru că avea şi cunoştințele necesare, şi capacitatea de-a lua decizii. Nu şi-ar fi început niciodată ziua de muncă spunându-şi: „Mă simt motivat.” Râdea cu poftă când cineva îi spunea asta.

Viktor a murit.

Putea să bea mult, să vorbească mult, să iubească mult, să râdă în hohote şi să le râdă oamenilor în față. Nu din răutate, ci din dragostea lui pentru libertate. Atât lucrurilor rele, cât şi celor bune le spunea pe nume, niciodată *ca să zicem aşa*.

Viktor a murit. N-a crezut că va fi atât de greu pentru ea.

Peter a pus cumpărăturile pe bancheta din spate şi a pornit motorul. A trecut pe lângă semnul de drum înfundat, apoi a urcat dealul pe aleea de piatră, trecând pe lângă bolovan şi intrând în curte.

Ea a simțit o greutate în piept.

Barza a rămas la intrare ca un stăpân nou.

Vineri

Somnul a copleşit-o abia în zori. Era ora unsprezece când a deschis ochii.

În starea ei, pe jumătate trează, a crezut pentru scurt timp că totul a fost doar un vis urât. Astea erau cele mai

groaznice momente. Când oroarea realității întrecea oroarea nopții.

Peter făcea tot ce-i stătea în putință. Nu vorbea nici prea mult, nici prea puțin. Era pur şi simplu acolo şi a luat-o în plimbare cu calul. În timp ce mergeau, ea a observat cât de mult semăna cu Viktor. Era o versiune mai blândă a acestuia, fără canturi ascuțite, dar cu aceeaşi intransigență interioară față de ce considera el că e greşit. Nu-i stătea în fire să-şi păstreze toate opțiunile deschise. La fel şi Viktor – le închidea uşa în față tuturor ipocriților.

— Fă-mi un semn când vrei să tac, îi spuse el, dar ei îi făcea bine să-l asculte.

Şi el a stat treaz în noaptea aceea. S-a gândit la viață şi moarte.

— Cu tot ce facem, cu fiecare mică acțiune, ne modelăm viața şi personalitatea. Dacă nu mă mişc suficient, mă îmbolnăvesc, dacă fac destulă mişcare, mă simt mai bine. Dacă citesc cărți proaste, prostia are efect atât asupra mea, cât şi a celor din jur. Dacă citesc cărți bune, binele acționează în mine şi în exteriorul meu. Dacă mint, se surpă ceva în mine. Dacă spun adevărul, ceva în mine se îndreaptă din nou.

Ea se uită la el.

— Se pare că soarta e în mâinile noastre.

— Nu, nu mă refer la asta. Ştiu că sunt multe lucruri pe care nu noi le decidem. Nu am venit pe lume de capul nostru.

Rahel dădu din cap.

— Una dintre marile idei greşite ale timpului nostru e aceea că fiecare ființă umană poate să decidă cu de la sine putere. Fiecare om e un mic zeu. Ca şi cum n-ar exista nici o lege. Ca şi cum n-ar exista nimic care să ne preceadă.

Cuvântul „precedent” o duse din nou cu gândul la Viktor. Nu contează despre ce vorbesc. Toate cuvintele o fac să se gândească la el. Selma a sunat în prima parte a serii.

— Ce mai faci, mamă? întrebă ea, părând sincer îngrijorată.

Rahel i-a povestit tot ce se putea spune sau subînțelege, prezentându-se la telefon mai puternică decât era cu adevărat. A făcut ca toți părinții. Apoi, ca şi cum ar fi fost o banalitate, Selma a adus în discuție problema cu weekendul viitor. Problema se rezolvase.

— Ce s-a întâmplat?

— Ei bine. Selma suspină şi îşi suflă nasul. I-am explicat lui Moritz ce s-a întâmplat. Că tu nu ştii încă ce urmează, când va avea loc înmormântarea lui Viktor, dacă Ruth are nevoie de ajutor, toate lucrurile astea. Şi că nu ştiu dacă puteți să luați copiii.

— Şi?

— S-a simțit jignit, rosti ea, urcând vocea. *El* s-a simțit jignit. Pentru că eu n-am făcut tot posibilul să ne vedem.

— Un narcisist, afirmă Rahel cu nonşalanță. Cu pretenții exagerate. Uşor de jignit.

— Tu ai spus-o.

— Şi acum?

— Numai dacă aveți voi timp... spuse Selma calmă. Vince ar putea să amâne weekendul cu prietenii lui.

Fără alte comentarii, Rahel îi răspunse:

— Aşa vom face.

Înconjoară o dată curtea, în căutarea lui Peter. El nu a auzit-o venind. Avea căştile pe urechi şi cânta în engleza lui de lemn din fosta RDG... „and love is not a victory march, it’s a cold and it’s a broken Hallelujah.”[8] În timp ce cânta,

---

[8] Din: *Hallelujah* de Leonard Cohen, care a scris şi versurile. Lansat în 1984 pe albumul *Various Positions* al casei de discuri Columbia.

împrăştia hrana pentru pui, înconjurat de toate animalele ca un rege. În faţa ocolului stătea barza, tovarăşa lui credincioasă. Lângă ea, pisica fără o ureche. Totul era absurd. Ireal, ca o imagine dintr-o carte de poveşti. Doar tehnologia bruia. Şi cântatul lui fals. Rahel s-a retras discret, să nu o vadă.

S-a plimbat apoi dintr-o cameră în alta, fără să-şi găsească liniştea. Locul acela era prea mult pentru ea. Instinctul i-a poruncit: „Pleacă de-aici! Cât mai repede posibil!" Ca şi când viaţa ar fi plecat şi ea de-aici, ca şi cum Viktor ar fi aspirat-o în momentul morţii sale.

Ca într-un vis, Rahel se plimba de colo-colo, atingând obiectele cu mâna, mângâind mobilele prăfuite, scormonind prin colecţia de sute de discuri şi scoţând în cele din urmă un album de fotografii dintr-un teanc de cărţi.

În el a găsit o fotografie cu Edith şi Ruth. Stăteau în picioare, una lângă alta, pe malul lacului, tinere, îmbrăcate în rochii lungi de vară. Ruth era de o frumuseţe radiantă, însă cu un aer rece, care stăpânea tot ce părea perfect în jur. Edith era la fel de frumoasă, dar pe chipul ei se citea o ruptură, şi în postura ei era ceva care stătea la pândă. Viitorul era încrustat în ele.

Sâmbătă

Varianta cover, realizată de Jeff Buckley, a fost lansată în 2007 pe albumul *Grace*, tot la Columbia.

Când o văzu pe Ruth, Rahel a trebuit să se abțină din plâns.

Ruth, ca întotdeauna, avea părul prins în coc, iar ochii şi gura îi erau machiate discret, însă expresia feței era ca de gheață.

I-a salutat pe Rahel şi pe Peter cu o îmbrățişare scurtă, s-a uitat o dată de jur împrejur, le-a pus nişte întrebări de fațadă, dar era total absentă. I-a permis lui Peter să-i ducă bagajele în casă, a fost înconjurată de pisici, dar nu a acordat atenție nici uneia dintre ele. Ochii ei păreau mari, larg deschişi. Brațele ei ferme şi goale erau bronzate, purta o rochie lungă şi neagră.

Rahel tăcea. Peter i-a spus:

— Mai întâi fă-te tu comodă.

Ruth a dispărut în dormitorul ei şi al lui Viktor.

La masa de prânz, de care nu s-a atins, privirea lui Ruth se îndrepta mereu spre atelier. Sorbi un pic de apă din pahar şi le explică cu o voce schimbată ce va urma: când va fi adus trupul lui Viktor, cum îşi închipuie ea funeraliile. N-avea nevoie de ajutorul lor. Frauke ajungea în câteva zile şi era de-ajuns. Rahel şi Peter ar trebui să se pregătească pentru înmormântare cam în două săptămâni. Nu ştia dacă putea să-i cazeze pe toți în casă. Probabil urmau să vină mulți de departe.

Câteva pisici se învârteau în jurul mesei, ochii lui Ruth se mişcau neliniştiți.

— Unde e cea cu o ureche? întrebă ea.

Peter privi în jur şi zise:

— N-am mai văzut-o de ieri.

— A fost preferata lui, murmură Ruth.

După cină, se ridică în picioare şi le spuse:

— Vă rog să mă scuzați.

Peter a pornit în căutarea pisicii. Rahel s-a ridicat grăbită să strângă masa, după care a mers repede în camera ei şi a

început să împacheteze. A pus desenele la fundul valizei, iar deasupra haine, cărți şi toate celelalte lucruri de care nu mai avea nevoie. În geantă şi-a pus ţigara şi bricheta. A făcut ordine în cameră, a şters pe jos, a deschis geamurile să aerisească şi a mers încă o dată la lac, unde a avut curajul să înoate în larg, până aproape de mijlocul apei.

Plutind pe spate, cu ochii închişi, s-a gândit la ultimele secunde ale lui Viktor. Oare s-a sufocat ca majoritatea oamenilor care se înecă? Sau apa sărată a lacului i-a umplut plămânii? La ce se gândea atunci? Putea să mai gândească? O vedea în faţa lui pe Rahel? Sau pe Ruth? Sau pe Edith? Sau panica i-a şters toate imaginile, toate gândurile?

S-a întors şi a început să înoate cu mişcări puternice înapoi către ţărm. S-a întins goală pe nisip, ca să se usuce, a clipit de câteva ori în soare şi s-a bucurat că era în viaţă.

Mai târziu l-a însoţit pe Peter în ultima lui plimbare cu calul. Pisica nu era de găsit. Peter părea deprimat, nu vorbea mult. Baila se plimba pe lângă el, împingându-se din când în când în umărul lui, ca şi cum simţea că se vor despărţi.

S-au reunit toţi la cină, dar nici unul dintre ei nu avea poftă de mâncare. Ruth i-a lăudat pentru cum îngrijiseră grădina, casa şi animalele, spunând că rareori i-a fost dat să vadă atâta ordine. Apoi se afundă din nou într-o tăcere respingătoare. În paharele de vin se adunaseră musculiţele, în timp ce viespile rupeau bucăţele mici dintr-o felie de şuncă şi zburau cu prada, iar un păianjen mergea pe mijlocul mesei. „Încă o noapte", se gândea Rahel, „doar o noapte".

— Mă duc să mai caut pisica, a spus brusc Peter, s-a ridicat şi a plecat de la masă.

Figura lui Ruth era aproape insuportabilă. În spatele măştii exterioare se ascundea un gol interior, a cărui forţă

era atât de puternică, încât Rahel s-a îndepărtat fără să vrea cu scaunul puțin de la masă şi a pus brusc întrebarea. A rostit acele cuvinte nemaiauzite cât se poate de inexpresiv, iar când a spus cuvântul *tată*, Ruth a privit-o calm.

— Ştiam că îți vei da seama, mai devreme sau mai târziu, răspunse ea.

Prima ei bănuială s-a ivit când Rahel avea în jur de opt ani. Era la cumpăna dintre anii 1978 şi 1979, când, după un viscol cum nu mai văzuseră vreodată, jumătate de țară a rămas fără curent electric şi au fost trimise tancuri cu îngrijiri pentru oamenii izolați de lumea exterioară.

Ceea ce povestea Ruth era cam acelaşi lucru cu ce-şi amintea Rahel. Viktor a găsit-o pe fetița pe jumătate înghețată în spatele unui morman imens de zăpadă, în curte. Era un frig năprasnic. Ea stătea lângă ieşirea din tunelul săpat prin muntele de zăpadă. Edith şi Ruth erau convinse că Rahel era într-unul dintre dormitoarele de la etaj. Nici una din ele nu se gândise să meargă să o caute.

Viktor şi-a ieşit atunci complet din fire. Nimeni nu ştia cât timp a stat Rahel afară, însă, la cât de subțire era îmbrăcată, corpul îi îngheța se rapid. Atunci când a zărit-o Viktor, avea ochii pe jumătate închişi şi nu se mişca. El a luat-o imediat în brațe şi a dus-o în bucătărie, la căldură. A ținut-o strâns lipită de el şi a urlat la Edith. Pe lângă furie, pe chipul lui se citea şi altceva: o spaimă imensă.

— În noaptea aceea l-am întrebat direct, îi spuse Ruth. După câteva secunde, adăugă: A negat.

Ea îşi ridică şi coborî mâinile.

— Nu s-a întâmplat nimic rău atunci. Nici măcar nu ai răcit.

— A negat, repetă Rahel. Şi tu l-ai crezut?

Ruth ridică din umeri.

— Am vrut să-l cred.

Oftă şi lăsă capul în jos. Apoi îi spuse:

— Când Edith a intrat în spital şi se mai putea vorbi cu ea, am întrebat-o şi pe ea. M-a privit atunci lung, o vreme. Apoi a spus nu şi a închis ochii.

Rahel a dat din cap şi s-a adâncit în tăcere, în timp ce rememora totul. Întrebările, răspunsurile, credibilitatea acestora. Când s-a simțit pregătită să vorbească, o auzi pe Ruth spunând:

— Întotdeauna a vrut ca tu să primeşti casa într-o bună zi. Poate şi asta e un răspuns.

S-au uitat una la cealaltă. Nu mai stătea nimic între ele. Ochii lui Ruth erau plini de durere.

Când s-a apropiat Peter, trecuse deja mult timp de când tăceau, fiecare absorbită de propriile amintiri. Primul lucru pe care Rahel l-a observat la el a fost că era pe jumătate dezbrăcat. Apoi a văzut ceva înfăşurat în brațele lui.

— N-o să credeți, spuse el, punând pe scaunul de lângă Ruth ceva înfăşurat în cămaşă. Era în spatele caisului.

El a dat la o parte țesătura. Pisica fără o ureche avea gura uşor întredeschisă. Ochii îi erau pe jumătate închişi, iar trupul, deja țeapăn. Rahel simți un fior rece ca gheața. Ruth zâmbi, puse o mână pe animalul mort şi clătină uşor din cap.

Duminică

— La revedere, dragii mei, le spuse Ruth în timp ce se urcau în maşină.

Au ieşit încet din curte. Ruth a mers în spatele lor, până în dreptul bolovanului. Maestrul Adebar în spatele ei, păstrând distanța.

Pentru prima dată, Ruth stătea acolo fără Viktor, ridicând mâna în semn de adio. În spatele ei, barza bătea din aripi atât de puternic, încât se înălțase cu câțiva centimetri deasupra pământului. Aproape să-şi ia zborul.

Rahel se aplecă peste spătarul scaunului, strigând mereu: „La revedere!”

Lacrimile îi curgeau şiroaie. Făcea cu mâna de parcă ar fi fost posedată şi începu să plângă. Ruth stătea în picioare, dreaptă. Îi lipsea puterea de-a zâmbi pentru ultima dată.

Pe lângă privirea înlăcrimată a lui Rahel se perinda un peisaj ca dintr-un tablou impresionist, iar când au lăsat în urma lor şi satul, Peter a apăsat mai puternic pe accelerație. Cu geamurile coborâte, au trecut în viteză pe aleea plină de copaci, cu vântul în păr şi cu mirosul prăfuit de vară târzie în nări; Rahel şi-a scos țigara din geantă.

Între timp se uscase atât de tare tutunul, încât se sfărâma în mână. Peter a zâmbit când a aprins-o. A pus CD-ul cu Gundermann, a căutat melodia ei preferată şi, când a ajuns la refren, Rahel a dat volumul la maximum.

„... şi iar va creşte iarba,
verde, sălbatică, înaltă,
până o va brăzda în cercuri
şi fără grabă, coasa.”[9]

---

[9] Versuri din cântecul intitulat *Gras* (*Iarba*), de Gerhard Gundermann, care a scris şi versurile. Lansată în 1992 pe albumul *Einsame Spitze* la casa de discuri BuschFunk.

Mulțumiri

Aş dori să le mulțumesc tuturor celor care au contribuit la succesul cărții: lui Philipp Keel, care, în calitate de editor, a avut din nou încredere deplină în munca mea, doamnei Ursula Bergenthal, care m-a sprijinit cu sfaturile ei în calitate de redactor-şef, lui Ruth Geiger, care a fost persoana de contact pentru mine în orice situație, şi tuturor celorlalți angajați ai Editurii Diogenes, care, în felul lor, au făcut parte din acest proiect.

În special doresc să-i mulțumesc lectorului meu, doamnei Kati Hertzsch, a cărei competență şi bucurie sinceră înseamnă atât de mult în munca noastră.

Mulțumesc familiei mele pentru tot sprijinul şi prietenilor mei pentru inspirație.

Le mulțumesc lui P. şi T. pentru zilele de vară de anul trecut, petrecute în casa lor de la lac. Acolo, într-un moment de linişte, m-am aşezat la masa de scris, am privit o vreme pe fereastră, mi-a venit brusc o idee şi am început să scriu primele propoziții din roman.